

ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ (1977-2007)
ΜΕ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ

Η προκείμενη προσπάθεια βιβλιογράφησης του ελληνικού θεάτρου σκιών στο χρονικό διάστημα 1977-2007 αποτελεί τη συνέχεια της «Σύντομης αναλυτικής βιβλιογραφίας του θεάτρου σκιών στην Ελλάδα»¹ και του «Συμπληρωμάτος στην αναλυτική βιβλιογραφία του θεάτρου σκιών στην Ελλάδα»², που βασίζονταν στη βιβλιογραφία της διδακτορικής μου διατριβής³, και εν γένει είχαν θετική ανταπόκριση εκ μέρους των μελετητών⁴, γιατί πρόκειται για την πιο πλήρη βιβλιογραφία για το ενδιαφέρον αυτό φαινόμενο⁵. Ωστόσο

¹ *Λαογραφία* 31, 1976-78, σσ. 294-320 (αρ. 1-313).

² *Αντίθ* 32, 1979-81, σσ. 370-378 (αρ. 314-435).

³ *Das neu griechische Schattentheater Karagiozis* [Βιέννη 1972], München 1975 (Miscellanea Byzantina Monacensia, 21).

⁴ Βλ. τελευταία Θ. Χατζηπανταζής: «Αναζητώντας τον Γιάννη Μπράχαλη: Οι όροι και τα όρια της προφορικής ιστορίας στην περίπτωση του ελληνικού Θεάτρου Σκιών», Στέφανος: *Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*. Αθήνα 2007, σσ. 1337-1346, ιδίως σ. 1338.

⁵ Η βιβλιογραφία αυτή γνώρισε πολλές αναφορές. Βλ. σε επιλογή F. Angelieva: *Bulgarski Folklor* VI/4, 1980, σ. 130, Θ. Χατζηπανταζής: «Η εισβολή του Καραγκιόζη στην Αθήνα του 1890», *Ο Πολίτης* 49, 1982, σσ. 64-87, Π. Δ. Μαστροδημήτρης: *Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία*. Αθήνα 1983, σσ. 201-202, σμμ. 4 (5η έκδ. 1990, σ. 223), L. S. Myrsiades. «Καραγκιόζης: A bibliography of primary materials», *Μαντατοφόρος* 21. Amsterdam 1983, σσ. 15-42, ιδίως σ. 16, Στ. Δαμιανάκος: *Παράδοση ανταρσίας και λαϊκός πολιτισμός*. Αθήνα 1987, σσ. 184, 185, 236, Ζ. Σιαφλέκis: «Transmissió i transformació d' un símbol cultural en el teatre d'ombres grec», *El Teatre d'ombres arreu del món*. Barcelona 1984, σσ. 83-96, ιδίως σ. 96, Γ. Κιουρτσάκης: *Προφορική παράδοση και ομαδική δημιουργία: Το παράδειγμα του Καραγκιόζη*. Αθήνα 1983, σ. 307, Στ. Κοκκίνης: *Αντικαραγκιόζης*. Αθήνα 1985, σσ. 7 εξ., Γ. Μ. Σηφάκης: «Ο Καραγκιόζης ως ελληνική παραδοσιακή τέχνη», *Δελτίο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας* 7, Αθήνα 1984, σσ. 58-60, ιδίως σ. 58, Θ. Γραμματίδης: *Το θεατρικό έργο του Γιάννη Καμπύση*. Γιάννε-

να 1984, σσ. 27, 145, Θ. Χατζηπανταζής: *Η εισβολή του Καραγκιόζη στην Αθήνα του 1890*. Αθήνα 1984, σ. 9, L. S. Myrsiades: «Oral traditional form in the Karagiozis performance», *Ελληνικά* 36, Θεσσαλονίκη 1985, σσ. 116-152, ιδίως σσ. 119, 152, Κ. Θ. Δημαράς: *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*. 7η έκδοση. Αθήνα 1985, σ. 579, Ζ. Σιαφλέκis: «Transmission et transformation d'un symbol culturelle dans le théâtre d'ombres grec: le cas d' "Alexandre le Grand et le Dragon Maudit"», *Théâtre d'ombres*, Paris 1986, σσ. 229-247, ιδίως σ. 247, L. M. Danforth: «Tradition and change in Greek Shadow Theatre», *Théâtre d'ombres*, Paris 1986, σσ. 159-183, ιδίως σσ. 178, 183 («valuable bibliography»), S. Damianakos: «Karagöz turc et Karaghiozis grec: Lectures comparatives», *Théâtre d'ombres*, Paris 1986, σσ. 119-157, ιδίως σσ. 151, 157, R. Gudas: *The bitter-sweet art. Karaghiozis: The Greek Shadow Theatre*. Athens 1986, σ. 263, Μ. Γ. Μερσαλής: *Ελληνική λαογραφία*. Τόμ. Γ': *Λαϊκή Τέχνη*. Αθήνα 1992, σ. 219, Η. Καλλέργης: «Για το θέατρο σκιών», *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας* 6, στο αφιέρωμα: «Το Παιδικό Θέατρο». Αθήνα 1991, σσ. 198-206, ιδίως σ. 199, Κ. Δ. Μαλαφάντης: «Κουκλοθέατρο και Καραγκιόζης: Τρία σημαντικά λανθάνοντα κείμενα του Γρ. Ξενοπούλου», *Αντίθ*, σσ. 207-213, ιδίως σ. 207, Στ. Δαμιανάκος: «Τουρκικός και ελληνικός Καραγκιόζης: Μια παράλληλη ανάγνωση», *Θέατρο σκιών: Παράδοση και νεωτερικότητα*, Αθήνα 1993, σσ. 83-118, σσ. 113 και 117, Ζ. Σιαφλέκis: «Μεταβίβαση και μετασχηματισμός ενός πολιτισμικού συμβόλου στο ελληνικό θέατρο σκιών: Η περίπτωση του έργου *Ο Μεγαλέξαντρος και το καταραμένο φίδι*», *Αντίθ*, σσ. 191-207, ιδίως σ. 207, Γ. Ν. Αικατερινί-

έκτοτε έχουν περάσει σχεδόν τριάντα χρόνια και καμιά σχετική προσπάθεια συνέχισης δεν έχει φανεί στον ορίζοντα. Η προκείμενη προσπάθεια, ωστόσο, αντιμετωπίζει τώρα μια τελείως διαφορετική κατάσταση και γι' αυτό τον λόγο πρέπει να έχει και κάπως διαφορετική διάρθρωση.

Πρώτα για τις συμπληρώσεις, θεωρήθηκε σκόπιμο να αρχίζουν με το έτος 1977, γιατί στα τρία τελευταία έτη της προηγούμενης συνέχειας υπάρχουν πολλές ελλείψεις. Δεν καταβάλλεται πια προσπάθεια για εξαντλητική βιβλιογραφική απογραφή και δεν αναγράφεται πια οποιοδήποτε άρθρο στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο. Ειδικά για τον 19^ο αιώνα αυτό το θέμα θα καλύψει με πολύ πληρέστερο τρόπο απ' ό,τι μπορώ να το κάνω εγώ, το αρχείο αποκομμάτων του αποδελτιωμένου Τύπου που φυλάσσεται στο Αρχείο της Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών στο Ρέθυμνο της Κρήτης. Άλλωστε η κατάσταση της σχετικής έρευνας είναι τέτοια, που μεγαλύτερη έμφαση μπορεί να δοθεί πλέον σε καθαρά επιστημονικές προσεγγίσεις και ουσιαστικές συνεισφορές, παρά σε περιστασιακές μνείες του φαινομένου. Από την άλλη όμως θεωρήθηκε αναγκαία, στο προκαταρκτικό κεφάλαιο του οθωμανικού, αραβικού, τουρκικού και βαλκανικού θεάτρου σκιών να γίνουν πολλές προσθήκες, αλλά ειδικά στον τουρκικό / οθωμανικό Karagöz, αλλά και αυτές με κάποιο μέτρο, γιατί στην τελευταία απογραφή της σχετικής τουρκικής βιβλιογραφίας στον κατάλογο της έκθεσης στην Κωνσταντινούπολη, *Torn is the curtain, shattered is the screen: The stage all in ruins*, της Yapi Kredi Karagöz Collection με ένα σύνολο από εκδότες, Istanbul, ed. Yapi Kredi, 2004, αναφέρονται πάνω από 300 τίτλοι! Άρα μια επέκταση της βιβλιογραφίας προς αυτή την πλευρά δεν έχει πολύ νόημα, γιατί κοντεύει να χάσει το θεματικό του κέντρο, που βρίσκεται στο ελληνικό θέατρο σκιών. Μολοντούτο, για την τεκμηρίωση της γεωγραφικής εξάπλωσης του παραδοσιακού μεσογειακού θεάτρου σκιών θεωρήθηκε αναγκαίο να συμπεριληφθούν και εργασίες που αφορούν το βαλκανικό χώρο, τις αραβικές ακτές της Μεσογείου και τη Βόρεια Αφρική.

δης: «Βιβλιογραφία της ελληνικής λαογραφίας των ετών 1976-1985», *Επετηρίς Κέντρου Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας ΚΣΤ' -ΛΖ'*, 1981-1986 [1990], σ. 287 αρ. 36, σ. 547 αρ. 3149, *Βαλκανική βιβλιογραφία* VII, 1980 [ΜΧΑ 1982], αρ. 479, Ε. Φεσσά-Εμμανουήλ: *Η αρχιτεκτονική του νεοελληνικού θεάτρου: 1720-1940*. 4 τόμ. Αθήνα 1989, σ. 1090, Ε. Antzaka-Weis: «Kommentierte Bibliographie zur Popularliteratur: B. Griechenland», Kl. Roth (ed.). *Südosteuropäische Popularliteratur im 19. und 20. Jahrhundert*. München 1993, σσ. 356 εξ., ιδίως σ. 383, Ε. Φεσσά-Εμμανουήλ: *Η αρχιτεκτονική του νεοελληνικού θεάτρου: 1720-1940*. Αθήνα 1994, σσ. 60, 71, 357, Κ. Δ. Μαλαφάντης: *Οι «Αθηναϊκά επιστολά» του Γρηγορίου Ξενόπουλου στη «Διάπλαση των Παίδων» 1896-1947*. Αθήνα 1995, σσ. 275 εξ. και 286, Η. Ε. Καλλέργης: *Προσεγγίσεις στην παιδική λογοτεχνία*. Αθήνα 1995, σσ. 165, 194, 265, Η. Καλλέργης: «Παραμύθι και θέατρο σκιών», *Από τα παραμύθια στα κόμικς: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμ. Ε. Αυδίκος. Αθήνα 1996, σσ. 589-604, ιδίως σ.

599, Π. Δ. Μαστροδημήτρης: *Εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία*. 6η έκδ. Αθήνα, 1996, σ. 281, Αικ. Μυστακίδου: *Οι μεταμορφώσεις του Καραγκιόζη*. Αθήνα 1998, σ. 9, Απ. Μαγουλιώτης: *Ιστορία του νεοελληνικού κουνκλοθεάτρου «Φασουλής»*. Διδ. διατρ. Αθήνα, 1997, σ. 58, Κ. Θ. Δημαράς: *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*. 9η έκδ. Αθήνα 2000, σ. 738, Α. Stavrakopoulou: *Variations on the theme of marriage in the Karaghiozis recorded performances of the Whitman-Rinvoucri Collection*. Thesis, Harvard Univ. Cambridge/Mass. 1994, σ. 149, Κωνστ. Μαλαφάντης: «Μίκη-Μάιους και Καραγκιόζης»: Μια πρωτότυπη μυθολογιστική προπολεμική συνάντηση», *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος, Αθήνα 2003, σσ. 107-131, ιδίως σ. 122, *Ελληνικό θέατρο σκιών: Φιγούρες από φως και ιστορία*. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α., 2004, σ. 174, *Greek Shadow Theatre: Light and history*. Athens: Hellenic Literary and Historical Archive, 2004, σ. 174 πλ.

Ως προς τις εγγραφές 1977-2007, εδώ δεν κυριαρχούν πια τα «πατριωτικά» άρθρα για τα δήθεν εθνικά χαρακτηριστικά του Ρωμιού-Καραγκιόζη και τη μεγάλη σημασία που έχει το θέατρο σκιών για τη διατήρηση της ντόπιας παράδοσης, αλλά τα άρθρα και λευκώματα, φυλλάδια και CD για την παιδαγωγική χρήση του αυτοσχεδιασμένου θεάματος στο σχολείο και την εκπαιδευτική διαδικασία, ως παιδικό και μαθητικό θέατρο, ως διασκέδαση και διδασχά, με οδηγούς για εκπαιδευτικούς και παιδιά, πώς να κάνουν τις φιγούρες, πώς να στήσουν την παράσταση, με κείμενα «σύγχρονων» παραδοσιακών έργων του Καραγκιόζη, με δραματουργικούς οδηγούς πώς να φτιάξουν νέα κτλ. Επίσης το θέατρο σκιών ως αναφορά ή κεφάλαιο σε εγχειρίδια ή ιστορίες της παιδικής λογοτεχνίας, εμφανίζει πολύ ραγδαία δυναμική. Από τη χρησιμική αυτή «παρα-φιλολογία» συμπεριελήφθησαν δειγματοληπτικά μόνο ένας αριθμός βιβλιογραφικών λημμάτων. Επίσης δεν συμπεριελήφθησαν στη βιβλιογραφία, με λίγες εξαιρέσεις, κατάλογοι εκθέσεων, προγράμματα φεστιβάλ θεάτρου σκιών και παραστάσεων και ποικίλο άλλο ευκαιριακό υλικό που κατακλύζει τη χώρα κάθε χρόνο και δεν προσφέρει τίποτε σημαντικό στην ουσιαστική προώθηση της γνώσης για το θέμα. Όσον αφορά σε έργα του Καραγκιόζη, παραδοσιακά ή μοντέρνα, συμπεριελήφθησαν κάποια λήμματα, χωρίς να γίνει προσπάθεια εξαντλητικής βιβλιογραφίας. Ακόμα, δεν συμπεριελήφθησαν τα δημοσιεύματα του Πανελλήνιου Σωματείου Θεάτρου Σκιών και της UNIMA⁶ αποκλείστηκαν από τη βιβλιογράφιση επίσης και τα περισσότερα λεξικά και οι ιστορίες της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Κατ' αυτόν τον τρόπο το νέο αυτό βιβλιογραφικό εγχείρημα δε θα έχει πληρότητα και θα είναι ανοιχτό σε κάθε λογής συμπληρώσεις. Χρησιμοποιήθηκαν για τη συγκέντρωση του υλικού και φοιτητικές εργασίες του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου, που βιβλιογραφούνται επίσης, γιατί πρόκειται για σημαντικά βοηθήματα στη συγκέντρωση του υλικού. Ενοποιήθηκαν τα κεφάλαια «Πηγές ως το 1900» και «μελέτες και άρθρα», καταργήθηκε το τμήμα για τις φυλλάδες, «Κείμενα, φυλλάδες και αναδημοσιεύσεις», 1) γιατί το θέμα έχει κάπως εξαντληθεί, και 2) γιατί κυρίως για τη μεταπολεμική εποχή η μονογραφία του Κυριάκου Δ. Κάσση: *Παραλογοτεχνία στην Ελλάδα, 1830-1980: Λαϊκά φυλλάδια, Ο γραφτός Καραγκιόζης*. Αθήνα: «Ιχώρ», 1985, σσ. 140-174 δίνει πλούσια σχετικά στοιχεία. Το θέμα άλλωστε δεν προωθεί την ειδική έρευνα και δεν προσθέτει τίποτε στην ουσία. Επίσης δεν συνεχίζεται το τμήμα «Επιδράσεις του Καραγκιόζη» (έθιμα, ζωγραφική, λογοτεχνία και θέατρο), επειδή αυτό το θέμα έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις και μια αυτόνομη, σχεδόν ανεξέλεγκτη δυναμική, που χρειάζεται ξεχωριστή αντιμετώπιση. Μόνο οι θεατρικές παραστάσεις, που χρησιμοποιούν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο μορφές και χαρακτηριστές του Καραγκιόζη, κινηητικούς κώδικες, χειρονομίες, ενδυμασίες, λεκτικά αστεία, φωνές και ύφος του θεάτρου σκιών, έχουν πολλαπλασιαστεί. Και μόνο για την παράσταση «Σκιών καμώματα» του Ευγένιου Σπαθάρη στο Θέατρο «Γκλόρια» το 2000/01 έχει εκπονηθεί ξεχωριστή πτυχιακή εργασία⁶.

Η έμφαση λοιπόν δίνεται στις επιστημονικές εργασίες και όχι τόσο στην πλήρη καταγραφή της αρθρογραφίας στον ημερήσιο Τύπο, των τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών, καταλόγων εκθέσεων, του Μουσείου Σπαθάρη στο Μαρούσι, του Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών στην Πάτρα και άλλων περιστασιακών ή και πιο μόνιμων εκδηλώσεων, γιατί η τελική

⁶ Κωνσταντίνα Γρηγοριάδου: *Η παράσταση «Σκιών Καμώματα» του Ευγένιου Σπαθάρη, Θέατρο «Γκλόρια» χειμερινή περίοδος 2000-2001: Παρουσίαση, κρι-*

τική αποτίμηση, ο Καραγκιόζης σήμερα. Πτυχιακή εργασία στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, Σεπτέμβριος 2002, 96 σ.

στοχοθεσία της βιβλιογραφίας είναι η προαγωγή της επιστημονικής έρευνας και όχι η εξαντλητική καταγραφή του πάσης φύσεως συνοδευτικού υλικού, το οποίο επίσης έχει πολλαπλασιαστεί. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε και στις επαρχιακές παραστάσεις παλαιότερων εποχών, γιατί το θέατρο σκιών στη χαρτογράφηση της ελληνικής θεατρικής δραστηριότητας στο σύνολο της επικράτειας κατέχει έναν ειδικό ρόλο, ο οποίος όμως είναι δύσκολος να αποδειχτεί με τεκμήρια και πληροφορίες. Στην περίπτωση που στάθηκε εφικτή η αυτοψία, δίνονται αναλυτικά στοιχεία του περιεχομένου του άρθρου ή μελετήματος, στην περίπτωση που αυτό δεν ήταν δυνατό, καταγράφονται όσα στοιχεία διαθέτει ο βιβλιογράφος από τις πηγές του. Η σειρά των εγγραφών είναι χρονολογική· αρχίζει με τον αριθμό 436, εκεί δηλαδή που στάματησε η τελευταία συμπλήρωση της βιβλιογραφίας. Η σειρά των αναγραφών μέσα σε ένα έτος είναι αλφαβητική. Μελλοντικά οι τρεις βιβλιογραφίες πρέπει να ενοποιηθούν, να ακολουθήσουν μια ενιαία κατάταξη, να ενσωματωθούν οι συμπληρώσεις των προηγούμενων ετών εκεί που πρέπει και να καταρτιστούν ευρετήρια.

Η αναζήτηση στοιχείων στο σχετικό μου αρχείο μου επιφύλασσε απρόσμενες συγκινήσεις. Τόσοι άνθρωποι με είχαν βοηθήσει σ' αυτήν την προσπάθεια να βρει και ο ταπεινός χάριτος ήρωας μια φωνή στα πανεπιστήμια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Οφείλω ευχαριστίες για στοιχεία, πληροφορίες, αποκόμματα και φωτοαντίγραφα σε πολλούς ανθρώπους, από τους οποίους πολλοί δεν είναι πια στη ζωή: τον Νίκο Κεφαλληνιάδη, τον Δημήτριο Λουκάτο, τον Θανάση Φωτιάδη, τον Σπύρο Κοκκίνη, τον Βασίλη Ρώτα, τον Σωτήρη και Ευγένιο Σπαθάρη. Σταματώ, γιατί όσο μεγαλώνει ο κατάλογος των ονομάτων, τόσο μεγαλώνει και η αδικία προς αυτούς που δεν τους αναφέρω, είτε γιατί είναι πολλοί, είτε γιατί δεν θυμάμαι αυτή τη στιγμή. Πολύ βοηθητικά στάθηκαν και μερικά βιβλιογραφικά εργαλεία δουλειάς, όπως για τον Μεσοπόλεμο η βιβλιογραφία του Παναγιώτη Καμηλάκη: «Βιβλιογραφία της ελληνικής λαογραφίας των ετών 1921-1938: Συμπλήρωση», *Επετηρίς του Κέντρου Ερευνών της Ελληνικής Λαογραφίας* ΚΕ' (1977/80 [1983]), και για τα χρόνια μετά τη διδακτορική μου διατριβή του 1975 η βιβλιογραφία του Γιώργου Ν. Αικατερινίδη: «Βιβλιογραφία της ελληνικής λαογραφίας των ετών 1976-1985», *αυτόθι* ΚΣΤ'-ΚΖ' (1981-1986 [1990]), σσ. 275-656, ιδίως σσ. 546 εξ. (ιβ' θέατρο). Ευχαριστίες τέλος εκφράζω στη συνάδελφο κ. Χρυσ. Σταματοπούλου-Βασιλάκου που ανέλαβε την επιμέλεια της παρούσας βιβλιογραφίας πριν τη δημοσίευσή της και προέβη σε συμπληρώσεις και διορθώσεις, καθώς και στη θεατρολόγο Αλεξία Αλτουβά, διδάκτορα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, για τη φροντίδα της καταχώρησης των νέων στοιχείων και των διορθώσεων.

Χαλκιδική, καλοκαίρι 2007

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΑΒΙΚΟ, ΟΘΩΜΑΝΙΚΟ, ΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

- 436) Haunoldt, Niclas. *Particular Verzeichnusz...* Frankfurt/M., 1590. 489 σ.
- 437) Chiaro, Antonmaria del. *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia*. Venezia: A. Bortoli, 1718, σ. 3.
- (Ανατύπωση Βουκουρέστι 1914).
- 438) Kantemir, Demetrie. *Geschichte des osmanischen Reiches....* Hamburg, 1745. σσ. 377 εξ.
- 439) Sulzer, Franz Joseph. *Geschichte des transalpinischen Daciens...* Vol. II. Wien, 1781, σσ. 401 εξ.
- 440) Raicevich, [J.]. *Osservazioni storiche, naturali e politiche intorno : La Valachie, e Moldavia*. Napoli: Presso G.Raimondi, 1788, σ. 244 (328 σ.)
- 441) Raicewich, J. *Bemerkungen über die Moldau und die Wallachey in Rücksicht auf Geschichte, Naturprodukte und Politik*. Wien, 1789, σ. 111.
- 442) Gautier, Théophile. «Karagheuz», *Constantinople*. Paris: Michel Lévy, 1853, σσ.168 εξ.
- 443) «Ραμαζάνιον· Καταγκιώξης· Καδίρ-Γκεξεσή· Βαϊράμιον», *Θελξινότη* (Κων/πολη), έτος ΚΒ΄, 1856, σσ. 467-473, έτος ΚΔ΄, σσ. 553-564.
- 444) Maltzan, Heinrich von. *Drei Jahre im Nordwesten von Afrika: Reise in Algerien und Marokko*. Leipzig, 1863, σσ. 58-61.
- 445) Roškiewicz, Johann. *Studien über Bosnien und die Herzegowina*. Leipzig / Wien: F. A. Brockhaus, 1868, σ. 265 (XIV, 424 σ.).
- 446) Maltzan, Heinrich von. *Reisen in den Regenschäften Tunis und Tripolis*. Vol. 1. Leipzig: Dyk, 1870, σ. 225.
- 447) Gautier, Théophile. «Le théâtre turc à Constantinople», *L'Orient*. Vol. 1. Paris: Charpentier, 1877.
- 448) Kanitz, F. *Donau-Bulgarien und der Balkan*. Vol. II. Leipzig: H. Fries, 1877, σσ.191 εξ.
- 449) Werner, Franz von. *Türkische Skizzen*. Von Murad Efendi. Zweite Band, Türkische Schattenrisse. Leipzig , 1877. 231 σ.

- 450) Chodzko, Aleksander. *Théâtre persan: Choix de tearies ou drames traduits pour la première fois du persan*. Paris: E. Leroux, 1878, σσ. XV εξ.
- 451) Burada, Teodor T. *Călătorie în Dobrogea*. Iași, 1880, σ. 18.
- 452) Lux, Jean. *Trois mois en Tunisie: Journal d'un volontaire*. Paris: A.Ghio, 1882, σσ. 94-104.
- 453) Piesse, Louis. *Itinéraire de l'Algérie, de la Tunisie et de Tanger*. Paris: Hachette, 1882, σ.38 (CXLIV, 563 σ.).
- 454) Gaster, Moseo. *Literatura populară română*. București: I. Haimann, 1883, σ.492 (XIV, 606 σ.).
- 455) Wanda. *Souvenirs anecdotiques sur la Turquie: 1820-1870*. Paris: Firmin-Didot, 1884, σσ. 277-278.
- 456) Kúnos, Ignar. *Három Karagöz*. Budapest, 1886.
- 457) Bernard, Dr. *L'Algérie qui s'en va*. Paris: E. Plon et Nourrit, 1887, σσ. 66 εξ.
- 458) Cox, Samuel S. *The isles of the Princes or the pleasures of Prinkipo*. New York and London: G. P. Putnam' sons, 1887, σ. 107 (VIII + 11 + 381σ.).
- 459) Filtsch, Eugen. «Geschichte des deutschen Theaters in Siebenbürgen», *Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde*, N. F. Bd. 21, (Hermannstadt 1887), σ. 542, σημ. 1.
- 460) Champfleury (ψευδ.). «Karagheuz», *Le musée secret de la caricature*. Paris: E. Dentu, 1888, σσ. 1-102.
- 461) Parmentier, E. *Voyage dans la Turquie d'Europe*. Paris: E. Leroux, 1889, σσ. 109-111.
- 462) Parmentier, E. *Voyage dans la Turquie d'Europe*. 2ème ed. Paris: E. Leroux, 1890.
- 463) Quedenfeldt, M. «Das türkische Schattenspiel in Magrib (Tunis)», *Das Ausland*, 63 (Stuttgart 1890), σσ. 904-908, 921-924.
- 464) Radiot, Paul. *Tripoli d'Occident et Tunis: Notes et croquis*. Paris: E. Dentu, 1892, σσ. 286 εξ.
- 465) Thalasso, Adolphe. «Le théâtre turc: Karagueuz», *La Revue Jeune*, no 5, 1.6.1894, σσ. 193-206.
- 466) Burada, Theodor T. *Istoria teatrului în Moldova*. Tom.1. Iași, 1895, σ. 15

- 467) Iorga, Nicolae. *Acte și fragmente cu privire la istoria Românilor*. Vol. 1. București: Imp. Statului, 1895, σσ. 208-214, ιδίως σ. 211.
 - 468) Ollanescu, Dimitri. *Teatrul la români*. București: Carol Göbl, 1898. 2 vol. (155 σ. + 167 σ.)
 - 469) Jacob, Georg. *Schejtan dolaby: Türkischer Text mit Anmerkungen herausgegeben und mit einer Einleitung über das islamische Schattenspiel versehen*. Berlin: Mayer & Müller, 1899.
 - 470) Jacob, Georg. *Die Akserai – Schule: Fünf Karagöz – Stücke*. Berlin: Mayer & Müller, 1899. 30 σ.
 - 471) Jacob, Georg. *Kajyk Ojunu: Türkischer Text mit Anmerkungen und einer Einleitung versehen*. Berlin: Mayer & Müller, 1899.
 - 472) Jacob, Georg. *Türkische Litteraturgeschichte in Einzeldarstellungen*. Heft 1: *Das türkische Schattentheater*. Berlin: Mayer & Müller, 1900. 105 σ.
 - 473) Maindron, Ernest. *Marionettes et guignols: Les poupées agissantes et parlantes à travers les âges*. Paris: Félix Juven, 1900, σσ. 66 εἰς. (381σ.).
 - 474) Șaineanu, Lazar. *Influență orientală asupra limbei și culturei române*. Vol. 1. București: Socecu, 1900, σσ. CLXX εἰς.
 - 475) Șaineanu, Lazar. «Jocul papușilor și raporturile sale en farsa Karagöz», *Lui Titu Maiorescu omagiu*. București, 1900, σσ. 281-287
- (To ίδιο άρθρο και στο Keleti Szemle I, Budapest 1900, σσ. 140-144).
- 476) Șaineanu, Lazar. «Les marionettes en Roumanie et Turquie», *Revue des Traditions Populaires*, no XVI, 1901, σσ. 409-419.
 - 477) Papahagi, Pericle. *Megleno-românii*. Studii etnografico-filologic. București: C. Göbl, 1902-1907, σ. 114.
 - 478) Thalasso, Adolphe. «Karagueuz», *La Revue Théâtrale* (numéro spécial «Le théâtre turc», août 1904), σ. 364.
 - 479) Pruefer, Curt. *Ein ägyptisches Schattenspiel*, Diss. Erlangen, 1906. XXIV+152σ.
 - 480) Duda, W. «Karagöz in Stambul», *Türkische Post*, vol. III, no 345, 1908.
 - 481) Kahle, P. «Islamische Schattenspielfiguren aus Ägypten», *Der Islam* I, 1910, σσ. 264-299, II, 1911, σσ. 143-195, III, 1912, σ. 103.

- 482) Stefanović, V. T. «Stari Beograd», *Glasnik* (Beograd), 1911, σ. 149.
- 483) Kahle, P. «Marktszene aus einem egyptischen Schattenspiel», *Zeitschrift für Assyriologie und verwandte Gebiete*, 27, 1912, σσ. 92-102.
- 484) Burada, Teodor T. *Istoria teatrului în Moldova*. Vol.1, Iași 1915, σ. 79 εξ.
- 485) Θεατρικός (ψευδ.) «Το εθνικόν θέατρον των Μουσουλμάνων: Η ιστορία του Καραγκιόζη», *Επιφυλλίς της Φιλολογικής Κυψέλης*, [1920;], σ. 6.
- 486) Ritter, Hellmut. *Karagös: Türkische Schattenspiele*. Vol. 1. Hannover, 1924.
- (28 έργα από τον Nazif Efendi).
- 487) Spies, O. «Tunesisches Schattentheater», *Festschrift P. W. Schmidt* (Wien), 1928, σσ. 683-702.
- 488) Ζώτου, Ιουλία. «Ο Καραγκιόζης [στην Κωνσταντινούπολη]», *Ερυθρός Σταυρός*, έτος ΣΤ', 1930, αρ. 5, σ. 4.
- 489) Ettinghausen, Richard. «Early Shadow Figures», *Bulletin of the American Institute for Persian Art and Archeology*, no 6, 1934, σσ. 10-15.
- 490) Levy, K. «La'bat Elhota, ein tunesisches Schattenspiel», *Festschrift P. Kahle*. Leiden, 1935.
- 491) Μπέζος, Κ. «Ο Καραγκιόζης στην Τουρκίαν», *Πρωϊά*, έτος ΙΓ', 1937-38, αρ. 294, 27 Αυγούστου 1938, σ.2.
- 492) Przyluski, Jean. «Le théâtre d'ombres et la caverne de Platon», *Byzantion*, no 13/2, 1938, σσ. 595-603.
- 493) «Το τουρκικόν θέατρον του Καραγκιόζη: Ποία η διαφορά του από το ελληνικόν θέατρον σκιών. Κωμωδίαι Καραγκιόζη της εποχής των Σταυροφοριών», *Καθημερινή*, έτος 18°, αρ. 5446, 30 Μαρτίου 1938, σ. 3.
- (Μετάφραση άρθρου από το περιοδικό *Magasiner* της Κοπεγχάγης).
- 494) Kahle, P. «The arabic shadow play in Egypt», *Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, 1940, σσ. 21-34.
- 495) Mentzel, Theodor. *Meddah, Schattentheater und Orta Oyunu*. Prag, 1941.
- 496) Przyluski, Jean. «The Shadow Theater in Greater India and in Greece», *The Journal for the Greater India Society*, no. 2, 1941, σσ. 83-91.

- 497) Ritter, Hellmut. *Karagös: Türkische Schattenspiele*. Vol. 2. Leipzig / Istanbul, 1941.
(28 έργα από τον Nazif Efendi).
- 498) Teodorescu, Gheorghe D. *Irozii. Papușile. Teatru țărănesc al Vicleimului: Scaloianul și Paparudele*. București, 1941, σσ. 49-92.
- 499) Kahle, P. «Muhammed ib Dānijāl und sein zweites arabisches Schattenspiel», *Miscellanea Academia Berolinensia* II/2, 1950, σσ. 151-167.
- 500) Ay, Lütü. «Les débuts du théâtre turc et Ahmet Vefik Pacha», *Tercüme*, 52, 1951, σσ. 256-267.
- (Στο δεύτερο μέρος του άρθρου, «Ahmet Vefik Pacha, introducteur de Molière en Turquie», για το ανέβασμα κωμωδιών του Μολιέρου στο θέατρο σκιών).
- 501) Ritter, Hellmut. *Karagös: Türkische Schattenspiele*. Vol. 3. Wiesbaden, 1953.
(28 έργα από τον Nazif Efendi).
- 502) Kahle, P. «The arabic shadow play in medieval Egypt: Old texts and old figures», *Journal of the Pakistan Historical Society*, XIX, 1954, σσ. 85-115.
- 503) Németh, J. «Türkische Balassa-Texte in Karagöz-Spielen», *Acta Orientalis Academiae Scientiarum Hungaricae*, 5, 1955, σσ. 175-180.
- 504) Severn, William. *Shadow magic: The story of the shadow play*. New York, 1955.
- 505) Siyavuşgil, Sabri Esat. *Karagöz: Its history, its characters, its mystic and satiric spirit*. [Ankara]: Turkish Press, Broadcasting and Tourist Dept., 1955. 21 σ. + [13], εικ.
- 506) Landau, Jacob M. *Shadow plays in the Middle East*. Philadelphia, 1958.
(Ανατύπωση της μονογραφίας Jerusalem 1948, αρ. 53).
- 507) Landau, Jacob M. *Shadow plays in the Near East*. Jerusalem: The Palestine Institute of Folklore and Ethnology [s.d. 1958-1959], XXII-LXIV, 32-72σ.
- 508) Blackham, Olive. *Shadow puppets*. London: Barrie and Rocliff, 1960, σ.56 (XIV, 198σ.).
- 509) Nadejda, L. «Teatrul popular de papuși în secolul al XIX-lea», *Studii și Cercetări de Istoria Artei*, 7/1, 1960, σσ. 203-215.
- 510) Bonifačić-Rožin, N. *Narodne drame, poslovice i zagonetke*. Zagreb: Matica Hrvatska, Zora, 1963. 370 σ., σσ. 128 εξ.

- 511) Gîtsă, L. «Le théâtre roumain de marionettes, art ancien et art moderne», *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*, no 1, 1964, σσ. 119-138.
 - 512) Spies, O. «Das Spiel vom falschen Sklavenhändler. Ein türkisches Schattenspiel», *Oriens*, 17, 1964, σσ. 1-59.
 - 513) Ilić, Ž. «Jedna zabrana izvočenja 'Karadžoz' pozorišta Sarajevu», *Politika*, 30.1.1966, σ. 20.
 - 514) Popescu-Judet, E. «L'influence des spectacles populaires turcs dans les pays roumains», *Studia et Acta Orientalia*, V-VI, 1967, σσ. 337-355.
 - 515) Roth, Arlette. *Le théâtre algérien de la langue dialectale*. Paris: F.Maspero, 1967. 200σ.
 - 516) Bachetarzi, M. *Mémoires: 1919-1939*. Algier: SNED, 1968, σ.424. (500σ.)
 - 517) Kudret, Cevdet. *Karagöz*. Ankara: Başnur Matbaası, 1968. 409σ.
 - 518) Kudret, Cevdet. *Karagöz*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1968. 412σ.
- (Έκδοση τουρκικών έργων του θεάτρου σκιών).
- 519) Kudret, Cevdet. *Karagöz*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1968-70. 3 vols.
- (Έκδοση έργων από τη συλλογή του Ritter. Νέα έκδοση 2005).
- 520) Sevin, Nureddin. *Türk gölge oyunu*. Istanbul: Devlet kitapları, 1968. 70 σ., εικ.
 - 521) Vukanović, T. «Studije iz balkanskog folklor», *Vranjski glasnik*, V (Vranje 1969), σσ.337-339.
 - 522) Reiniger, Lotte. *Shadow puppets, shadow theatres and shadow films*. Boston, 1970.
 - 523) Reiniger, Lotte. *Shadow theatres and shadow films*. London: B.T. Batsford, New York: Watson-Guptill, 1970. 128σ.
 - 524) Bonnet, Henri. «Nerval et le théâtre d'ombres». *Romantisme*, 4, 1972, σσ. 54-64.
 - 525) Boratav, Pertev Naili. «Folklore et littérature populaire turcs: Textes du théâtre d'ombres turc, le Karagöz», *Conférence à l'EPHE, IVe section, Annuaire 1971-72*, Sorbonne, Paris, par Lionel Galand. Paris, 1972-1973.
 - 526) Kienitz, Friedrich Karl. *Städte unter dem Halbmond*. München: Beck, 1972, σ. 213.
 - 527) Oral, Ünver. «Karagöz», *Türk Kültürü*, II, 1972-73, σσ. 230-236.

(Ο Κ. αντικαταστάθηκε από τον κινηματογράφο· ο ελληνικός Κ. ξεπέρασε τον τουρκικό σε δημοσιότητα).

- 528) Petek-Şalom, Gayé. *Le théâtre traditionnel turc di Karagöz: Vie, survivances, actualité*, Mémoire de Maîtrise de Lettres Modernes, Institut d'Études Théâtrales. Paris, 1972. 182σ.

- 529) Borcakli, Ahmet. *Cumhuriyet dönemi Türkiye tiyatrosu bibliyografyası*. Ankara: Basba Kanlik, 1973, σσ.246 εξ.

(Βιβλιογραφία για το τουρκικό θέατρο, σσ. 246 εξ. για το θέατρο σκιών).

- 530) Δημητριάδης, Βασίλης. *Η κεντρική και δυτική Μακεδονία κατά τον Εβλιγά Τσελεμπί*. Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, 1973, σ. 347 (η' + 464σ.) (Μακεδονική Βιβλιοθήκη, αρ. 39).

- 531) Dinescu, V. «La relation entre Karagöz oyunu et le théâtre populaire roumain de marionettes», *Résumés des Communications*. Tom. 2. Bucureşti, 1974, σσ.362-363.

- 532) Sevin, Nureddin. «Türk gölge oyunu kaynagi üzerine», *1. Uluslararası Türk Folklor semineri Bildirileri 8.-14. 10. 1973*. Ankara, 1974, σσ.56-63.

(«Σχετικά με τις πηγές του τουρκικού θεάτρου σκιών», ανακοίνωση στο Α' Διεθνές Σεμινάριο της Τουρκικής Λαογραφίας. Το τουρκικό θέατρο σκιών δεν προέρχεται από την Κίνα, δεν έχει προέλευση την Προύσα του 13ου αιώνα, δεν έχει καν ισλαμικές ρίζες· ίσως σχετίζεται με τον σαμανισμό της Κεντρικής Ασίας).

- 533) And, Metin. *Karagöz: Turkish shadow theatre*. Ankara: Dost Yayinlari, 1975. 80, XVIσ.

- 534) Burada, Theodor T. *Istoria teatrului în Moldova*. Tom.1. Bucureşti: Minerva, 1975. XXIV, 808 + 22σ.

- 535) Marcu, L. «Quelques aspects des anciennes coutumes d'hiver dans la vallée de Moglena», *Makedonski Folklor*, 15-16, 1975, σσ.69-79.

(σ. 77 αναφέρεται έθιμο που έχει πάρει την ονομασία του από τον Karagöz).

- 536) Moreh, S. «The arabic theatre in Egypt in the eighteenth and nineteenth centuries», *Études Arabes et Islamiques*, 3, 1975, σσ.109-113.

- 537) Nesih, A. «Karagöz'den günümüzde yararlanalım», *Türk dili*, 31/281, 1975, σσ.119-124.

(«Να επωφεληθούμε από τον Κ. στις μέρες μας». Ο Κ. στην Τουρκία έχει πεθάνει).

- 538) Uysal, A. E. «Some specimens of wintergames in Turkey: A study based on observations in several ethnic communities», *Makedonski Folklor*, 15-16, 1975, σσ.147-151, ιδίως σ. 147 εξ.
- 539) And, Metin, «Turkish shadow theatre: Karagöz», *East Asian Cultural Studies*, 15, March 1976, σσ. 77-86.
- 540) Stefanovski, P. *Teatarot vo Makedonija*. Skopje, 1976, σ. 25.
- 541) And, Metin. *Karagöz: Théâtre d'ombres turcs*. Ankara: Dost, 1977. 125σ.
- 542) And, Metin. *Karagöz: Turkish shadow theatre*. Istanbul: Dost, 1979. 118σ.
- 543) Ollanescu, Dimitri. *Teatrul la români*. București: Editura Eminescu, 1981. 475σ.
- 544) Teodorescu, Gheorghe Dem. *Poezii populare române*. București: Minerva, 1982, σσ.120-132 (XL, 903+16σ.)

(Γαλλική μετάφραση του κειμένου του ρουμανικού κουκλοθεάτρου, που δείχνει την επίδραση του οθωμανικού θεάτρου σκιών από τον M. Vulpescu στην *Revue d'ethnographie et des traditions populaires* [Paris] 1926, σσ. 363-407).

- 545) Nerval, Gérard de. «Karagueuz», *Voyage en Orient* (1851), *Oeuvres complètes*, éd. de Jean Guillaume et Claude Pichois. Vol. II. Paris: Gallimard, 1984, σσ. 642-655.

ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

- 546) [Καραγκιόζης], *Επί τα Πρόσω*, 18 Ιουλίου 1884.
- 547) [Καραγκιόζης, Ωδικά καφενεία], *Φορολογούμενος*, 27 Ιουλίου 1884.
- 548) Άννινος, Μπάμπης. «Τα θερινά θέατρα», *Εστία*, έτος ΚΗ' (1888), σσ. 691-692.
- 549) Φαίδων [Γρ. Ξενόπουλος]. «Ο Καραγκιόζης», *Η Διάπλασις των Παίδων*, τόμ. 12, αρ. 33, 16 Ιουλίου 1905, σσ. 259-260.
- («Ο Κ. γιατρός» στο Στάδιο, για το κοινό, θάνατος του Μπάρπμα-Γιώργου [Ρούλια], αναδημοσίευση Μαλαφάντης 1991, αρ. 970).
- 550) Φαίδων [Γρ. Ξενόπουλος]. «Τα ανδρείκελλα», *Η Διάπλασις των Παίδων*, τόμ. 14, αρ. 39, 25 Αυγούστου 1907, σσ. 307-308.

(«Ο Πασχάλης του Κονιτσιώτη είναι αστείότερος, τελειότερος και από τον Κ.», αναδημοσίευση Μαλαφάντης 1991, αρ. 970).

- 551) «Φαρσαλινά», *Θεσσαλία* (Βόλος), 4 Ιανουαρίου 1907.
(Ο Μέμος στα Φάρσαλα).
- 552) «Φαρσαλινά», *Θεσσαλία* (Βόλος), 17 Ιανουαρίου 1907.
(Συμπλοκή του Μέμου με τον βοηθό του Χρήστο Αναστασίου).
- 553) «Ο Καραγκιόζης και η παρέα του», *Εμπρός*, 14 Ιουλίου 1911.
- 554) Roussel, Louis. *Le Karagheuz grec*. Athènes, 1911.
- 555) Roussel, Louis. *Karagheuz, ou Un théâtre d'ombres à Athènes*. 2 vol. Athènes: Imprimerie A. Raftanis, 1921. (59, 116 σ.)
(Για το βιβλίο του Roussel 1921, αρ. 555, αναδημοσίευση Μαλαφάντης 1991 αρ. 970).
- 556) Φαίδων [Γρ. Ξενόπουλος]. «Ο Καραγκιόζης», *Η Διάπλασις των Παίδων*, έτος 43, τόμ. 28, αρ. 46, 16 Οκτωβρίου 1921, σσ. 364-365.
- 557) Τσαμό[πουλος]. «Μια βραδιά στον Καραγκιόζη», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος Β' (1923-24), αρ. 476, 21 Ιουνίου 1923, σ. 3.
- 558) Σε (ψευδ.) [Ξερούϊος Γεώργιος]. «Η λαογραφία του Καραγκιόζη», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος Δ' (1925-26), αρ. 1161, 26 Μαΐου 1925, σ. 3.
- 559) Ροδάς, Μιχάλης. «Ελλάς – Καραγκιόζης», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος Ε' (1926-27), αρ. 2572, 2 Αυγούστου 1926, σ. 2.
(Ο Κ. στην επαρχία, τα φυλλάδια).
- 560) «Ο Φασουλής», *Μπουκέτο*, έτος Γ' (1926), σ. 904.
- 561) *Θεσσαλική Φωνή* (Καρδίτσα), 3 Ιουνίου 1927.
- 562) Μανδρόσκυλλος (ψευδ.). «Ο Καραγκιόζης», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος ΣΤ' (1927-28), αρ. 1745, 12 Φεβρουαρίου 1927, σ. 2.
- 563) Ο Παρατηρητής (ψευδ.). «Ο Καραγκιόζης», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος ΣΤ' (1927-28), αρ. 1890, 11 Ιουλίου 1927, σ. 2.
- 564) Σ. «Ο φτωχός σιδηρουργός των Σαράντα Εκκλησιών: Ποίος ήτο ο Καραγκιόζης, πώς έζησε και πώς απέθανε», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος Η' (1929-30), αρ. 2707, 21 Οκτωβρίου 1929, σ. 4.
- 565) «Ο Χρήστος Βενέκος στα Τρίγκαλα», *Θάρρος* (Τρίκαλα), 10 Οκτωβρίου 1929.

- 566) «Ο Καραγκιόζης», *Μπουκέτο*, έτος Ζ' (1930), σ. 631.
- 567) Ροδάς, Μιχάλης. «Ο Φασουλής κλαίει», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος Η' (1929-30), αρ. 2807, 1 Φεβρουαρίου 1930, σ. 2.
- (Για Κονιτωιώτη και Μόλλα).
- 568) Καπ-ς (ψευδ.). «Πώς διασκεδάζει η συνοικία: Ένα βράδυ στον Καραγκιόζη», *Πατρίς*, 23 Ιουλίου 1931.
- 569) Loti, Pierre. «Karagueuz», *Aziyadé* (1879). Paris: Henri Ciral, 1931
- 570) Λουνατσάρσκυ, Α. «Ο Καραγκιόζης του Μόλλα», *Πρωτοπόροι*, περ. Β', έτος 1 (1931-32), σ. 302.
- 571) Σ., Σ. «Η εξέλιξη του Καραγκιόζη: Το ύφος του, οι κωμωδίες του και τ' αστεία του», *Μπουκέτο*, έτος Η' (1931), σ. 377.
- 572) «Ένας ξένος διά τον Καραγκιόζη: Εντυπώσεις από μίαν παράστασιν», *Πρωΐα*, έτος Θ' (1933-34), αρ. 32, 2 Δεκεμβρίου 1933, σ. 1.
- (Αναδημοσιεύεται άρθρο του Samuel Baud-Bovy στην Εφημερίδα της Γενεύης για παράσταση του Κ. στην Αθήνα).
- 573) «Ο αθηναϊκός Καραγκιόζης», *Έθνος*, έτος 21 (1933-34), αρ. 7169, 15 Αυγούστου 1934, σ. 5.
- 574) Ρώτας, Βασίλης. «Η ελληνική κωμωδία στο θέατρο με ίσκιους», *Πρωΐα*, 19 Φεβρουαρίου 1936.
- (Με αφορμή το βιβλίο του Caimi 1935, αρ. 163).
- 575) Durrell, Laurence. «Karaghiozis: The folk hero», *Prosperos' Cell: A guide to the landscape and manner of the island of Corkyra*. London: Faber and Faber, 1937, σσ. 47-58.
- (Βλ. και την έκδοση του 1945, αρ. 176).
- 576) Ι., Κ. Ι. «Ο Καραγκιόζης και το παλμάσκερο», *Καθημερινή*, έτος 18 (1936-37), αρ. 5376, 18 Ιανουαρίου 1937, σ. 1.
- 577) Φορτούνιο [Σπύρος Μελάς]. «Τα δικαιώματα του Καραγκιόζη», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος ΙΕ' (1936-37), αρ. 5225, 18 Ιανουαρίου 1937, σ. 1.
- 578) Μάνος, Κωνσταντίνος. «Το δίκαιον του Καραγκιόζη», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος ΙΖ' (1938-39), αρ. 5831, 26 Σεπτεμβρίου 1938, σ. 3.

- 579) Παλαιολόγος, Π. «Η τιμή του Καραγκιόζη», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος ΙΖ' (1938-39), αρ. 5917, 12 Σεπτεμβρίου 1938, σ. 1.
- 580) Σ. «Ο Καραγκιόζης και η ιστορία», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος ΙΖ' (1938-39), αρ. 5656, 1 Απριλίου 1938, σ. 1.
- 581) Σπανούδη, Σοφία Κ. «Η φιλολογία του Καραγκιόζη», *Ελεύθερον Βήμα*, έτος ΙΖ' (1938-39), αρ. 5827, 22 Σεπτεμβρίου 1938, σσ. 1-2.
- 582) Φαλτάιτς, Κ. «Καραγκιόζης και Αίσωπος», *Νεολαία* 1 (1938-39), σσ. 661, 680.
- 583) Loti, Pierre. «Karagueuz», *Aziyadé* (1879). Paris: Calmann-Lévy, 1939. 251 σ.
- 584) Ρώτας, Βασίλης. «Το νεοελληνικό θέατρο και ο κ. Γρ. Ξενόπουλος: Κι έτσι γράφεται η ιστορία», *Νεοελληνικά Γράμματα* 135, 1/7/1939, σσ. 4, 7.
- («...ζωντανή τέχνη θεατρική ως σήμερα στάθηκε μόνο ο Κ.». Οι φιγούρες του είναι πιο ζωτανές από τους ήρωες του Ξενόπουλου και της εποχής του).
- 585) Τσαρούχης, Γιάννης. *Ο Καραγκιόζης είναι θέατρο*. Αθήνα, 1939.
- 586) Ρώτας, Βασίλης. «Ελληνικό λαϊκό θέατρο. Β': Το δράμα», *Πρωϊά*, 2 Ιουλίου 1943.
- 587) Ρώτας, Βασίλης. «Έχομε εθνικό θέατρο;», *Πρωϊά*, 7 Μαΐου 1943.
- (Ο Κ. ίσως το μόνο εθνικό θέατρο).
- 588) Ρώτας, Βασίλης. «Το θέατρο κοινωνική λειτουργία», *Πρωϊά*, 18 Ιουνίου 1943.
- («Στο μεταξύ η κατώτερη τάξη βαρέθηκε τον Κ., η ανώτερη το θέατρο πρόζας, όπως το λένε, και συναντήθηκαν και οι δυο τους στην επιθεώρηση»).
- 589) Ο Θεατρόφιλος. «Θύσας Σκύν», *Ναξιακή Πρόοδος*, αρ.φ. 33, 3 Μαρτίου 1946.
- (Σατιρική ανορθόγραφη πρόσκληση για την παράσταση του διάσημου καραγκιοζοπαίχτη και θιασάρχη σκιών Γεράσιμου Βρασερούζη).
- 590) Ρώτας, Βασίλης. «Κινηματογράφος: Η τέχνη με το λαμπρό παρόν και το λαμπρότερο μέλλον», *Ελεύθερη Ελλάδα*, 2 Σεπτεμβρίου 1946.
- (Σύγκριση με τον Κ.).
- 591) Ρώτας, Βασίλης. «Τα παιδικά θέατρο στην Ελλάδα. Γ': Οι καλές ως τα τώρα προπάθειες και τα ουσιώδη προβλήματα», *Ελεύθερη Ελλάδα*, 8 Αυγούστου 1946.
- (Για τις φυλλάδες).

- 592) Κακούρη, Κατερίνα. «Ο Καραγκιόζης», *Ελευθερία*, 14 Δεκεμβρίου 1950.
- 593) Θεοτοκάς, Γιώργος. «Το θέατρο των σκιών», *Η Καθημερινή*, 16 Μαΐου 1951.
- 594) Σπαθάρης, Ευγένιος. «Ο Καραγκιόζης», *Ζυγός*, Οκτ. 1958, σσ. 16-17.
- 595) Μακρίδης, Σ. «Μία πραγματεία για τον Καραγκιόζη», *Νέα Εποχή*, αρ. 8, Οκτώβριος 1959, σσ. 41-42.
- 596) Μακρίδης, Σ. «Το χιούμορ του Καραγκιόζη», *Νέα Εποχή*, αρ. 9, Οκτώβριος 1959, σ. 59.
- 597) Πετρίδης, Β. Δ. «Ο Καραγκιόζης άλλοτε και τώρα», *Νέα Εποχή*, αρ. 5, Ιούλιος 1959, σ. 49.
- 598) «Από τον Καραγκιόζη στον Μπρεχτ», *Το Βήμα*, 30 Οκτωβρίου 1960.
- 599) «Τα εκατό χρόνια του Καραγκιόζη», *Σήμερα*, έτος Α' (1960), αρ. 9, σ.11.
- (Απόσπασμα από του βιβλίου του Μπίρη 1952, αριθ. 182).
- 600) Σπαθάρης, Σωτήρης. «Ο Καραγκιόζης και η ζωή μου», *Νέα Εποχή*, αρ. 12, Φεβρουάριος 1960, σσ. 42-43.
- 601) Αντωνακάτου, Ντιάνα. «Κουνκλοθέατρο Αθηνών», *Ηώς*, αρ. 61-62 (1962), σσ. 94-97.
- 602) Δηλιγιάννης, Θ. Π., Ζηνόπουλος, Γ. Κ. *Ελληνική νομοθεσία από τον 1833*. Τόμ. Γ'. Εν Αθήναις, 1962, σσ. 4 εξ.
- (Β. Δ. της 31. 12. 1836, αριθμ. 50, παρ. 8: «Η επαγρύπνησις των κοινών παιγνιδίων και κινητών θεάτρων, καθόσον αφορά τα καλά ήθη, ανατίθεται εις την ιδιαίτεραν επαγρύπνησιν της αστυνομίας»).
- 603) Πισαρόπουλος. «Αριστερά η καλύβα και δεξιά το Σεράιλ: Το θέατρο σκιών», *Ο Αιών*, τόμ. Δ', αρ. 38, Ιούνιος 1962, σσ. 20-22.
- 604) White, Eric Walter. «Greek shadow theatre», *Tribute to Benjamin Britten on his fiftieth birthday*. Ed. by Gishford, Anthony. London: Faber and Faber, 1963, σσ.185-190.
- 605) Κώνστας, Κ. Σ. «Ο Μπαρμπαγιώργος», *Ρομμελιώτικη Τέχνη*, Σεπτέμβριος 1964, σσ. 3-4.
- 606) Ιωάννου, Γιώργος. «Το χρονικό του Καραγκιόζη», *Έθνος*, 25 Οκτωβρίου 1965, σ. 4.
- 607) Ρούτσος, Νίκος. *Ο Καραγκιόζης στην Κύπρο*. Αθήνα: Α. Ρέκος, 1965.

- 608) Ρούτσος, Νίκος. *Ο Καραγκιόζης: Εβδομαδιαία εικονογραφημένα βιβλία*. Αθήνα: [χ.ε.], [196..]
- 609) *Ο Καραγκιόζης και τα καρναβάλια του*. Αθήνα: Δημ. Δαρέμας, 1966.
- (Σειρά φυλλαδίων με τα εξής θέματα: Ο Κ. και τα καρναβάλια του, εφευρέτης, τουρίστας, οδοντίατρος, θυρωρός, μαέστρος, ζωγράφος, σταθμάρχης, τεντυμπόυ, εξερευνητής, στο βυθό, Τζέιμς Μποντ, κατακτητής της σελήνης, ηθοποιός, δήμαρχος, μετανάστης, αεροπόρος).
- 610) Παναγιωτόπουλος, Ι. Μ. «Θέατρο του λαού: Ο Καραγκιόζης, η ιστορία του, η σημασία του», *Τα Γράμματα και οι Τέχνες*, 1967, σσ. 225-231.
- 611) Μιχόπουλος, Παναγιώτης. «Ένας λαϊκός καλλιτέχνης μιλάει για την ουσία της τέχνης του», *Ρόδα*, Δεκέμβριος 1969, σ. 12.
- 612) *Καταστατικόν Πανελληνίου Σωματείου Θεάτρου Σκιών (έτος ίδρυσεως 1928)*. Αθήναι, 1970.
- 613) Μοσκοβίης, Βασ. «Ευγένιος Σπαθάρης: Ένας λαϊκός καλλιτέχνης», *Νέα Σκέψη*, αρ. 87, Ιούνιος 1970, σ.175.
- 614) Παμπούκης, Ι. Τ. «Χαρίδημος, Μάνος, Παγκράτης», *Τα Νέα*, 16 Δεκεμβρίου 1970.
- 615) Καλογιάννης, Βάσος. «Ο Καραγκιόζης στη Λάρισα», *Προσανατολισμοί*, αρ. 2, 1971, σσ.10 εξ.
- 616) Λυμπερόπουλος, Γ. *Παζαριού ανατομή: Νεοελληνική πολιτιστική μαρτυρία*. Αθήνα: Ιππόνηκος, 1971, σσ. 37-43, 139-140.
- (Για τον Κ. στην παλιά Κόνιτσα).
- 617) Τσαρούχης, Γιάννης. *Το θέατρο σκιών και η λαϊκή τέχνη*. Αθήνα, 1971.
- 618) Κώνστας, Κ. Σ., Παμπούκης, Ι. Τ., Ποταμιάνου, Τ., Ζώπου Χρ. Μ. «Αφιέρωμα στον καραγκιοζοπαίχτη Πασέλειο Αγαπητό», *Νιοχώρι*, έτος Γ', 1972, αρ. 25-26, 27-28, 31-32, 33.
- (Συλλογή άρθρων των αναφερόμενων συγγραφέων).
- 619) Myrsiades, Linda S. *The Karaghiozis tradition and Greek shadow puppet theater: History and analysis*. Ph. D. diss. University of Indiana, 1972.
- 620) Βαβανάτσος, Βαγγέλης. «Ο κοινωνικοπολιτικός ρόλος του Καραγκιόζη», *Πανευρωπαϊκή Κίνηση Νέων*, αρ. 3, 1973, σσ. 5-14.
- 621) Γραμμένος, Μπάμπης. *Ο Καραγκιόζης: Δώδεκα κωμωδίες και το χρονικό του θεά-*

- τρον σκιών. Αθήναι: Άγκυρα, [1973]. 307 σ. (Τσέπης, Άγκυρα, αρ.171)
- (12 κωμωδίες 1925-45 από το αρχείο του εκδοτικού οίκου).
- 622) Παραστατίδου-Παπαμιχαήλ, Ν. «Το ελληνικό λαϊκό θέατρο σκιών», *Κριτικά Φύλλα*, έτος Β΄, 1973, αρ. 8, σσ. 106-109, αρ.9, σσ. 200-203.
- 623) Revault d'Allonnes, Olivier. *La création artistique et les promesses de la liberté*. Paris: Klincksieck, 1973. 301 σ.
- (Σ. 151 για Σταύρακα και Νόντα).
- 624) Danfort, Loring M. «Humour and status reversal in Greek shadow theatre», *Byzantine and Modern Greek Studies*, 2, 1974, σσ. 99-111.
- 625) Karayannis, Vasso. *Karaghiozis: Un théâtre populaire en Grèce*, Mémoire de Maîtrise d'Esthétique, Université I Panthéon. Paris, 1974.
- 626) Φωτιάδης, Θανάσης. «Το 1975: Χρονιά Καραγκιόζη», *Χρονικό*, τόμ. 6, Σεπτέμβριος 1974 – Αύγουστος 1975, σσ. 261-262.
- 627) Ζάχου, Ε. «Αλέξανδρος ο Ηπειρώτης: Η καταγωγή του καραγκιοζίκου έργου *Ο Μεγαλέξανδρος και ο κηραμένος όφις*», *Καλλιτεχνική Επιθεώρηση*, περ. Β΄, 1975, αρ. 3, σσ. 28-36.
- 628) *Ο θαυμάσιος κόσμος του Καραγκιόζη, 1925-1975: Πενήντα χρόνια του Πανελληνίου Σωματείου Θεάτρου Σκιών*. Αθήνα, Δεκέμβριος 1975 – Ιανουάριος 1976, σ. 8.
- 629) Κοκκίνης, Σπύρος. «Καραγκιόζης πριν 1000 χρόνια: 1879 στη Χαλκίδα, 1896 στην Καλαμάτα», *Θέατρο*, περ. Β΄, τόμ. Γ΄, αρ. 44-45, Μάρτης-Ιούνιος 1975, σσ. 51-56.
- 630) «Ο λαογραφικός θησαυρός του Καραγκιόζη», *Τα Αθηναϊκά*, αρ. 61, Σεπτέμβριος 1975, σ. 50.
- 631) Μάντζαρης, Β. «Καραγκιόζης: Ζωντανό κύτταρο της λαϊκής μας τέχνης», *Σοσιαλιστική Πορεία*, αρ. 2, 1975.
- 632) Μελισσηνός, Ιάσωνας. «Το χρονικό του Καραγκιόζη: 1975-1976», *Χρονικό*, τόμ. 7, Σεπτέμβριος 1975 – Αύγουστος 1976, σσ. 222-223.
- 633) Myrsiades, Linda Suny. «Legend in the theater: Alexander the Great and the Karaghiozis text», *Educational Theater Journal*, 27/3, 1975, σσ. 387-394.
- 634) Πλάτανος, Βασίλης. «Ένας σπαρταριαστός διάλογος του καραγκιοζοπαίχτη Χαρίδημου», *Η Αυγή*, 19 Οκτωβρίου 1975.

- 635) Ρώτας, Βασίλης. «Ο Καραγκιόζης να μείνει στην παράδοση: Ο Βασίλης Ρώτας τον θέλει μοντερονοποιημένο», *Θέατρο*, περ. Β', τόμ. Η', αρ. 43, Γενάρης-Φλεβάρης 1975, σσ. 66-67.
- 636) Σπηλιάδη, Βεατρίκη. «Ένας πεινασμένος ήρωας με ολοζώντανες και δροσερές ιδέες», *Η Καθημερινή*, 27 Φεβρουαρίου 1975.
- 637) Βέη, Μαίρη Ν. «Εκ χειρογράφου σελίδος του Νίκου Βέη αναπηδά το ονοματεπώνυμον του θρυλικού Καραγκιόζη», *Φιλολογική Πρωτοχρονιά*, 33, 1976, σσ. 65-67.
- 638) Γρηγοράκης, Νίκος. «Το λαϊκό θέατρο σκιών», *Αντίκες*, αρ. 4, 1976, σσ. 16-19.
- 639) Danforth, Loring, «Humour and status reversal in Greek shadow theater», *Byzantine and Modern Greek Studies*, 2, 1976, σσ. 99-111.
- 640) Δούκας, Στρατής. *Ενθυμήματα από δέκα φίλους μου*. Αθήνα: Κέδρος, 1976. 123σ.
(σσ. 96-97: αναδημοσίευση του άρθρου «Εκεί που γελά ο λαός με την καρδιά του (ο Καραγκιόζης του Μόλλα)» 1932, βλ. αρ. 157).
- 641) «60 χρόνια θέατρο σκιών: Η παρουσία του Καραγκιόζη στη βόρεια Ελλάδα», *Μακεδονική Ζωή*, αρ. 117, Φεβρουάριος 1976, σσ. 21-25.
- 642) Κακριδής, Φάνης. «Ο Καραγκιόζης και η καθαρεύουσα», *Το Βήμα*, 5 Φεβρουαρίου 1976.
- 643) «Μνήμη του Καμπουροχέρη: Η προσφορά του Καραγκιόζη στο λαϊκό αγώνα», *Σοσιαλιστική Πορεία*, 16 Οκτωβρίου 1976.
- 644) Myrsiades, Linda Suny. «The Karaghiozis performance in nineteenth century Greece», *Byzantine and Modern Greek Studies*, 2, 1976, σσ. 83-97.
- 645) Ξύδης, Α. «Ο Καραγκιόζης και η νεοελληνική ζωγραφική», *Προτάσεις για την ιστορία της νεοελληνικής τέχνης: Α' Διαμόρφωση και εξέλιξη*. Αθήνα: Ολκός, 1976, σσ. 46-51.
- 646) Σολδάτος, Γιάννης. «Ο Καραγκιόζης λαϊκή αισθητική και κοινωνιολογικό φαινόμενο», *Λευκαδίτικη Εστία*, αρ. 2, 1976, σσ. 70-77.

(Κρίση: Walter Puchner. *Südost-Forschungen*, München, XL, 1981, σσ. 526-527).

- 647) Τριανταφύλλου, Θεολόγης. *Τα παλαιά Τρίκαλα: Αναμνήσεις και ιστορήματα*. Τρίκαλα: [Η Δωδώνη], 1976-77. 3 τόμ.

(Τόμ. Α', σ. 37 εξ. για παραστάσεις του Μέμου στα Τρίκαλα).

- 648) Φωτιάδης, Θανάσης. «Ο Καραγκιόζης Μακρονησιώτης», *Αντί*, περ Β', αρ. 36, 1976, σσ. 28-29.

(Ο Κ. στις φυλακές της Μακρόνησου το 1949).

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ 1977-2007
ΤΟ ΑΡΑΒΙΚΟ, ΟΘΩΜΑΝΙΚΟ, ΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ
(ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ)

- 649) Tričković, R. *Beogradski pašalik*, Beograd, s. a., σ.132.
- 650) And, Metin. *Gölge oyunu: Dünyada ve Bizde*. Ankara: Türkiye is başkasi, 1977. 446, XXXIIσ.
- (σ. 366 εξ. παρέχεται μια διεθνής βιβλιογραφία για το θέατρο σκιών, η οποία είναι ελλιπής).
- 651) And, Metin. *Karagöz: Théâtre d'ombres turc*. Ankara: Dost, 1977. 125 σ.
- 652) Loti, Pierre. «Karagueuz», *Aziyadé* (1879). Paris: J. Tallandier, 1977. 253 σ.
- 653) Savinio, Alberto. «Karagöz», in: «Cronache teatrali per *Omnibus* (1937-1939)», *Rivista Italiana di Drammaturgia*, no II/5, Sept. 1977, σσ. 132-133.
- 654) Tietze, Andreas. *The Turkish Shadow Theater and the Puppet Collection of the L. A. Mayer Memorial Foundation*. Berlin: G.Mann, 1977. 70 + 48σ. (The L.A.Mayer Memorial Studies in Islamic Art and Civilization, no 4)
- 655) Viguera, María J. «Una pieza árabe del teatro de sombras», *Boletín de la Asociación Española de Orientalistas*, no XIII, 1977, σσ.217-232.
- 656) Batušić, Nikola. *Povijest hrvatskog kazališta*. Zagreb: Skolska Kni, 1978, σ.155 (541+3σ.).
- 657) Boratav, P. N. «Karagöz», *Encyclopedia of Islam*. Vol. IV. Leiden, 1978, σσ. 601-603.
- 658) Dejaux, Jean. «Karagöz: Un personnage du théâtre d'ombres», *Djoh'a: Heros de la Tradition Oral Arabo-Berberie Hier et Aujourd'Hui*. Quebec: Sherbrook, 1978, σσ. 91-112.
- 659) Oprišan, H. B. «Das volkstümliche rumänische Theater», *Österreichische Zeitschrift für Volkskunde*, no 81, 1978, σσ. 178-201.

- 660) And, Metin. *Karagöz: Turkish Shadow Theatre*. Revised edition. Istanbul: Dost, 1979. 118 σ.
- 661) Chuvin, Pierre, Petek Şalom, Gayé. *Bahçe (Le Jardin)*, (traduction de la pièce publiée par C. Kudret, doc. polygraphié). Clermont-Ferrand, 1980. 39 σ.
- 662) Günaydin, E. «Meddah: Karagöz ve Ortaoyunu Almanya'da», *Türkiyemiz*, no 31, 1980, σσ. 32 εξ.
- 663) Peševa, R. *Bŭlgarski Etnografija*, V/1, 1980, σ.74 (*Βαλκανική Βιβλιογραφία IX*, 1980, αρ. 671).
- (Τουρκικός Κ. στη Γερμανία).
- 664) Pouqueville, François K. U. L. *Ταξίδι στο Μοριά*. Αθήνα: Τολίδης, 1980. 428 σ.
- (Στη σ. 73 παραγκιοζοπαίχτες στην Τριπολιτσά, βλ. αρ. 2).
- 665) Aleksandronva-Putinceva, T. «Senke, lutke, marionete», *Pozorište*, no 1-2, Tuzla, 1981.
- 666) Oprisan, Horia Barbu. «Das rumänische Volkspuppenspiel», *Österreichische Zeitschrift für Volkskunde*, no 84, 1981, σσ. 84-106.
- 667) Oprisan, Horia Barbu. *Teatru fără scena*. Bucureşti: Meridiane, 1981, σσ. 56 εξ.
- (Κρίση: Β. Πούχνερ, *Λαογραφία ΑΓ'* (Αθήνα 1982-84 [1985]), σσ. 523-524).
- 668) Hadžiosmanović, L. «Igra lutke i sjenke Karadoz», *Pozorište*, no 1-2, Tuzla, 1981.
- 669) Kurspahić, N. «Karadoz tursko pozorišta senki», *Pozorište*, no 1-2, Tuzla, 1981.
- 670) «Καραγκιόζης, Συριακό θέατρο σκιών: Ο Καραγκιόζης στο χαμάμ». Εισαγωγή – μετάφραση Κατερίνα Γιαννάκου, *Γράμματα και Τέχνες*, αρ. 1, Ιανουάριος 1982, σσ.16-17.
- (Μετάφραση συριακού έργου στα ελληνικά μαζί με εισαγωγή).
- 671) Dinescu, V. *Teatru de umbre*. Bucureşti, 1982.
- 672) Jevtić, V. *Izbrana djela*, Sarajevo, 1982, σσ. 357-361.
- 673) Nicolas, Michèle. «Karagöz, le théâtre d'ombres turc», Paul Fournel, *Les marionettes*. Paris: Bordas, 1982. 159σ. (Collection Bordas Spectacles)
- 674) Weber, Ulli. «Statt Kaspar kam der Karagöz: Türkisches Schattenspiel auf Deutsch-

landtournee», *Bulletin Jugend und Literatur*, no 12, 1982, σ. 16.

- 675) Živkov, T. I. «Za teatralnija karakter na folklornata obrednost», *Bŭlgarski Folklor*, no VIII/4, 1982, σσ. 47-52.

(Στη σ. 49 αναφέρονται επιδράσεις από το τουρκικό θέατρο σκιών).

- 676) Bobber, Hans-Leo et al. *Türkisches Schattentheater Karagöz: Eine Handreichung für lustvolles Lernen*. Frankfurt am Main, 1983.

- 677) Nehring, K. *Adam Freiherr zu Herbersteins Gesandtschaftsreise nach Konstantinopel*. München: R. Oldenburg, 1983, σ.101 (Südosteuropäische Arbeiten, no 78).

- 678) Scarce, J. M. *Karagöz Shadow Puppets of Turkey*, Royal Scottish Museum, 1983.

- 679) Antonijević, Dragoslav. «Karadžoz», *Gradska kultura na Balkanu (XV-XIX)*. Zbornik radova. V. Han (ed.). Beograd, 1984 (Balkanološkog Instituta SANU, 21), σσ.395-412.

(Κρίση του τόμου: Β. Πούχνερ, *Λαογραφία ΛΓ'* (Αθήνα 1982-84 [1985]), σσ. 537-539).

- 680) Ceccato, R. D. «Il teatro d'ombre a Damasco», *Quaderni di Studi Arabi*, no 2, 1984, σσ. 127-154.

- 681) Maquoi, A. «Karakouz i el culte a la negativitat», *El teatre d'ombres arreu del món*. Barcelona, 1984, σσ. 125-131.

- 682) Miyakawa, H., Kollautz, A. «Ein Dokument zum Fernhandel zwischen Byzanz und China zur Zeit Theophylakts», *Byzantinische Zeitschrift*, no 77, 1984, σσ. 6-19.

(Αποσπάσματα του P'ei Chü, «Reports from the Westlands», 606 μ.Χ. αποδεικνύουν εμπορικές σχέσεις με το Βυζάντιο, όπως και βυζαντινά νομίσματα που βρέθηκαν στην Κίνα. Η μεταφορά του θεάτρου σκιών από την Κίνα στη Μεσόγειο δεν είναι απίθανη για λόγους αποστάσεων).

- 683) Φωτιάδης, Θανάσης. «Οι καραγκιοζοπαίχτες του Τουρκιστάν και η συντεχνιακή τους οργάνωση», *Φιλολογική Πρωτοχρονιά*, 1984, σσ.127-131.

(Για το θέατρο σκιών στην κεντρική Ασία).

- 684) And, Metin. *Geleneksel Türk tiyatrosu, Köylü ve Halk tiyatrosu gelenekleri*. Istanbul: Inkilâp Kitabevi, 1985, σσ. 271-336.

(Ανανεωμένη έκδοση της μονογραφίας του 1969, αρ. 73).

- 685) Evkarpidis, Ema. «Lutkari-prikazivači Karađoza», *Naše Stvaralaštvo*, no 21, αρ. 82-

84, 1985, σσ. 75-86.

- 686) Kitsikis, D. «Les réfugiés grecs d'Anatoli et le Centre d'Études Micrasiatiques d'Athènes», *Turcica*, no XVII, 1985, σσ. 227-244.

(Σ. 241 ομοιότητες του τουρκικού και ελληνικού Κ.).

- 687) Πούχγερ, Βάλτερ. *Οι βαλκανικές διαστάσεις του Καραγκιόζη*. Αθήνα: Στιγμή, 1985. 109σ.

(Σημαντική εργασία που προωθεί αποφασιστικά τις γνώσεις για τον οθωμανικό Karagöz στα Βαλκάνια, καθώς και για τις διάφορες φάσεις του εξελληνισμού του ανατολικού θεάματος. «Πρόλογος» (σ. 9 εξ.), «Ιστορία και γεωγραφία του Κ. στα Βαλκάνια» (σ.15 εξ.), «Τα πρώτα βήματα του Κ. στην Ελλάδα» (σ.28 εξ.), «Η λεγόμενη ηπειρώτικη παράδοση» (σ.43 εξ.), «Η τυπολογία της αφομοίωσης του οθωμανικού Κ.» (σ.53 εξ.), Σημειώσεις (σ.68 εξ.), ευρετήριο (σ.101 εξ.). Κρίσεις: Θ. Β. Κουτσογιάννης, *Διαβάζω*, αρ. 160, Αθήνα, 1987, σσ.53-56. *Ιχθυετής*, αρ. 9, Αθήνα, 1986, σ.53. H. Eideneier, *Südost-Forschungen*, München, XLVI, 1987, σσ.571-572. M. A. Αλεξιάδης. «Η λαογραφική έρευνα στην Ήπειρο (1970-1985)», *Ηπειρωτικά Χρονικά*, αρ. 28, 1986/87, σσ.126-153, ιδίως σ.136, του ίδιου, «Ηπειρωτική λαογραφική βιβλιογραφία του έτους 1985», *Ηπειρωτικά Χρονικά* αρ. 30, 1992, σσ. 383-402, ιδίως σ. 392)

- 688) And, Metin. «Aspects et fonctions du théâtre d'ombres turc», *Théâtres d'ombres: Tradition et modernité*, avec la collaboration de Christine Hemmet. Damianakos, Stathis (ed.). Paris: L'Harmattan, 1986, σσ.109-117.

- 689) Damianakos, Stathis. «Karagöz turc et Karaghizis grec: Lectures comparatives», *Théâtres d'ombres: Tradition et modernité*, avec la collaboration de Christine Hemmet. Damianakos, Stathis (ed.). Paris: L'Harmattan, 1986, σσ. 119-157.

(Συγκριτική προσέγγιση στο «τουρκικό» και ελληνικό θέατρο σκιών. Χωρίζεται στα εξής κεφάλαια: I – Les obstacles à une approche comparative, II – Eléments d'analyse comparative à partir de deux pièces du répertoire turc et grec (1. Le cadre de l'analyse, 2. Les deux pièces: structure, action et éléments scéniques [«Le jardin» Bahçe, «Λίγο απ' όλα»], 3. Personnages [Karagöz/Karaghiozis, Hacivat/Hadjiavatis], 4. Remarques finales: Sens du comique et force subversive des deux spectacles, Notes, Références bibliographiques). Κρίση βλ. *Βίος και έργο Βάλτερ Πούχγερ*, Αθήνα: Ergo, 2007 (Παράβασις – Βιβλιογραφία, αρ. 1), σ. 150, αρ. 247).

- 690) Gokalp, Altan. «Les indigènes de la capitale et le kaleidoscope culturel ottoman: Les figures "éthniques" sur la scène du Karagöz turc», *Théâtres d'ombres: Tradition et modernité*, avec la collaboration de Christine Hemmet. Damianakos, Stathis (ed.). Paris: L'Harmattan, 1986, σσ. 185-197.

- 691) Huré, Jacques. «Théâtres à Constantinople: Le jeu de l'ambiguïté», *Cahiers Gerard de Nerval* («Nerval et le théâtre»), 1986, σσ. 31-39.

- 692) Petek-Şalom, Gayé. «Karagöz en Turquie aujourd'hui: Inventaire et bilan», *Théâtres d'ombres: Tradition et modernité*, avec la collaboration de Christine Hemmet. Damianakos, Stathis (ed.). Paris: L'Harmattan, 1986, σσ.217-227.
- (Άρθρο που βασίζεται στη maîtrise του 1972. Θεματικές ενότητες: Où trouve-t-on le Karagöz aujourd'hui?, Actualité du spectacle du Karagöz en Turquie aujourd'hui, Notes).
- 693) And, Metin. *Culture, performance and communication in Turkey*. Tokyo: Institute for the Study of Languages and Cultures of Asia and Africa, 1987. XII, 221σ.
- (σσ. 115-123 για Karagöz)
- 694) And, Metin. *Turkish shadow theatre with an appendix on the history of Turkish puppet theatre*. Istanbul: Dost, 1987.
- 695) Hatziosmanović, L. «Prisustvo folklornog teatra Karadoz u Bosni c posebnim oserotom na XIX stolece», *Zbornik radova XXXIV Kongresa Fakulteta*, Tuszla, 1987, σσ. 554 εξ.
- 696) Kyriazis, Christos. Le rôle social et philosophique du Karaghiozis: Théâtre d'ombres grec. Thèse 3ème cycle sous la direction de Olivier Revault d' Allonnes. France, 1987. 374σ., εικ.
- 697) Lou, Ch. T., Bettencourt, P. *Θέατρο σκιών*. Μετάφραση Ε. Χ. Γονατάς. Αθήνα: Στιγμή, 1987. 776σ.
- 698) Moreh, Sh. «The shadow play (Khayāl al-Žill) in the light of arabic literature», *Journal of Arabic Literature*, XVIII, 1987, σσ. 46-61.
- 699) Kyriazis, Christos. Le rôle social et philosophique du Karaghiozis: Théâtre d'ombres grec. Sous la direction de Olivier Revault d' Allonnes. Lille: A.N.R.T., 1988. 374 σ., εικ.
- 700) Nicolas, Michèle. «Karagöz, le théâtre d'ombres turc», Paul Fournel, *Les marionnetes*. Paris: Bordas, 1988. 160 σ. (Collection Bordas Spectacles)
- 701) Loti, Pierre. «Karagueuz», *Aziyadé* (1879). Paris: Presse de la Cité, 1989
- 702) Loti, Pierre. «Karagueuz», *Aziyadé* (1879). Paris: Gallimard, 1990.
- 703) Loti, Pierre. «Karagueuz», *Aziyadé* (1879). Paris: Gallimard, 1991 (Collection Folio), σσ. 79 εξ.
- 704) Göktaş, U. *Dükkü karagöz*. Ismir: Akademi Kitabevi, 1992. 132p, εικ., βιβλ.
- 705) And, Metin. «Όψεις και λειτουργίες του τουρκικού θεάτρου σκιών», *Θέατρο σκιών*:

Παράδοση και νεωτερικότητα. Επιμ. και εισαγωγή Στάθης Δαμιανάκος, μετάφραση Γιώργος Σπανός - Αννίτα Μιχαλή. Αθήνα: Πλέθρον, 1993, σσ. 119-126.

(Ελληνική απόδοση του γαλλικού άρθρου του 1986, αρ. 688).

- 706) Δαμιανάκος, Στάθης. «Τούρκικος και ελληνικός Καραγκιόζης: Μια παράλληλη ανάγνωση», *Θέατρο σκιών: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμέλεια και εισαγωγή Στάθης Δαμιανάκος, μετάφραση Γιώργος Σπανός - Αννίτα Μιχαλή. Αθήνα: Πλέθρον, 1993, σσ. 83-118.

(Ελληνική απόδοση του γαλλικού άρθρου του 1986, αρ. 689).

- 707) Gökalp, Altan. «Οι “ιθαγενείς” της πρωτεύουσας και το οθωμανικό πολιτισμικό καλειδοσκόπιο: Οι “εθνοτικές” φιγούρες στη σκηνή του τουρκικού Karagöz», *Θέατρο σκιών: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμέλεια και εισαγωγή Στάθης Δαμιανάκος, μετάφραση Γιώργος Σπανός - Αννίτα Μιχαλή. Αθήνα: Πλέθρον, 1993, σσ. 127-138.

(Ελληνική απόδοση του γαλλικού άρθρου του 1986, αρ. 690).

- 708) Ortug, Mehmet. *Geleneksel kibris türk tiyatrosu*. Birinci: Baskı, 1993.

(Για τον τουρκικό Κ. στην Κύπρο).

- 709) Petek-Şalom, Gayé. «Ο Karagöz σήμερα στην Τουρκία: Μια απογραφή και ένας απολογισμός», *Θέατρο σκιών: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμέλεια και εισαγωγή Στάθης Δαμιανάκος, μετάφραση Γιώργος Σπανός - Αννίτα Μιχαλή. Αθήνα: Πλέθρον, 1993, σσ. 139-148.

(Ελληνική απόδοση του γαλλικού άρθρου του 1986, αρ. 692).

- 710) Bordat Denis, Boucrot, Francis. *Les théâtres d'ombres: Histoire et techniques*. Paris: L'Arche, 1994. 203 σ., εικ.

- 711) Πούγχερ, Βάλτερ. «Ο Καραγκιόζης στα Βαλκάνια. Η προϊστορία του ελληνικού θεάτρου σκιών», *Βαλκανική θεατρολογία: Δέκα μελετήματα για το θέατρο στην Ελλάδα και τις γειτονικές της χώρες*. Αθήνα: Καρδαμίτσα, 1994, σσ. 253-288.

- 712) Puchner, Walter. «The popular and traditional theatre in the Balkans», *Ethnography of european traditional cultures: Their role and perspectives in a multicultural world: European Seminar Proceedings*. E. Karpodini-Dimitriadi (ed.). Athens: Institute of Cultural Studies of Europe and the Mediterranean, 1995, σσ. 135-145.

(Αναφέρεται και στο θέατρο σκιών).

- 713) Georgeon, François. «Rire dans l'Empire ottoman?», *Revue du Monde Musulman et de la Méditerranée*, 77-78 (numéro spécial «L'humour en Orient») (1996), σσ. 89-109.

- 714) Nicolas, Michèle. «La comédie humaine dans le Karagöz», *Revue du Monde Musulman et de la Méditerranée*, 77-78 (numéro spécial «L'humour en Orient») (1996), σσ. 75-88.
- 715) Antonijević, Dragoslav. *Dromena*. Beograd: Srpska Akademija Nauka y Umetnosti, Balkanološki Institut, 1997. 216 σ., 48 εικ. English summary. (Posebna Izdanja, 72).
- (Σσ. 151-174 για το οθωμανικό και βαλκανικό θέατρο σκιών, βλ. το άρθρο του 1984, αρ. 679).
- 716) Loti, Pierre. «Karagueuz», *Aziyadé* (1879). Paris: Le Grand Livre de Mois, 1997.
- 717) Puchner, Walter. «Das osmanische Schattentheater auf der Balkanhalbinsel zur Zeit der Türkenherrschaft: Verbreitung, Funktion, Assimilation», *Südost-Forschungen*, München, 56, 1997, σσ. 151-188.
- 718) *Karagiozis: Three classic plays*. Translation and introduction by Kostas Myrsiades and Linda Myrsiades. New York: Pella, 1999. 224σ., εικ, βιβλ.
- 719) Loti, Pierre. «Karagueuz», *Aziyadé* (1879). Paris: Omnibus, 1999.
- 720) Özünlü, Ünsal. *Gülmecenin dilleri*. Kizilay, Ankara: Doruk, 1999. 303, [4] σ., βιβλ.
- 721) Başgelen, Nezi. *Karagöz: Dürrişehvar Dunuyan, Topkapi Sarayindaki tasvirleriyle* [yayimlayan ve yoneten Nezi Başgelen]. Istanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayinlari, 2000. 48σ. + [23] σ., εικ, βιβλ.
- 722) Πούχνερ, Βάλτερ. «Το παραδοσιακό κουκλοθέατρο στα Βαλκάνια και στην Ελλάδα: Από το βιεννέζικο Kasperl στον ελληνικό Φασουλή», *Είδωλα και ομοιώματα: Πέντε θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Νεφέλη, 2000, σσ. 15-26, 143-161.
- (Σ. 24 για την επίδραση του οθωμανικού Κ. στο ρουμανικό κουκλοθέατρο).
- 723) Puchner, Walter. «Vergleichende Beiträge zum traditionellen Volkspuppenspiel auf dem Balkan», *Südost-Forschungen*, München, 59/60, 2000/2001 [2002], σσ. 229-252.
- (Για διασυνδέσεις του κουκλοθεάτρου με το θέατρο σκιών).
- 724) Πούχνερ, Βάλτερ. «Το θέατρο στη νοτιοανατολική Ευρώπη (από την Αναγέννηση ως το Μεσοπόλεμο): Μια πρώτη σφαιρική προσέγγιση», *Ο μίτος της Αριάδνης: Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείο της Εστίας, 2001, σσ. 94-180.
- (Σσ. 104 εξ. αναφέρεται και στο βαλκανικό θέατρο σκιών).
- 725) Multu, Mustafa. *Karagöz sanatı ve sanatçıları*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı, 2002. 142 σ., εικ.

- 726) Πούγνερ, Βάλτερ. «Κοινές εκφάνσεις λαϊκών δρωμένων και λαϊκού θεάτρου της Ελλάδας, Βουλγαρίας και Τουρκίας», *Καταπακτή και υποβολείο: Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Ergo, 2002, σσ. 37-45.
- (Σσ. 44 εξ. Κ.)
- 727) Sakaoglu, Saim. *Türk gölge oyunu*. Ankara, 2003. 328σ.
- 728) Kudret, Cevdet. *Karagöz*. Istanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2004. 3 vols.
- (Ανατύπωση της έκδοσης του 1968-70).
- 729) Puchner, Walter. «A short outline of theatre history of the Balkan peninsula», *Παράβασεις: Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 5, 2004, σσ. 29-79.
- (Σσ. 34 εξ. για το θέατρο σκιών).
- 730) *Vikton perdeyi eyledin viran = Torn is the curtain, shattered is the screen, the stage all in ruins: Yapı Kredi Karagöz koleksiyonu = Yapı Kredi Karagöz collection (Collectif)*. Istanbul: Yapı Kredi Kültür sanat yay, 2004. 368 σ.
- (Κατάλογος πρόσφατης έκθεσης με βιβλιογραφία, που καταγράφει περισσότερους από 300 τίτλους).
- 731) Akçura, Gökhan. «Karagöz modern», *Virgül*, 93, 2006, σσ. 70-76.
- 732) Puchner, Walter. «Schwarzauge Karagöz und seine Geschichte auf der Balkanhalbinsel zur Zeit der Türkenherrschaft», *Beiträge zur Theaterwissenschaft Südosteuropas und des mediterranen Raums*, Band 1. Wien / Köln / Weimar: Böhlau-Verlag, 2006, σσ. 97-134.
- (Βασίζεται στο γερμανικό άρθρο του 1997, αρ. 717).
- 733) Basch, Sophie. «Le théâtre d'ombres des romantiques: Nerval, Gautier et Champfleury spectateurs de Karagöz», *Pitres et pantines: Transformations du masque comique de l'antiquité au théâtre d'ombres*. Basch, Sophie, Chuvin Pierre (eds.). Paris: Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2007, σσ. 249-286.
- 734) Chuvin, Pierre. «Karagöz entre Aristophane et Platon», *Pitres et pantines: Transformations du masque comique de l'antiquité au théâtre d'ombres*. Basch, Sophie Chuvin, Pierre (eds.). Paris: Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2007, σσ. 319-326.
- 735) Georgon, Francois. «Le rire de Bergson en turc: De l'adaptation à la traduction», *Pitres et pantines: Transformations du masque comique de l'antiquité au théâtre d'ombres*.

Basch, Sophie, Chuvin, Pierre (eds.). Paris: Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2007, σσ. 327-338.

(Στη μετάφραση/διασκευή του Mustafa Şekib 1923 υπάρχουν εκτενή χωρία που αναφέρονται στον Karagöz).

736) Gökalp, Altan. «Karagöz et l'univers féminin, la subversion de la domination masculine par la langue», *Pitres et pantines: Transformations du masque comique de l'antiquité au théâtre d'ombres*. Basch, Sophie, Chuvin, Pierre (eds.). Paris: Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2007, σσ. 339-352.

737) Fournel, Paul. «Karagheuz et Guignol», *Pitres et pantines: Transformations du masque comique de l'antiquité au théâtre d'ombres*. Basch, Sophie, Chuvin, Pierre (eds.). Paris: Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2007, σσ. 371-382.

738) *Pitres et pantines: Transformations du masque comique de l'antiquité au théâtre d'ombres*. Basch, Sophie, Chuvin, Pierre (eds.). Paris: Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2007. 420 σ., πολλές εικ.

(Πρακτικά που εκδίδονται από το Institut Universitaire de France και το Institut Français d'Études Anatoliennes από διεθνές colloque, «L'Europe des Spectacles», που έγινε από το 25 ως το 27 Μαΐου 2006 στην Κωνσταντινούπολη. Συμμετείχαν οι A. Fanroux, N. de Chaisemartin, W. Puchner, C. Galderisi, E. Karagiannis-Mazeaud, F. Moureau, D. Gambelli, J. Berchtold, M. Espagne, S. Humbert-Mougin, J.-C. Yon, G. Ducrey, O. Bivort, S. Basch, H. Védrine, P. Chuvin, F. Georgeon, A. Gökalp, L. Arnoux-Farnoux, P. Fournel, A. Savinio. Υπάρχουν τρεις θεματικοί άξονες: Le masque de l'antiquité à l'Europe moderne, La redécouverte de grotesque au XIXe siècle και Ombres européennes, reflets Ottomans. Της τελευταίας ενότητας οι ανακοινώσεις που αφορούν το μεσογειακό θέατρο σκιών αναγράφονται ξεχωριστά. Υπάρχει και γενική βιβλιογραφία (σσ. 401-418), με τμήμα «Τουρκία-Ελλάδα» (σσ. 415 εξ.). Κρίση: Β. Πούχνερ: *Παράβασις: Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, 9, 2009, υπό έκδοση).

739) Σταυρακοπούλου, Άννα. «Μισέ Κωζής (1848): Πολυπολιτισμικά νυχτοπερπατήματα στην Οθωμανική Κωνσταντινούπολη», *Ζητήματα Ιστορίας του νεοελληνικού θεάτρου: Μελέτες αφιερωμένες στον Δημήτρη Σπάθη*. Επιμ. Ν. Παπανδρέου, Έ. Βαφειάδη. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2007, σσ. 67-81.

(Προτείνει μια συσχέτιση της κωμωδίας με τον οθωμανικό Karagöz).

740) Savinio, Alberto. «Karagöz, Picasso et la Commedia dell' arte», *Pitres et pantines: Transformations du masque comique de l'antiquité au théâtre d'ombres*. Basch, Sophie, Chuvin, Pierre (eds.). Paris: Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2007, σσ. 383-386.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

- 741) Πύρπασος, Χρήστος. *Ο Καραγκιόζης νύφη*. Εικονογράφηση Μ. Βενετούλιας, στίχοι Χ. Πύρπασος, μουσική σύνθεση και ερμηνεία Αναστασία Παπαδημητρίου. Αθήνα: Άγκυρα, χ.χ., εικ., κασέτα (Τα Ωραιότερα Παραμύθια).
- 742) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Το πιθάρι, Ο θυρωρός: Από τις ιστορίες του Ευγένιου Σπαθάρη*. Αθήνα: Μόκας Ε. - Μορφωτική, χ.χ. (Καραγκιόζης).
- 743) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Καραγκιόζης 1: Το πιθάρι, Ο θυρωρός*. Αθήνα: Μόκας Ε. - Μορφωτική, χ.χ. Κασέτα, VHS (Παιδική Βιντεοβιβλιοθήκη, 16), (Παιδική κασετοθήκη).
- 744) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Ο γιατρός, Η κολοκυνθιά: Από τις ιστορίες του Ευγένιου Σπαθάρη*. Αθήνα: Μόκας Ε. - Μορφωτική, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης).
- 745) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Καραγκιόζης 2: Ο γιατρός, Η κολοκυνθιά*. Αθήνα: Μόκας Ε. - Μορφωτική, χ.χ. Κασέτα, VHS (Παιδική Βιντεοβιβλιοθήκη, 17), (Παιδική κασετοθήκη).
- 746) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Ο καφετζής, Τα αινίγματα: Από τις ιστορίες του Ευγένιου Σπαθάρη*. Αθήνα: Μόκας Ε. - Μορφωτική, χ.χ. (Καραγκιόζης).
- 747) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Καραγκιόζης 3: Ο καφετζής, Τα αινίγματα*. Αθήνα: Μόκας Ε. - Μορφωτική, χ.χ. Κασέτα, VHS (Παιδική Βιντεοβιβλιοθήκη, 18), (Παιδική κασετοθήκη).
- 748) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Ο γραμματικός, Η πεντάμορφη: Από τις ιστορίες του Ευγένιου Σπαθάρη*. Αθήνα: Μόκας Ε. - Μορφωτική, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης).
- 749) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Καραγκιόζης 4: Ο γραμματικός, Η πεντάμορφη*. Αθήνα: Μόκας Ε. - Μορφωτική, χ.χ. Κασέτα, VHS (Παιδική Βιντεοβιβλιοθήκη, 19), (Παιδική κασετοθήκη).
- 750) Σπυρόπουλος, Θανάσης. *Ο Καραγκιόζης γραμματικός*. Επιμ. Νέστορας Χούνος, εικονογράφηση Μιχάλης Βενετούλιας. Αθήνα: Delco, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης, 3).
- 751) Σπυρόπουλος, Θανάσης. *Ο Καραγκιόζης γιατρός*. Επιμ. Νέστορας Χούνος, εικονογράφηση Μιχάλης Βενετούλιας. Αθήνα: Delco, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης, 2).
- 752) Σπυρόπουλος, Θανάσης. *Ο Καραγκιόζης και το καταραμένο φίδι*. Επιμ. Νέστορας Χούνος, εικονογράφηση Μιχάλης Βενετούλιας. Αθήνα: Delco, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης, 4).
- 753) Σπυρόπουλος, Θανάσης. *Ο Καραγκιόζης μουσικός*. Επιμ. Νέστορας Χούνος, εικο-

- νογράφηση Μιχάλης Βενετούλιας. Αθήνα: Delco, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης, 7).
- 754) Σπυρόπουλος, Θανάσης. *Ο Καραγκιόζης νύφη*. Επιμ. Νέστορας Χούνος, εικονογράφηση Μιχάλης Βενετούλιας. Αθήνα: Delco, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης, 6).
- 755) Σπυρόπουλος, Θανάσης. *Ο Καραγκιόζης ξεναγός*. Επιμ. Νέστορας Χούνος, εικονογράφηση Μιχάλης Βενετούλιας. Αθήνα: Delco, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης, 8).
- 756) Σπυρόπουλος, Θανάσης. *Ο Καραγκιόζης τρελός*. Επιμ. Νέστορας Χούνος, εικονογράφηση Μιχάλης Βενετούλιας. Αθήνα: Delco, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης, 5).
- 757) Σπυρόπουλος, Θανάσης. *Ο Καραγκιόζης φούρναρης*. Επιμ. Νέστορας Χούνος, εικονογράφηση Μιχάλης Βενετούλιας. Αθήνα: Delco, χ.χ., εικ. (Καραγκιόζης, 1).
- 758) *Φτιάξε μόνος σου τον Καραγκιόζη και το θέατρο σκιών του Εγγένιου Σπαθάρη: Παιχνίδια – κατασκευές*. Αθήνα: Καμπανάς, χ.χ., εικ., σκηνή θεάτρου σκιών, φιγούρες, υλικά, VHS (Φτιάξε μόνος σου).
- 759) Χατζής, Γιάννης. *Το στοιχείο της Σαλονίκης: Σπαραξικάρδια κωμωδία σε πράξεις τρεις και σκηνές όσες θέλετε*. Θέατρο Σκιών Χατζή. Φωτογράφιση Τέλης Ναχμίας. Θεσσαλονίκη: Μαλλιάρης Παιδεία, χ.χ. 48 σ., εικ.
- 760) Γραμμένος, Μπάμης. *Ο Καραγκιόζης: Δώδεκα κωμωδίες και το χρονικό του θεάτρου σκιών*. Αθήνα: Άγκυρα, [1973]. 307σ. (Τσέπης, Άγκυρα, αρ.171).
- 761) Βελουδής, Γιώργος. *Η φυλλάδα του Μεγαλέξαντρου: Διήγησις Αλεξάνδρου του Μακεδόνα*. Επιμ. Γ. Βελουδής. Αθήνα: Ερμής, 1977. ρκη' + 136σ.
- (Σσ. πδ' εξ. για Κ.).
- 762) Γεωργουσόπουλος, Κώστας. «Ο Βασίλης Ρώτας και το λαϊκό θέατρο. Πηγές του: Τραγωδία, Σαιξπηρ, Καραγκιόζης», *Θέατρο*, περ. Β', τόμ. Ι', αρ. 57-58, (Μάης-Αύγουστος 1977), σσ. 89-90.
- 763) Γιαγιάννος, Αριστείδης. «Σκηνικά του Καραγκιόζη», *Ζηγός*, Μάιος-Οκτώβριος 1977, σσ. 157-158.
- 764) Γιαγιάννος Απ., Γιαγιάννος Αρ., Δίγκλης Ι. *Ο κόσμος του Καραγκιόζη = The world of Karaghiozis: Σκηνικά*. Εισαγωγή Δημήτρης Μυταράς. Αθήνα: Ερμής, 1977. 252 σ., εικ.
- 765) Ευκαρπίδου, Έμμα Ν. «Οι καραγκιοζοπαίχτες», *Νέα Εστία*, έτος ΝΑ, τόμ. 22^{ος}, αρ. 1202, 1 Αυγ. 1977, σσ. 1020-1027.

(Συστηματική μελέτη με τις εξής θεματικές ενότητες: 1. Προέλευση του Κ. και χρονολογική τοποθέτησή του κατά περιόδους, 2. Κοινωνική προέλευση των καραγκιοζοπαιχτών – μόρ-

φωση – ποιό το κοινό τους, 3. Η αγάπη των καραγκιοζοπαιχτών για την τέχνη τους, 4. Ηλικία των καραγκιοζοπαιχτών στην τέχνη τους, 5. Ποιά είναι τα προσόντα των καραγκιοζοπαιχτών – Ποιά τα βασικά και ποιά μπορούν να μοιραστούν, 6. Δημιουργία τύπων – Τρόπος παρουσίασης – Τεχνική – Μουσική, 7. Δεσμός μαθητή-δασκάλου, 8. Διαδοχή από πατέρα σε γιο – Ταύτιση της ζωής και της τέχνης τους, 9. Γεωγραφικός καταμερισμός των καραγκιοζοπαιχτών, 10. Αριθμός θεάτρων-εισιτηρίων, 11. Ανυποληψία – Αναγνώριση της τέχνης των καραγκιοζοπαιχτών).

- 766) Ksanthos, Markos. «The seven beasts and Karaghiozis», translated by Kostas and Linda Myrsiades, *The Charioteer*, 19 (1977), σσ. 20-49.
- 767) Λουντέμης, Μενέλαος. «Καραγκιόζης ο Έλληνας», *Νέα Εστία*, αρ. 24, 25, 26 Ιανουαρίου 1977.
- 768) Μανωλακάκη, Ν. «Ο Καραγκιόζης αργοπεθαίνει», *Ελευθεροτυπία*, 21 Ιουνίου 1977.
- 769) Myrsiades, Linda S. «Greek resistance theater in World War II.», *The Drama Review*, 21/1 (1977), σσ. 99-107.
- 770) Myrsiades, Linda S. «The Alexander play and Greek shadow puppet theatre: A translation», *The Charioteer*, 19 (1977), σσ. 18-49.
- 771) Σκαρίμπας, Γιάννης. *Αντικαραγκιόζης ο μέγας*. Αθήνα: Κάκτος, 1977. 60 σ.
- 772) Χατζηπανταζής, Θόδωρος, Μαράκα, Λίλα. *Η αθηναϊκή επιθεώρηση*. Τόμ. Α΄. Αθήνα: Ερμής, 1977. 253 σ.
- (Σσ. 57 εξ., 201 εξ. αναφορά στον Κ.).
- 773) Μακρής, Κίτσος. «Οι φιγούρες του Καραγκιόζη και η παράδοση», *Το Βήμα*, 12 Φεβρουαρίου 1978.
- (Βλ. και Μακρής 1979, αρ. 791).
- 774) Myrsiades, Linda. «Nation and class in the Karaghiozis' history performance», *Theatre Survey*, 9/1 (1978), σσ. 49-62.
- 775) Mystakidou, Aikaterini. *Comparison of the Turkish and Greek Shadow Theatre*. Ph. D. diss., Theatre Department. New York University, 1978. 256 σ. (UMI Dissertation Information Service 1978).
- 776) «Ο Καραγκιόζης στο βουνό», *Ριζοσπάστης*, 27 Αυγούστου 1978.
- 777) «Οι σημερινοί καραγκιοζοπαίχτες», *Ριζοσπάστης*, 27 Αυγούστου 1978.

(Αναφέρονται 43 ονόματα).

- 778) Puchner, Walter. *Fasulis: Griechisches Puppentheater italienischen Ursprungs aus der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts*. Bochum: Deutsches Institut für Puppenspiel, 1978. 38σ., 4 σκίτσα. (Puppenspielkundliche Quellen und Forschungen, no. 2)

(Επιδράσεις του Κ. στο ρεπερτόριο του Φασουλή).

- 779) Σπαθάρης, Σωτήρης. *Απομνημονεύματα και η τέχνη του Καραγκιόζη*. 3^η εκδ. Αθήνα: Οδυσσέας, 1978. 256 σ.

(Κρίση: Walter Puchner. *Südost-Forschungen*, München, XL, 1981, σσ. 526-527).

- 780) Τσαρούχης, Γιάννης. *Οι ρεκλάμες του Καραγκιόζη*. Αθήνα, 1978.

- 781) Τσίτηρας, Κώστας. «Ο ήχος του Καραγκιόζη», *Ήχος & Hi-Fi*, αρ. 62, 67, 69 (1978), σσ. 50-56, 62-68, 71-77.

(Βλ. τη μονογραφία του *Ο ήχος του Καραγκιόζη* 2001, αρ. 1113).

- 782) «Αντίλαλοι από την κερκυραϊκή ζωή», *Κερκυραϊκά Νέα*, αρ. 1393, 28 Μαΐου 1979.

- 783) Βασιλάς, Ηλίας. «Ο Μέγας Αλέξανδρος», *Ηπειρωτική Εστία*, αρ. 323-324, (Ιωάννινα 1979), σσ. 347-350.

- 784) Ζαρίκος, Μάρκος. *Στο σχολείο του Καμπονρομακρυχέρη*. Αθήνα: Κέδρος, 1979. 70 + [18] σ.

- 785) Ζάχος, Εμμανουήλ. «Αλέξανδρος ο Ηπειρώτης», *Καλλιτεχνική Επιθεώρηση*, αρ.3 (1979), σσ. 28-36.

- 786) Ζάχος, Εμμανουήλ. «Ο Καραγκιόζης, μια σκιώδης αντιεξουσία», *Γυναίκα*, αρ. 780 (1979), σσ. 80-86.

- 787) Καραϊνδρου, Ελένη. «Η μουσική προφορική παράδοση και η δημιουργική της αντιμετώπιση», *Αντί*, αρ. 134 (1979), σσ. 35-38.

- 788) Κεφαλινιάδης, Νίκος. «Ο Καραγκιόζης παλιά στη Νάξο», *Ναξιακόν Μέλλον: Φιλολογική έκδοση*, αρ. 431 (8), (1979).

- 789) Κοντογιώργης, Γεώργιος. *Η ελληνική λαϊκή ιδεολογία: Πολιτικοκοινωνική μελέτη του δημοτικού τραγουδιού*. Αθήνα: Νέα Σύνορα, 1979. 170 σ. (Πολιτική – Κοινωνιολογία)

(Αναφέρεται μεταξύ άλλων και στον Κ.).

- 790) Λυμπερόπουλος, Γ. «Παλιότερες παραστάσεις “Καραγκιόζη” στην Κόνιτσα», *Λαογραφία*, αρ. 32 (1979-81), σσ. 425-431.
- 791) Μακρής, Κίτσος. «Οι φιγούρες του Καραγκιόζη και η παράδοση», *Βήματα*. Αθήνα: Κέδρος, 1979, σσ. 363-366.
- (Βλ. και Μακρής 1978, αρ. 773).
- 792) Μερακλής, Μιχάλης Γ. «Μια νέα διάσταση στη λαογραφία», *Διαβάζω*, αρ.22, Ιούλιος 1979, σσ. 57-59.
- (Για τη μονογραφία του Πετρόπουλου 1979, αρ. 424).
- 793) Paërl, Hetty. *Ombres et silhouettes*. Paris: Chêne, Hachette, 1979. 160 σ.
- (Σσ. 40-41 ο ελληνικός Κ.).
- 794) Πλατής, Ν. «Η παραφιλολογία της ληστοκρατίας», *Αντί*, αρ. 131-132 (1979), σσ. 26-39.
- 795) Πούχνερ, Βάλτερ. «Παραστατικά δρώμενα, λαϊκά θεάματα και λαϊκό θέατρο στη Νοτιοανατολική Ευρώπη», *Λαογραφία*, 32 (1979-1981 [1982]), σσ. 304-369.
- (Σσ. 321, 369 για Κ.).
- 796) Σηφάκης, Γρηγόρης Μ. *Η παραδοσιακή δραματολογία του Καραγκιόζη: Πρώτη προσέγγιση*. Αθήνα: Ο Πολίτης, 1979. 46 σ. (Ανάτυπο)
- (Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Ο Πολίτης*, αρ. 5, Σεπτ. 1976).
- 797) Σκαρτσής, Σωκράτης. *Ο Καραγκιόζης του Γιάνναρου και οι πολιτιστικές μας ρίζες*. Πάτρα: Ημέρα, 1979.
- 798) Στεργιόπουλος, Δημήτρης. «Ο Καραγκιόζης στη Θεσσαλία», *Κείμενα του Βόλου*, αρ. 5 (1979), σσ. 490-495.
- 799) «Τα πρώτα βήματα στην τέχνη του Καραγκιόζη: Αναμνήσεις του καραγκιοζοπαίχτη Β. Κορφιάτη», *Ριζοσπάστης*, 19 Αυγούστου 1979.
- 800) Χατζηφώτης, Ι. Μ. «Καραγκιόζης και τουρκοκρατία: Οι βυζαντινές απηχήσεις», *Φιλολογική Πρωτοχρονιά*, αρ. 36 (1979), σσ. 136-141.
- 801) Χατζόπουλος, Αχιλλέας. «Οι πρωτοπόροι του Καραγκιόζη στη σύγχρονη Ελλάδα», *Ελευθεροτυπία*, 4 Νοεμβρίου 1979.

(Συνέντευξη με τον Τζούλιο Καίμη).

- 802) Χρυσάς, Ανδρέας. *Ο Καραγκιόζης προξενητής: Ιλαρόδραμα σε τρεις πράξεις*. Αθήνα: Δωδώνη, 1979. 122 σ.
- 803) Χρυσινάς, Γιώργος. «Ο καραγκιοζοπαίκτης Μελίδης», *Μαραθώνας*, αρ. 32, Ιανουάριος 1979, σ. 4.
- 804) Γιαγκουλλής, Κώστας Γ. «Μακροσκελείς λέξεις στον Αριστοφάνη, στον Καραγκιόζη και στους ποιητάρηδες», *Κύκλος* (Λάρινακα), αρ. 6, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1980, σσ. 207-208.
- 805) Γρεβενιώτης, Γιάννης. *Ελλάς Ελλήνων μαντρωμένων: Κωμωδίες του θεάτρου σκιών*. Αθήνα: Διογένης, 1980. 101 σ.
- 806) Δεμερτζής, Δ. «Καραγκιόζης εν Καρύστω», *Προοδευτική* (Χαλκίδα Ευβοίας), 4 Σεπτεμβρίου 1980.
- 807) Δούκας, Στρατής. «Εκεί που ο λαός γελάει με την καρδιά του: Τι θησαυρός είναι ο Καραγκιόζης, *Μακεδονία*, 12 Αυγούστου 1928», *Αιολικά Γράμματα*, έτος Ι', αρ. 58, Ιούλ.-Αύγ. 1980, σσ. 196-198.
- 808) Εγγονόπουλος, Νίκος. *Ο Καραγκιόζης: Ένα ελληνικό θέατρο σκιών*. Επιμ. σειράς Δημήτρης Καλοκύρης. Αθήνα: Ύψιλον, 1980. 30 σ. (8"), εικ.
- (Αναδημοσίευση σε αυτοτελή μορφή του αρ. 261 και 269, δεύτερη ανατύπωση Μάρτιος 1981). (Βιβλιοκρισία W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, 40, 1981, σσ. 526-527)
- 809) Ζαρίκος, Μάρκος Ιωάννης. *Ο Καμπουρομακρυνχέρης*. 2^η έκδ. Πρόλογος Βασίλης Ρώτας. Αθήνα: Κέδρος, 1980. 94 σ., εικ.
- 810) Ζάχος, Εμμανουήλ. *Η πιάτσα*. Αθήνα: Κάκτος, 1980. 326σ.
- (Αναφορές στον Κ. σσ. 149-195).
- 811) *Καραγκιόζης του '80: Δεκαεπτά φοβερές ιστορίες και ένας μίνι Καζαμίας*. Αθήνα: Κάκτος, 1980. 188 σ.
- 812) Κονδυλάκης, Ιωάννης. «Το ξύλο στο λαϊκό θέατρο (Ημερολόγιον Σκόκου 1907)», *Αιολικά Γράμματα*, τόμ.Γ' (1980), αρ. 58, σσ. 199-200.
- 813) Κοταμανίδης, Σταύρος. «Παιδικές καραγκιοζοπαραστάσεις στον καιρό της βουλγαρικής κατοχής στις Σέρρες», *Πανσερραϊκόν Ημερολόγιον*, αρ. 6 (1980), σσ. 237-274 (και ανάτυπο).
- (Ενδιαφέρον άρθρο με αρκετό υλικό).
- 814) Λάππας, Τάκης. «Ο Καραγκιόζης στον πόλεμο του '40», *Φιλολογική Πρωτοχρονιά*,

αρ. 37 (1980), σσ. 173-177.

- 815) Μερακλής, Μιχαήλ, Γ. «Μια ζωή Καραγκιόζη», *Διαβάζω*, αρ. 28 (1980), σσ. 59-61 (2 εικ.).

(Βιβλιοκρισία W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, 40, 1981, σσ. 526-527).

- 816) Μητροπούλου, Αγλαΐα. «Οι επιδράσεις του Καραγκιόζη στη διαμόρφωση του κινηματογραφικού κοινού», *Ελληνικός κινηματογράφος*. Αθήνα, 1980, σσ. 58-64.

- 817) Myrsiades, Linda S. «Oral composition and the Karaghiozis performance», *Theatre Research International*, V (1980), σσ. 107-121.

- 818) Myrsiades, Linda S. «The female role in the Karaghiozis performance», *Southern Folklore Quarterly*, 44 (1980), σσ. 145-163.

- 819) Myrsiades, Linda S. «The struggle for Greek Theatre in post-independence Greece», *Journal of the Hellenic Diaspora*, 7/1 (1980), σσ. 33-52.

(Απλή αναφορά του Κ.).

- 820) «Ο Καραγκιόζης των Σπαθάρηδων», *Διαβάζω*, αρ. 27, Ιανουάριος 1980, σ. 94.

- 821) *Ο Καραγκιόζης κι εμείς...* Έκδοση της Μαθητικής Κοινότητας της Β3 Γυμνασίου σχολικού έτους 1980-1981. Επιμ. Γιώργος Καραχάλιος. Αθήνα: Εκπαιδευτήρια Δούκα, 1980-1981. 96 σ., εικ.

- 822) Παπαθανασόπουλος, Θανάσης. «Γύρω στον Καραγκιόζη», *Λαογραφικά μελετήματα*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, (1980). 164 σ.

- 823) Πετρόπουλος, Ηλίας. *Υπόκοσμος και Καραγκιόζης*. 2^η έκδ. Αθήνα: Γράμματα, 1980. 101σ., 95 πίν.

(Ανατύπωση, βλ. αρ. 424)

- 824) Πούχνερ, Βάλτερ. «Ερευνητικά προβλήματα στην ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου», *Δωδώνη*, Θ' (1980), σσ. 217-242.

(Για τον Κ. σσ. 222, 227, 231, 239 εξ.).

- 825) «Το καλαμπούρι της αθλιότητας», *Ευθύνη* (Πύργος Ηλείας), 21 Απριλίου 1980.

(Κριτικό σχόλιο για τον Κ.)

- 826) Χαραμή, Μαίρη, Τσιπτήρας, Κώστας. «Καραγκιόζης: 1980», *Αντί*, αρ. 161, 26 Σεπτεμβρίου 1980.

- 827) Βαλλιανάτος, Μιχάλης. «Για ένα παλιό καραγκιοζοπαίχτη: Βασίλης Αγαπητός (1865-1940)», *Αντί*, αρ. 183, 31 Ιανουαρίου 1981.
- 828) Γιαγιάννος, Αριστείδης. *Τα χαρτονόμουντρα του Γιάννη Σκαρίμπα*. Αθήνα: Ύψιλον, 1981. 92 σ., εικ.
- 829) Dömötör, Tekla. «Folk drama as defined in folklore and theatrical research», *Folklore and Oral Communication*. Zagreb, 1981 (*Narodna Umjetnost*, special issue), σσ. 79-82.
- (Σ. 79 αναφέρεται ο ελληνικός Κ.).
- 830) Goudas, Ronald. «The world of Karaghiozis: Origins and developments of the Greek Shadow Theater», *The Athenian*, (September 1981), σσ. 23-27.
- 831) Εγγονόπουλος, Νίκος. *Ο Καραγκιόζης: Ένα ελληνικό θέατρο σκιών*. Επιμ. σειράς Δημήτρης Καλοκύρης. 2^η εκδ. Αθήνα: Ύψιλον, 1981. 31σ., εικ. (Υψικάμινος, 9)
- 832) Καλούμενος, Θωδωρής. *Σκέψεις για το σύμβολο Καραγκιόζης και μια εικονογραφημένη ιστορία*. Αθήνα: Υάκινθος, 1981. 36 + [44] σ., εικ.
- 833) Κανελλόπουλος-Χελιώτης, Γ. «Ο Καραγκιόζης», *Τριφυλλιακή Εστία*, αρ. 41, Αύγουστος – Οκτώβριος 1981, σσ. 417-424.
- 834) Κιουρτσάκης, Γιάννης. «Οι κωμωδίες της Κρητικής Αναγέννησης και ο Καραγκιόζης», *Καθημερινή*, 1 και 8 Οκτωβρίου 1981.
- 835) Λουντέμης, Μενέλαος. *Καραγκιόζης ο Έλληνας: Το ελληνικό λαϊκό τραγούδι, οι νεκροθάφτες των ήχων, το αδικαίωτο '21, κινέζικο θέατρο*. Αθήνα: Δωρικός, 1981. 97 σ.
- 836) Μόλλα-Γιοβάνου, Αρετή. *Ο καραγκιοζοπαίχτης Αντώνης Μόλλας: Η κόρη του θυμάται*. Αθήνα: Κέδρος, 1981. 175 σ., εικ.
- 837) Ναυπλιώτης, Αναστάσιος. «Βραδιά Καραγκιόζη: Αναφορά στο Γεράσιμο Πολυκρέτη», *Ναξιακόν Μέλλον*, αρ. 453, 454, 456, Αύγουστος, Σεπτέμβριος και Οκτώβριος 1981.
- 838) Paërl, Hetty. *Schattenspiel und das Spielen mit Silhouetten*. München, Hugendubel, 1981.
- 839) Σιδερίδης, Ντίνος Π. *Ο Καραγκιόζης στην ΕΟΚ: Θέατρο*. Αθήνα: Πρόπολη, 1981. 68 σ.
- 840) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Καραγκιόζης εικονογραφημένος*. Επιμ. Γιάννης Σολδάτος. 2^η έκδ. Αθήνα: Αιγόκερως, 1981. 80 σ.

- 841) Φτέρης, Φίλων (Σταμάτης Παπαμιχαήλ). «Σκιαί του παρελθόντος: Πληροφορίες για παραστάσεις Καραγκιόζη», *Καρυσινή*, 3 Αυγούστου 1981.
- 842) Χατζηπανταζής, Θόδωρος. *Το κωμειδύλλιο*. Τόμ. Α'. Αθήνα: Ερμής, 1981. 295 σ.
(Σσ. 251, 270 αναφορά στον Κ.)
- 843) Χατζηφώτης, Ι. Μ. *Ο Καραγκιόζης φτωχοπρόδρομος: Η βυζαντινή καταγωγή, η γέννηση και η διαμόρφωση του Ρωμείου Καραγκιόζη, μαζί με την κωμωδία «Ο Καραγκιόζης φτωχοπρόδρομος» που έγραψε ο ίδιος ο συγγραφέας για το λαϊκό θέατρο σκιών*. Αθήνα: Γραμμή, 1981. 144 σ., 47 ειχ. (Παράδοση, αρ.1)
(Βιβλιοκρισία W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, 40, 1981, σσ. 526-527).
- 844) Andreadis, Yankos. *Karaghiozis et quelques autres figures du théâtre d'ombres grec*. Bruxelles, 1982 (Europalia-Hellas, Credite-Banque, Sep.-Oct. 1982).
(Κατάλογος έκθεσης για τον Καραγκιόζη στα Ευρωπαϊκά 1982).
- 845) Bacopoulou-Halls, Aliki. *Modern Greek theater: Roots and blossoms*. Athens: Diogenis, 1982. 165, [2] σ.
(Σσ. 62-72 για τον Κ.).
- 846) Γιαγκουλλής, Κώστας Γ. *Η τέχνη του Καραγκιόζη στην Κύπρο και τα απομνημονεύματα του Χριστοδούλου Παφίου*. Λευκωσία: Τυπ. Βιολάρη, 1982. 123σ., ειχ. (Βιβλιοθήκη Κυπρίων Λαϊκών Ποιητών, 21).
(Κρίσεις: W. Puchner, *Südost-Forschungen*, München, 42, 1983, σσ. 521-524, Μαρία Α. Παπαδοπούλου, *Λογογραφική Κύπρος*, ΙΔ', 1984, σσ. 287-289, «Θεώρηση και προοπτική», *Διαβάζω*, αρ. 123, Ιούλιος 1985, σσ. 31-34).
- 847) Myrsiades, Linda. «Non-theatrical entertainments in Greece: Through the eyes of foreign travellers 1750-1850», *East European Quarterly*, 16/1 (1982), σσ. 45-58.
- 848) Myrsiades, Linda. «Social content and effect in the Karaghiozis performance», *To hold a mirror to nature: Dramatic images and reflection*. K. V. Hartigan (ed.). Washington D. C.: Univeristy Press, 1982.
- 849) Myrsiades, Linda. «Theater and society: Social context and effect in the Karaghiozis-performance», *Folia neohellenica*, no IV (1982), σσ. 137-145.
(Για τα επίκαιρα θέματα του Κ.).
- 850) Μυστακίδου, Αικατερίνα. *Karagöz: Το θέατρο σκιών στην Ελλάδα και στην Τουρκία*. Αθήνα: Ερμής, 1982. 310 σ., 8 ειχ. (Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη)

(Συγκριτική προσέγγιση με έμφαση στο τουρκικό θέατρο σκιών. Μετάφραση δύο έργων του τουρκικού Karagöz και εκτενής εισαγωγή. Κρίσεις: Β. Πούχνερ, *Διαβάζω*, 66, 1983, σσ. 69-72, του ίδιου, *Südost-Forschungen*, München, 42, 1983, σσ. 521-524).

851) *Το θέατρο σκιών στην Ελλάδα και την Τουρκία: Φαρμακείο, Ανάποδος γάμος*. Επιμ. και μετάφραση Αικατερίνη Μυστακίδου. Επιμ. σειράς Άλκης Αγγελίου. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 1982. 310 σ., βιβλ. (Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη, 63)

852) Χατζάκης, Γιάννης Μ. «Ένας Έλληνας χωρίς παπούτσια», *Φθιωτικά Χρονικά*, αρ. 3, (1982), σσ. 156-167.

(Για τις απαρχές του Κ.).

853) Χατζηπανταζής, Θόδωρος. «Η εισβολή του Καραγκιόζη στην Αθήνα του 1890». *Ο Πολίτης*, αρ. 49, (1982), σσ. 64-87.

(Και αυτοτελώς 1984, βλ. αρ. 890. Ειδήσεις για τον Κ. στην Αθήνα από τον καθημερινό Τύπο 1890-1903).

854) Χατζηπατέρας, Κ. Ν., Φαφαλιού, Μ. Σ. *Μαρτυρίες '40-'41*. Αθήνα: Κέδρος, 1982, σσ. 260 εξ.

855) Γιώκας, Παναγιώτης. *Ο Καραγκιόζης στη χώρα των θαυμάτων*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1983.

856) Danforth, Loring M. «Tradition and change in Greek shadow theatre», *Journal of American Folklore*, 96/381 (1983), σσ. 281-309.

857) Ελευθεριάδης, Κωνσταντίνος Γ. *Έρως ανάκατε...: Διηγήματα*. Έρευνα, εισαγωγή και επιμ. Γιάννης Κατσούρης. Λευκωσία: Μορφωτική Υπηρεσία Υπουργείου Παιδείας, 1983, σσ. 71-73.

(Αναδημοσιεύεται άρθρο για τον Κ. στην Πάφο από την εφημ. *Εμπρός*, έτος Α', αρ. 20, 20 Ιουλίου 1911).

858) Κιουρτσάκης, Γιάννης. «Η καθαρεύουσα στον Καραγκιόζη: "Λόγιες" διαστρεβλώσεις και λαϊκές αντιστάσεις», *Αντί*, αρ. 230, (1983), σσ. 42-49.

859) Κιουρτσάκης, Γιάννης. *Προφορική παράδοση και ομαδική δημιουργία: Το παράδειγμα του Καραγκιόζη*. Αθήνα: Κέδρος, 1983. 320 σ., βιβλ.

(Κρίσεις: Β. Χατζηβασιλείου: «Ο δυναμισμός της προφορικής λογοτεχνίας», *Διαβάζω*, αρ. 98, 1984, σσ. 57-60, Ελισάβετ Κοτζιά: «Καρναβάλι και Καραγκιόζης, του Γιάννη Κιουρτσάκη», *Γράμματα και Τέχνες*, αρ. 46, Ιούλιος-Αύγουστος 1986, σ. 38, W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, XLIV, 1985, σσ. 494-499).

860) Κιουρτσάκης, Γιάννης. «Θέατρο σκιών: Ο καραγκιοζοπαίχτης και το κοινό του», *Γράμματα και Τέχνες*, αρ. 3, Μάρτ. 1983, σσ. 5-7.

861) Myrsiades, Kostas and Linda. «Texts and contexts: A primer for translating from the oral tradition», *Translation Review*, 11 (1983), σσ. 45-59.

862) Myrsiades, Linda S. «Καραγκιοζής: A bibliography of primary materials», *Μαντατοφόρος* (Amsterdam), αρ. 21, (1983), σσ. 15-42.

(Συστηματική προσπάθεια μιας εργογραφίας του Κ. με τυπωμένες φυλλάδες κτλ.).

863) Πλάτανος, Βασίλης. «Τα κάλαντα του Καραγκιοζή», *Αυγή*, 25 Δεκεμβρίου 1983.

864) Πούχγερ, Βάλτερ. «Ο μεγάλος αδελφός του Καραγκιοζή», *Διαβάζω*, αρ. 66, (1983), σσ. 69-72.

(Βιβλιοκρισία για Μυστακίδου 1982, αρ. 850).

865) Σκαλτσά, Ματούλα Χ. *Κοινωνική ζωή και δημόσιοι χώροι κοινωνικών συναθροίσεων στην Αθήνα του 19^{ου} αιώνα*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρήτης, 1983. 704 σ.

(Για τον Κ. σσ. 160 εξ., 314 εξ., 529 εξ. και pass.).

866) Σκούρτης, Γιώργος. *Ο Καραγκιοζής καραγκιοζής*. Αθήνα: Κέδρος, 1983. 183 σ.

867) «Τα κάλαντα του Καραγκιοζή», *Η Αυγή*, 25 Δεκεμβρίου 1983.

868) Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών, Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. *Έκθεση: Καραγκιοζής ο Έλληνας*, Απρίλιος-Σεπτέμβριος 1983. Αθήνα: ΥΠΠΟ, Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, 1983. 14 σ.

(Με αποσπάσματα από διάφορες μελέτες).

869) Χατζάκης, Μιχάλης Γ. «Ένας Λαμώτης καραγκιοζοπαίχτης: Η εποχή και το έργο του Ανδρέα Αγιομαυρίτη», *Φθιωτικά Χρονικά*, αρ. 4, (1983), σσ. 180-186 (2 σκέτσα).

870) Χατζής, Γιάννης. «Καραγκιοζής και κινηματογράφος», *Κινηματογραφικά Τετράδια*, αρ. 11, (1983), σσ. 65-79.

871) Γραμματάς, Θόδωρος. *Το θεατρικό έργο του Γιάννη Καμπύση*. Γιάννενα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Φιλοσοφική Σχολή, 1984. 169 σ. (Δωδώνη: Παράρτημα, αρ. 20).

(Για τον Κ. σσ. 27-28).

872) «Θέατρο σκιών στα Γιάννενα», *Διαβάζω*, αρ. 108, Δεκέμβριος 1984, σ. 21.

- 873) Ιωάννου, Γιώργος. «Το ελληνικό θέατρο σκιών», *Μιμικά*, αρ. 2, Μάρτιος-Απρίλιος 1984, σσ. 116-125.
- 874) Κιουρτσάκης, Γιάννης. «Ο Καραγκιόζης: Προφορική παράδοση και ομαδική δημιουργία», *Δελτίο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας*, αρ. 7, (1984), σσ. 67-73.
- 875) Μερακλής, Μιχάλης Γ. «Λαογραφικά της Αθήνας: 1834-1984», *Νέα Εστία*, τόμ. 116, αρ. 1379, Χριστούγεννα 1984, σσ. 211-233.

(Σ. 225 Κ. ως λαϊκή δισκέδαση).

- 876) Μυστακίδου, Αικατερίνη. «Ελληνικός και τουρκικός Καραγκιόζης: Μια σύγκριση», *Δελτίο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας*, αρ. 7, (1984), σσ. 61-66.
- 877) Παλαμιάς, Κωστής. *Άπαντα*. Τόμ. 17. Ευρετήριο, επιμ. Γιώργος Κεχαγιόγλου, Γ. Π. Σαββίδης. Αθήνα: Ίδρυμα Κωστή Παλαμά, 1984, σ. 213.

(Αναφορές στον Κ. στους τόμ. Β΄ 453, Δ΄ (393-394), ΙΔ΄ 317).

- 878) Παπαϊωάννου, Θανάσης. *Ενθύμιον Αθηνών: Η Αθήνα, ο Πειραιάς και τα προάστια στις αρχές του αιώνα μας*. Επιμ. Μιχ. Ιερωνυμίδης. Αθήνα: Γνώση, 1984. 477 σ.
- 879) Πούχνερ, Βάλτερ. «Μίμηση και παράδοση στο νεοελληνικό θέατρο: Το πρόβλημα της κοινωνικής λειτουργικότητας του “ξένου προτύπου”», *Εποπτεία*, αρ. 88, 1984, σσ. 238-263 (και στον τόμο του ίδιου, *Ελληνική θεατρολογία*. Αθήνα: Εταιρεία Θεάτρου Κρήτης, 1988, σσ. 229-379).

(Για τον Κ. σσ. 248 εξ., 261).

- 880) Πούχνερ, Βάλτερ. «Ο πρώτος ελληνικός Καραγκιόζης», *Νέα Εστία*, τόμ. 115, αρ. 1367, 15 Ιουν. 1984, σσ. 791-793.

(Απόδειξη παράσταση στη φαναριώτικη αυλή του Βουκουρεστίου προς το τέλος του 18^{ου} αιώνα στα τουρκικά, βλαχικά και ελληνικά).

- 881) Πούχνερ, Βάλτερ. «Το παραδοσιακό κοινό του θεάτρου σκιών στην Ελλάδα: Συμβολή στην έρευνα του θεατρικού κοινού», *Ευρωπαϊκή θεατρολογία: Ένδεκα μελέτηματα*. Αθήνα: Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, 1984, σσ. 259-273.

(Ελληνική εκδοχή αγγλικού άρθρου στο Damianakos 1986, αρ. 919).

- 882) Puchner, Walter. «El teatro d'ombres grec i el seu públic tradicional», *El teatre d'ombres arreu del món*. Barcelona, 1984, σσ. 69-82.

(Καταλανική μετάφραση αγγλικού άρθρου που δημοσιεύτηκε στο Damianakos 1986, βλ. αρ. 919).

- 883) Puchner, Walter. «Spielarten des Komischen im Griechischen Theater von 1475 bis 1975», *Festschrift H. Kindermann. Maske und Kothurn*, 30, (Wien, 1984), σσ. 73-80.

(Αναφέρεται μεταξύ άλλων και στον Κ.).

- 884) Σηφάκης, Γρηγόρης Μ. *Η παραδοσιακή δραματολογία του Καραγκιόζη: Πρώτη προσέγγιση*. Αθήνα: Στιγμή, 1984. 79 + [2] σ. (Ο Πολίτης, αρ.5).

(Αναδημοσίευση σε αυτοτελή μορφή του άρθρου Σηφάκης 1976, αρ. 278^a, κρίση: W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, XLIV, 1985, σσ. 494-499).

- 885) Σηφάκης, Γρηγόρης Μ. «Ο Καραγκιόζης ως ελληνική παραδοσιακή τέχνη», *Δελτίο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας*, 7, (1984), σσ. 58-60.

- 886) Σιατόπουλος, Δ. *Το θέατρο της Ρωμοσύνης: Η νεοελληνική σκηνή στις πηγές της*. Αθήνα: Φιλιππότης, 1984, σσ. 60-61.

- 887) Σιατόπουλος, Δημήτριος. «Ο Καραγκιόζης της Ρωμοσύνης», *Το θέατρο της Ρωμοσύνης: Η νεοελληνική σκηνή στις πηγές της*. Αθήνα: Φιλιππότης, 1984, σσ. 58-63.

- 888) Siflekis, Zaharias. «Transmissió i transformació d'un símbol cultural en el teatre d'ombres grec», *El teatre d'ombres arreu del món*. Barcelona, 1984, σσ. 83-96.

(Καταλανική μετάφραση γαλλικού άρθρου που δημοσιεύτηκε στο Damianakos 1986, βλ. αρ. 921).

- 889) Σολομός, Αλέξης. *Καλή μου Θάλεια, ή Περί κωμωδίας*. Αθήνα: Κέδρος, 1984. 153 σ.

(Αναφορές στον Κ. σσ. 86, 89, 98).

- 890) Χατζηπανταζής, Θόδωρος. *Η εισβολή του Καραγκιόζη στην Αθήνα τον 1890*. Αθήνα: Στιγμή, 1984. 113σ., ευρ.

(Αναδημοσίευση του άρθρου του 1982, αρ. 853).

- 891) Χατζηπανταζής, Θόδωρος. «Προβλήματα της ιστορικής μελέτης του Καραγκιόζη», *Δελτίο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας*, 7, (1984), σσ. 55-57.

- 892) Agrafioti, Katerina. «The shadow players», *The Athenian*, September 1985, σσ. 26 εξ.

- 893) Β., Η. «Tod eines großen griechischen Schattenspielers», *Hellenika*, (1985), σσ. 189-191.

(Για βίο και έργο του Παν. Μιχόπουλου 1915-1985).

- 894) Γιαγκουλλής, Κωνσταντίνος Γ. «Το θέατρο σκιών της Κύπρου: Θεώρηση και προοπτική», *Διαβάζω*, αρ. 123, 16 Ιουλίου 1985, σσ. 31-34.

- 895) Eideneier, Hans. «Ο προφορικός χαρακτήρας της νεοελληνικής λογοτεχνίας», *Δωδώνη*, τόμ. ΙΔ', (1985), σσ. 39-53.

(Σ. 39 αναφέρεται ο Κ. ως δείγμα προφορικότητας, ο γραπτός Κ. είναι προβληματικός).

- 896) Ζάχος, Επαμεινώντας. «Θέατρο σκιών στην Ήπειρο», *Ηπειρωτική Εταιρεία* (Αθήνα), 197, (1985), σσ. 307-310, 198 (1985), σσ. 358-360.

- 897) Ιωάννου, Γιώργος. «Το ελληνικό θέατρο σκιών», *Όψεις νεοελληνικού βίου: Πρώτος κύκλος ομιλιών*. Θεσσαλονίκη: Λαογραφικό Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας, 1985, σσ. 9-28.

- 898) Kasper-Karagöz-Karagiozis, *politisches Theater auf der Puppenbühne*. Fritz-Hüser-Institut für deutsche und ausländische Arbeiterliteratur (ed.). Dortmund, 1985.

- 899) Κάσσης, Κυριάκος, Δ. «Οι “αστείοι” λαϊκοί ήρωες στην Ελλάδα σε σειρές λαϊκών φυλλαδίων», *Διαβάζω*, αρ. 124, 31 Ιουλίου 1985, σσ. 35-36.

- 900) Κάσσης, Κυριάκος, Δ. *Παραλογοτεχνία στην Ελλάδα 1830-1980: Λαϊκά φυλλάδια, Ο γραπτός Καραγκιόζης*. Αθήνα: Ιχώρ, 1985. 175 σ., εικ.

(Σελ. 29-33 αναφέρονται στον Κ., σσ. 140-172 «Το δραματολόγιο του ελληνικού Καραγκιόζη»: Ο Γιάννης Πράχαλης ή Μπράχαλης, Οι πρώτες εμφανίσεις εκδόσεως γραφτού Κ., Η καταγραφή των εκδομένων σε βιβλία ή περιοδικά ποικίλης ύλης παραστάσεων: Αντώνης Παπούλιας ή Μόλλας, Τα τεύχη του Μάρκου Ξανθού ή Ξάνθου, Γιάννης Μουστάκας, βιβλιογραφία του μεταπολεμικού Κ.).

- 901) Κιουρτσάκης, Γιάννης. *Καρναβάλι και Καραγκιόζης: Οι ρίζες και οι μεταμορφώσεις του λαϊκού γέλιου*. 2^η έκδ. Αθήνα: Κέδρος, 1985. 576 + [3]σ., εικ., βιβλ., ευρ.

(Κρίση: Μιχάλης Γ. Μερακλής: «Εμπνευσμένη ανθρωπολογία», *Διαβάζω*, αρ. 153, 22 Οκτωβρίου 1986, σσ. 62-63).

- 902) Κισσονέργης, Γ. *Τα απομνημονεύματά μου, ή Πώς έγινα καραγκιοζοπαίχτης*. Φιλολογική επιμέλεια, εισαγωγή, σχόλια Κ. Γ. Γιαγκουλλής. Λευκωσία: Τυπ. Βιολάβρη, 1985. 34 σ. (Βιβλιοθήκη Κυπρίων Λαϊκών Ποιητών, αρ. 39)

(Κρίση: W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, 46, 1987, σσ. 572-577).

- 903) Κοκκίνης, Σπύρος. *Αντικαραγκιοζής: Αρνητικές κριτικές για παραστάσεις του θεάτρου σκιών στο τελευταίο τέταρτο του περασμένου αιώνα μαζί με τα εννιά σχέδια του Σταυμάτη Λαζάρου με παράρτημα κειμένων και βιβλιογραφία*. 2^η έκδ. συμπληρωμένη. Αθήνα: Φιλιππότης, 1985. 78 + [1] σ., εικ., βιβλ.
- (Ανατύπωση της έκδοσης του 1975, βλ. αρ. 628, με βιβλιογραφικές συμπληρώσεις. Θεματικές ενότητες: Αντικαραγκιοζής: Θεατρική επιθεώρησης, ή Η σύγχρονος επαρχιακή σκηνή (Γ. Φιλάρετος 1879), Καλαματιανές εικόνες: Καραγκιοζίτις (Γεωρ. Γος, 1896), Παράρτημα: Ο Κ. Το ξύλο στο λαϊκό θέατρο (Ιω. Κονδυλάκης 1907), Αι υπαίθριοι Αθήναι. Ο Κ. (Σ. Μελάς 1910), Πρόσωπα και πράγματα. Ο Σταύρακας (Ν. Πράτσικας 1910), Από την Αθηναϊκή ζωή. Ο Κ. (Ιω. Κονδυλάκης 1910), Της στιγμής. Αι λαϊκά διασκεδάσεις (Πρώην Νέος 1911), Εις το περιθώριον της ιστορίας. Πώς έζησεν ο Κ. (Γ. Δ. Κορομηλάς 1926), Ντόπια έμπνευσις (Ν. Πετιμεζάς 1930), Πρόδοδος ή οπισθοδρομήσις (Θ. Μ. 1932), Επιδημία Καραγκιοζήδων (Ανώνυμος 1932), Επιλογή βιβλιογραφίας 1805-1984).
- 904) Myrsiades, Linda S. «Historical source material for the Karagkiozis performance», *Theater Research International*, 10/3(1985), σσ. 213-225.
- 905) Myrsiades, Linda S. «Oral traditional form in the Karagiozis performance», *Ελληνικά*, αρ. 36, (1985), σσ. 116-152.
- 906) Myrsiades, Linda S. «Traditional history and reality in the view of the Karagiozis history performance», *Modern Greek Studies Yearbook*, 1, (1985), σσ. 96-108.
- 907) Νικολαΐδου, Εύα. «Ο Καραγκιοζής συναρπάζει τους Γάλλους», *Κυριακάτικη*, 25 Αυγούστου 1985, σ. 29.
- (Για παραστάσεις του Ε. Σπαθάρη στο Παρίσι).
- 908) Ντουινιά, Χριστίνα. «...Κείνο που με σώζει, είναι που ονειρεύομαι σαν τον Καραγκιοζή...», *Αντί*, αρ. 281, 15 Φεβρουαρίου 1985, σσ. 50-51.
- 909) Ρηγοπούλου, Πέπη. «Η ζωγραφική στον Καραγκιοζή: Απλή διακόσμηση και αυθεντική δημιουργία», *Η Αυγή*, 31 Μαρτίου 1985.
- 910) Ροζάκος, Νίκος Ι. *Το νεοελληνικό λαϊκό θέατρο στην Αμερική: 1903-1950*. San Francisco, 1985, σσ. 1, 82.
- 911) Σαπρανίδης, Δημ. *Ιστορία της πολιτικής γελοιογραφίας στην Ελλάδα*. Τόμ. Α': Από την αρχαιότητα μέχρι το 1909. Αθήνα: Παπαζήσης, 1985, σσ. 34, 41-43.
- 912) Σικελιανός, Άγγελος. «Ο Καραγκιοζοπαίχτης Σπαθάρης», *Πεζός Λόγος*. Τόμ. Ε'. Αθήνα: Ίκαρος, 1985, σσ. 98-99.
- 913) Τσούχλου, Δήμητρα, Μπαχαριάν, Ασαντούρ. *Η σκηνογραφία στο νεοελληνικό θέατρο*. Αθήνα: Άποψη, 1985, σσ. 88-90.

- 914) Χατζής, Γιάννης. «Το χιούμορ του Καραγκιόζη: Μια προσπάθεια προσέγγισης», *Ο Καραγκιόζης παραμυθάς*. Θεσσαλονίκη, 1985.
- 915) Danforth, Loring. «Tradition and change in Greek shadow theater», *Théâtres d'ombres: Tradition et modernité*, avec la collaboration de Christine Hemmet. Damianakos, Stathis (ed.). Paris: L'Harmattan, 1986, σσ. 159-183.
- (Απόπειρα δομικής ανάλυσης. Θεματικές ενότητες: Introduction, structural approach to the study of creativity in narrative forms, A morphology of Greek shadow theater plays of the comic type, Tradition and change in Greek shadow theater, Conclusion, Notes, References cited).
- 916) Gudas, Rom. *The bitter-sweet art: Karaghiozis the Greek shadow theater*. Athens: Gnosis, 1986. 263 σ., εικ., βιβλ.
- 917) Myrsiades, Linda S. «Adaptation and change: The origins of Karagiozis in Greece», *Turcica*, 18, (1986), σσ. 119-136.
- 918) Πετρός, Γιώργος. *Ο Καραγκιόζης: Δοκίμιο κοινωνιολογικό*. Αθήνα: Γνώση, 1986. 274 σ., 6 εικ.
- (Κρίσεις: W. Puchner, *Südost-Forschungen*, München, 46, 1987, σσ. 572-577, M. Θεοδωρούλου, *Εκκύκλημα*, 13, 1987, σσ. 61 εξ.).
- 919) Puchner, Walter. «Greek Shadow Theatre and its traditional audience: A contribution to the research of theatre audience», *Théâtres d'ombres: Tradition et modernité*, avec la collaboration de Christine Hemmet. Damianakos, Stathis (ed.). Paris: L'Harmattan, 1986, σσ. 199-216.
- (Μεταξύ άλλων ανάλυση της συρρίκνωσης του θεάματος πριν τον Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο).
- 920) Ρώτας, Βασίλης. *Θέατρο και γλώσσα 1925-1977*. Τόμ. Α'. Αθήνα: Επικαιρότητα, 1986, σσ. 129-136.
- (Αναδημοσίευση του άρθρου από τα *Νεοελληνικά Γράμματα* της 1/7/1939. Βλ. αρ. 584)
- 921) Siaflekis, Zachos. «Transmission et transformation d'un symbole culturel dans le théâtre d'ombres grec: Le cas d' *Alexandre le Grand* et le *Dragon Maudit*», *Théâtres d'ombres: Tradition et modernité*, avec la collaboration de Christine Hemmet. Damianakos, Stathis (ed.). Paris: L'Harmattan, 1986, σσ. 229-247.

(Ανάλυση της παράστασης «Ο Μεγαλέξαντρος και το καταραμένο φίδι». Θεματικές ενότητες: I. Transmission (1. Le présent historique, 2. Résurgence et appropriation du passé), II. Transformation (1. Insertion du passé, 2. Récuperation de l'action, 3. Restructuration), Notes).

- 922) *Théâtres d'ombres: Tradition et modernité*, avec la collaboration de Christine Hemmet. Damianakos, Stathis (ed.). Paris: L'Harmattan, 1986. 313σ., 85 εικ.
- (Πρακτικά ενός colloque international, οργανωμένο από το Institut International de la Marionette στο Charlesville-Mézières της Γαλλίας, στις 28-30 Σεπτεμβρίου 1982, με θέμα «Le théâtre d'ombres aujourd'hui: objet muséographique ou expression culturelle vivante?». Δημοσιεύονται μελέτες και ανακοινώσεις των M. And, St. Damianakos, L. M. Danforth, M. Dolce, X. Fabregas, A. Gilles, A. Gokalp, M. Helstien, Ch. Hemmet, J. Humphrey, F. & Ch. Khasnadar, R. Long, G. Petek-Şalom, W. Puchner, Z. Siflekis, N. Smirnova, ντοκουμέντα και τεκμήρια των L. Amoros, R. Baze, A. Le Boulair, J.-P. Lescot και R. Schohn. Χωρίζεται στις εξής θεματικές ενότητες: I. Aux sources du théâtre d'ombres: Extrême-Orient et Sud-Est Asiatique (σσ. 23-108), II. La réinvention méditerranéenne du théâtre d'ombres (σσ. 109-250), III. Le théâtre d'ombres hier et aujourd'hui: pratiques théâtrales et aspects de l'imaginaire collectif (σσ. 251-313). Οι ανακοινώσεις που αφορούν το οθωμανικό και ελληνικό θέατρο σκιών αναγράφονται ξεχωριστά. Κρίση: W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, 46, 1987, σσ. 572-577).
- 923) Τσαρούχης, Γιάννης. «Μαθήματα αλήθειας: Απ'το μόνο νεοελληνικό θέατρο», *Αγαθόν το εξομολογείσθαι*. Πρόλογος Μάριος Πλωρίτης, επιλογος Θανάσης Νιάρχος. 2^η έκδ. Αθήνα: Καστανιώτης, 1986, σσ. 59 εξ.
- 924) Τσαρούχης, Γιάννης. «Σκόρπιες σκέψεις για τον Καραγκιόζη», *Αγαθόν το εξομολογείσθαι*. Πρόλογος Μάριος Πλωρίτης, επιλογος Θανάσης Νιάρχος. 2^η έκδ. Αθήνα: Καστανιώτης, 1986, σσ. 45 εξ.
- 925) Φραντζή, Άντεια. «Μπολιβάρ, ένα ελληνικό θέατρο σκιών: Δύο προτάσεις για μια ανάγνωση», *Πολίτης*, αρ. 72, Μάιος – Ιούλιος 1986, σσ. 44-47.
- 926) Χατζάκης, Μιχάλης. «Αρχαία τραγωδία και θέατρο σκιών», *Εκκύκλημα*, αρ. 10, (1986), σσ. 2-4.
- 927) Χατζάκης, Μιχάλης. «Καραγκιόζης, ένας διαχρονικός επαναστάτης», *Εκκύκλημα*, αρ. 11, Απριλίου-Ιούνης 1986, σσ. 2-4.
- 928) Χατζάκης, Μιχάλης. «Καραγκιόζης, ένας Έλληνας χωρίς παπούτσια: Ιστορικό του ελληνικού θεάτρου σκιών», *Εκκύκλημα*, αρ. 7, Απριλίου-Ιούνης 1986, σσ. 24-27.
- 929) Χατζηπανταζής, Θόδωρος. *Της Ασιάτιδος Μούσης ερασταί... Η ακμή του αθηναϊκού καφέ αμάν στα χρόνια της βασιλείας του Γεωργίου Α': Συμβολή στη μελέτη της προιστορίας του ρεμπέτικου*. Αθήνα: Στιγμή, 1986. 164 σ.
- (Σσ. 93 εξ. «Η παρακμή του καφέ αμάν και η απορρόφηση του ρεπερτορίου του από τον Καραγκιόζη»).
- 930) Δαμιανάκος, Στάθης. *Παράδοση ανταρσίας και λαϊκός πολιτισμός: Μελέτες: Η μυθοποιία του κλέφτικου, κοινωνική ληστεία, ρεμπέτικο και ρεμπέτες, ο κόσμος του Κα-*

ραγκιόζη. Αθήνα: Πλέθρον, 1987. 241σ. (Λαϊκός πολιτισμός – Τοπικές κοινωνίες)

(Κρίση: *Südost-Forschungen*, München, XLVII, 1988, σσ. 487-491).

931) Θεοδωροπούλου, Μίρκα. «Γιώργος Πετρή: Ο Καραγκιόζης», *Εκκύκλημα*, αρ. 13, Απριλίου-Ιουνίου 1987, σσ. 61-62.

932) Μαυρομούστακος, Πλάτων. «Θέατρο Σκιών: Παραδοσιακές και σύγχρονες εκδοχές», *Εκκύκλημα*, αρ. 13, Απριλίου-Ιουνίου 1987, σ. 60.

933) Κεχαγιόγλου, Γιώργος. «Τύχες της βυζαντινής ακριτικής ποίησης στη νεοελληνική λογοτεχνία: Σταθμοί και χρήσεις, Αποτιμήσεις», *Ελληνικά*, 37, (1987), σσ. 83-109.

(Σσ. 91 εξ. ο Διγενής στο θέατρο σκιών).

934) Κουτσογιάννης, Θανάσης Β. «Η δημιουργική πορεία μιας λαϊκής ψυχής», *Διαβάζω*, αρ. 160, 28 Ιανουαρίου 1987, σσ. 53-56.

(Για τις μονογραφίες των Πούχνερ 1985 αρ. 687 και Χατζηπανταζή 1984 αρ. 891)

935) Myrsiades, Linda S. «Aristophanic comedy and the modern Greek Karagiozis performance», *Classical and Modern Literature*, 7/2 (1987), σσ. 99-110.

936) *Ο Καραγκιόζης και η παρέα του: Φιγούρες / Karaghizois and his company: Figures*. Πειραιάς: Τοπάλης, 1987. 2 τόμ.

937) Πικρός, Πέτρος. *Μίκι Μάους και Καραγκιόζης*. Αθήνα: Gutenberg, 1987. 118 σ.

938) Σακελλαρίου, Χάρης. *Ιστορία της παιδικής λογοτεχνίας, ελληνική και παγκόσμια*. Ε' έκδ. Αθήνα: Φιλιππότης, 1987, σσ. 323 εξ.

939) Χατζάκης, Μιχάλης. «Ο Καραγκιόζης για μικρά παιδιά», *Διαδρομές*, αρ. 6, 1987.

940) Αναγνωστόπουλος, Βασίλης Δ. *Τάσεις και εξελίξεις της παιδικής λογοτεχνίας στη δεκαετία: 1970-1980*. 7η εκδ. Αθήνα: Εκδόσεις των Φύλων, 1988, σ. 149. (182 σ.)

941) Βίτσος, Διονύσης. «Διεθνής συνάντηση μεσαιωνικού και λαϊκού θεάτρου: Η προϊστορία», *Περίπλους*, αρ. 16, χειμώνας 1988, σσ. 156-165.

942) Βογιατζής, Φώτης Νικ. «Το θέατρο σκιών στα Τρίκαλα», *Τρικαλινά*, αρ. 8, 1988, σσ. 385-398.

(Βλ. και τη μονογραφία του για το θέατρο σκιών στη Θεσσαλία 1995, αρ. 1015).

943) Γιαγκουλλής, Κωνσταντίνος, Γ. «Ο καραγκιοζοπαίχτης Χριστ. Πάφιος και τα τραγούδια του», *Έκθεση για την τέχνη του Καραγκιοζοπαίχτη στην Ελλάδα και την Κύ-*

προ – Αφιέρωμα στον Χριστόδουλο Πάφιο, Πύλη Αμμοχώστου, 12-20 Μαρτίου 1988. Λευκωσία: Δήμος Λευκωσίας, Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών, 1988, σσ. 19-28.

- 944) Γουργουρή, Στ. «Η μυθολογία του Καραγκιόζη και το εθνικό ασυνείδητο», *Πλανόδιον*, αρ. 7, 1988, σσ. 358-366.
- 945) Κεφαληνιάδης, Νίκος. «Ο Καραγκιόζης παλιά στο Χαλκί Νάξου», *Ναξιακόν Μέλλον: Φιλολογική έκδοση*, αρ. 535, (36) (1988), σ. 7.
- 946) Κοκκίνης, Σπύρος. *Το θέατρο στην Χαλκίδα: 1866-1939*. [Χαλκίδα]: Προοδευτική Εύβοια, 1988. 64 σ. (Ευβοϊκά βιβλία – Ιστορία, 2)

(Σ. 10 αναφέρεται παράσταση του Κ.).

- 947) Myrsiades, Linda S. «The Karagiozis performance in its performative context: The rural / urban dichotomy», *Modern Greek Studies Yearbook*, 5 (1988), σσ. 51-81.
- 948) Myrsiades, Kostas, Myrsiades, Linda S. *The Karagiozis heroic performance in Greek shadow theater*. Translation K. Myrsiades, Text by Linda Myrsiades. Hanover, New Hampshire: University Press of New England, 1988. X+248σ., 6 εικ.

(Με δύο μεταφράσεις: «The hero Katsantonis» και «The seven beasts and Karagiozis». Κρίσεις: Karen van Dyck: *Journal of Modern Greek Studies*, 11/1, 1993, σσ. 178-179, Roderick Beaton: *The Slavonic and East European Review*, 68, 1990, σσ. 138-139, John Rexine: *Journal of the Hellenic Diaspora*, 15/102, 1988, σσ. 114-117, P. Mackridge, *Ελληνικά*, 40, 1989, σσ. 483-486).

- 949) Ντάρελλ, Λώρενς. «Καραγκιόζης: Ο λαϊκός ήρωας», *Το Δέντρο*, έτος 10^ο, τόμ. 5^{ος}, αρ. 41, 1988, σσ. 125-136.

(Ελληνική μετάφραση της περιγραφής της παράστασης «Δημαρχικές εκλογές» στην Κέρκυρα του 1936 από το βιβλίο «Prosperos' cell». London, 1937 βλ. αρ. 575).

- 950) Πούγχερ, Βάλτερ. «Η θέση του Καραγκιόζη στην ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου», *Ελληνική θεατρολογία: Δώδεκα μελετήματα*. Αθήνα: Εταιρεία Θεάτρου Κρήτης, 1988, σσ. 409-418 (Κρητική Θεατρική Βιβλιοθήκη, τόμος Β').
- 951) Πούγχερ, Βάλτερ. «Μίμηση και παράδοση στην ιστορία του ελληνικού θεάτρου», *Ελληνική θεατρολογία: Δώδεκα μελετήματα*. Αθήνα: Εταιρεία Θεάτρου Κρήτης, 1988, σσ. 329-379 (Κρητική Θεατρική Βιβλιοθήκη, τόμος Β').

(Βλ. αρ. 880)

- 952) Σπηλιάδη, Βεατρίκη. «Γ' Συνάντηση Λαϊκού και Μεσαιωνικού Θεάτρου στη Ζάκυνθο», *Περίπλους*, αρ. 16, (χειμώνας 1988), σσ. 212-217.

- 953) Χατζάκης, Μιχάλης. «Πορεία και σταθμοί του ελληνικού θεάτρου σκιών», *Εκκύκλημα*, αρ. 18, (1988), σσ. 23-25.
- 954) Χατζάκης, Μιχάλης. *Το θέατρο σκιών και το παιδί: Το παιδικό θέατρο*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1988.
- 955) Χατζής, Γιάννης. «Ο Καραγκιόζης και το μαγικό μπουκάλι: Πράξεις τρεις κι εικόνες ... όσες θέλετε!», *Γιατί*, (Σέρρες), 1988. 32 σ.
- 956) Γενειατάκη, Ειρήνη. «Το θέατρο σκιών στην εκπαίδευση», *Το παιδικό θέαμα: Α' Πανελλήνιο Συνέδριο*, Καρδίτσα, 12-13 Νοεμ. 1988. Αθήνα: Καστανιώτης, 1989, σσ. 120-133.
- 957) Kehayiolglu, Giorgos. «The discontinuity of Greek literature responses to the Arab world: 18th – 20th centuries», *Journal of Modern Greek Studies*, 7 (1989), σσ. 65-76.
- 958) Κιουρτσάκης, Γιάννης. *Το πρόβλημα της παράδοσης*. Αθήνα: Στιγμή, 1989. 65 σ.
- (Αναφέρεται μεταξύ άλλων και στον Κ.).
- 959) Πούχνερ, Βάλτερ. *Το λαϊκό θέατρο στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια: Συγκριτική μελέτη*. Αθήνα: Πατάκης, 1989, σσ. 166-178.
- (Κρίσεις: Μ. Θεοδοροπούλου, *Εκκύκλημα*, αρ. 23, 1979, σ. 70. Μ. G. Meraklis: *Südost-Forschungen*, München, 51, 1992, σσ. 505-509).
- 960) Σακελλαρίου, Χάρης. «Τάσεις στο σύγχρονο θέατρο για παιδιά», *Σύγχρονες τάσεις και απόψεις για την παιδική λογοτεχνία: Πρακτικά Δ' Σεμιναρίου του «Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου»*, Αθήνα, 9-10 Δεκεμβρίου 1989. Αθήνα: Ψυχογιός, 1989, σσ. 172 εξ.
- 961) Χατζάκης, Μιχάλης. «Παιδικό θέατρο και Καραγκιόζης», *Λαϊκή Αναγέννηση*, Οκτ.-Δεκ. 1989.
- 962) Χατζάκης, Μιχάλης. «Το θέατρο σκιών και το παιδί», *Το παιδικό θέαμα: Α' Πανελλήνιο Συνέδριο*, Καρδίτσα, 12-13 Νοεμ. 1988. Αθήνα: Καστανιώτης, 1989, σσ. 49-53.
- 963) Βλαχογιάννης, Γιάννης. *Της τέχνης τα φαρμάκια: Νουβέλλα*. Επιμ. Μάρθα Θωμαΐδου-Μώρου. Θεσσαλονίκη, 1990. 76 σ. (Χειρόγραφα, αρ. 5)
- 964) Βογιατζής, Φώτης Νικ. «Το θέατρο σκιών στη Δυτική Θεσσαλία», *Μετέωρα*, αρ. 44-45 (1990-91), σσ. 93-119.
- (Βλ. τη μονογραφία για το θέατρο σκιών στη Θεσσαλία 1995, αρ.1016).
- 965) Θαλασσινού, Νίτσα. *Καραγκιόζης και Σις, ο εξωγήινος: Θεατρικό έργο για παιδιά*.

Λευκωσία: Τυπ. Θεοπρές, 1990. 63 σ.

- 966) Καϊμης, Τζούλιο. *Καραγκιόζης, ή Η αρχαία κωμωδία στην ψυχή του θεάτρου σκιών με σαράντα ξυλογραφίες του Klaus Vrieslander*. Μετάφραση-επιμέλεια Κώστας Μέκκας και Τάκης Μήλιας. Αθήνα: Γαβριηλίδης, 1990. 174 + [2] σ., εικ.

(Ανατύπωση της μονογραφίας του 1937 αρ. 167, που είναι μετάφραση από τα γαλλικά του 1935, αρ. 163).

- 967) Φάις, Μισέλ. «Ο Καραγκιόζης του Τ. Καϊμη», *Το Δέντρο*, αρ. 55, Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 1990, σσ. 119-120.

- 968) Ιδαλία, Ανδρέα, του Καραγκιοζοπαίκτη. «Καραγκιόζης, το θέαμα μιας άλλης εποχής», Επιμέλεια και σχόλια Κ. Γ. Γιαγκουλλή, *Νέα Εποχή*, αρ. 205, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1990, σσ. 16-23 και αρ. 206, Γενάρης-Φλεβάρης 1991, σσ. 47-51.

- 969) Hadjipantazis, Theodore. «The silk route blocked: Theories on the origin of the Greek shadow theatre», *Cultural and Commercial Exchanges between the Orient and the Greek World*, Athens, 25-28 October 1990. Athens: Centre for Neohellenic Research / National Hellenic Research Foundation, 1991, σσ. 139-147.

- 970) Καλλέργης, Ηρακλής. «Για το θέατρο σκιών», *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας*, αρ. 6, (1991), (αφιέρωμα «Το Παιδικό Θέατρο»), σσ. 198-206.

- 971) Μαλαφάντης, Κ. Δ. «Κουκλοθέατρο και Καραγκιόζης: Τρία λανθάνοντα κείμενα του Γρ. Ξενοπούλου». *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας*, αρ. 6, (1991) (αφιέρωμα «Το Παιδικό Θέατρο»), σσ. 207-213.

- 972) Μαρίνος, Γιώργος. «Προφανώς είμαστε καραγκιοζήδες», *Το Βήμα*, αρ.φ. 12151, Δεκέμβριος 1991, σ. Α 9.

(Επικριτικό σχόλιο για την επικαιρότητα).

- 973) Ματθαίος, Δ. «Το παιδικό θέατρο στην Ελλάδα», *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας*, αρ. 6, (1991) (αφιέρωμα «Το Παιδικό Θέατρο»), σσ. 13-30, ιδίως σ.15 εξ.

- 974) Myrsiades, Linda S. «Resistance theatre and the German occupation», *Journal of the Hellenic Diaspora*, 17/2 (1991), σσ. 5-36.

- 975) Πολίτης, Φώτος. *Καραγκιόζης ο μέγας*. Αθήνα: Δημιουργία, 1991. 224 σ. (με 8 φιγούρες ηρώων του θεάτρου σκιών).

(Ανατύπωση της σάτιρας του 1924, αρ. 292).

- 976) Χατζάκης, Μιχάλης. «Νεοελληνική κοινωνία και Καραγκιόζης», *Έκφραση: Περιοδική Έκδοση Φιλολόγων Νομού Φθιώτιδος*, αρ. 3 (1991).

- 977) [Κοντογιάννη], Άλκησις. *Κουκλο-θέατρο σκιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1992. 352 σ., πολλές εικ.

(Βιβλίο για τον εκπαιδευτικό. Τον Κ. αφορούν: «Θέατρο σκιών: Ο Κ.» (σ. 59 εξ.), «Κ. ο Έλληνας» (σ. 68 εξ.), «Σημαινόντα πρόσωπα στον Κ.» (σ. 71 εξ.), «Ονομαστοί κ.παίχτες στην Ελλάδα» (σ. 77 εξ.), σ. 107 εξ.: πώς κατασκευάζεται, σ. 114 εξ.: θέαμα και δραστηριότητα, «Παράρτημα II: Η εποποιία του κ.παίχτη Βάγγου Κορφιάτη» (σ. 303-336 με πολλές φωτογραφίες).

- 978) Βογιατζής, Φώτης Νικ. «Παθήματα καραγκιζοπαικτών στη Θεσσαλία», *Καρδίτσα*, αρ. 11-12 (1992), σ. 3-10.

- 979) «Για τους φίλους του Καραγκιόζη», *Ριζοσπάστης*, 9 Ιανουαρίου 1992.

- 980) Ζαχαροβίτου Α., Χριστοφάκη, Χ. «Ο Καραγκιόζης αμυνόμενος», *Ελευθεροτυπία*, αρ.φ. 4946, Ιανουάριος 1992, σ. 26.

(Απάντηση στον Μαρίνο 1992).

- 981) Μερακλής, Μιχάλης Γ. *Ελληνική Λαογραφία*. Τόμ. Γ': Λαϊκή Τέχνη. Αθήνα: Οδυσσέας, 1992. 223 σ.

(Για Κ. σ. 148 εξ., 151, 154, 220, 222 και pass. Κρίση: W. Puchner, *Südost-Forschungen*, München, 52, 1993, σ. 549-552).

- 982) Myrsiades, Linda S., Myrsiades, Kostas. *Karagiozis: Culture and comedy in Greek puppet theater*. Lexington: The University Press of Kentucky, 1992. IX+237σ., 7 εικ., ευρ., βιβλ.

(Κρίσεις Anna Stavrakopoulou: *Journal of Modern Greek Studies*, 11/1, 1993, σ. 179-183, Β. Πούχνερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 4, 2002, σ. 315-322).

- 983) «Ο Καραγκιόζης γιορτάζει», *Η Καθημερινή*, 9 Ιανουαρίου 1992.

- 984) «Ο Καραγκιόζης στο Κολέγιο Αθηνών», *Λόγος*, 9 Ιανουαρίου 1992.

- 985) Παπασπύρου, Σ. «Σκιές στη... σκιά του Καραγκιόζη», *Επτάμησι*, 38 (1992), σ. 67-70.

- 986) Σπαθάρης, Σωτήρης. *Απομνημονεύματα και η τέχνη του Καραγκιόζη*. 4^η έκδ. Αθήνα: Άγρα, 1992. 291 + [5] σ., εικ.

(Πρώτη έκδοση 1960, βλ. αρ. 209).

- 987) Συνκά, Γιώτα. «Ο καμπούρης φιλόσοφος», *Η Καθημερινή*, 9 Ιανουαρίου 1992.

- 988) Antzaka-Weis, E. «Kommentierte Bibliographie zur Populärliteratur: B. Griechenland», *Südosteuropäische Populärliteratur im 19. und 20. Jahrhundert*. Kl. Roth (ed.). München, 1993, σσ. 356 εξ., ιδίως σσ. 383 εξ.
- 989) Danforth, Loring M. «Παράδοση και μετασχηματισμός στο ελληνικό θέατρο σκιών», *Θέατρο σκιών: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμέλεια και εισαγωγή Στάθης Δαμιανάκος, μετάφραση Γιώργος Σπανός - Αννίτα Μιχαλή. Αθήνα: Πλέθρον, 1993, σσ. 149-172.
- (Ελληνική απόδοση του αγγλικού άρθρου του 1986, αρ. 915).
- 990) *Θέατρο σκιών: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμέλεια και εισαγωγή Στάθης Δαμιανάκος, μετάφραση Γιώργος Σπανός - Αννίτα Μιχαλή. Αθήνα: Πλέθρον, 1993. 287σ., εικ. (Λαϊκός πολιτισμός / Τοπικές κοινωνίες)
- (Ελληνική μετάφραση της γαλλικής έκδοσης του 1986. Θεματικές ενότητες: I. Οι ασιατικές πηγές του θεάτρου σκιών, II. Η μεσογειακή εκδοχή: Α. Οθωμανική και τουρκική παράδοση, Β. Η παράδοση στην Ελλάδα, III. Το θέατρο σκιών χθες και σήμερα: Συμβολικές όψεις και θεατρικές πρακτικές. Οι ανακοινώσεις της δεύτερης ενότητας αναγράφονται ξεχωριστά. Κρίση: Anna Stavrakopoulou: *Journal of Modern Greek Studies*, 13/1, 1995, σσ. 139-141).
- 991) Κιούσης, Γιώργος. «Μια παράγκα για τον Καραγκιόζη», *Η Καθημερινή*, 18 Φεβρουαρίου 1993.
- 992) Λάμπας, Τάκης. *Καραγκιόζης: Το θέατρο σκιών*. Αθήνα: Δελφίνι, 1993. 74 σ.
- 993) Λεβetsobitis, Δ. «Λεωνίδα Γορανίτης: Ενας αναγράφος πρωτοπόρος του θεάτρου σκιών στην Αθήνα», *Οι Κροκεές: Μηνιαία Εφημερίδα Κροκεών Λακωνίας*, Ιανουάριος 1993, σ. 3.
- 994) Μαρίνος, Γιάννης. «Η διγλωσσία, η υπεροψία και το ψεύδος», *Το Δέντρο*, τόμ. 10, αρ. 79-80, Αύγουστος-Οκτώβριος 1993, σσ. 42-45.
- (Τα εθνικά χαρακτηριστικά του Κ.).
- 995) Μεραλής, Μιχάλης, Γ. *Έντεχνος λαϊκός λόγος: Κείμενα και κριτική νεοελληνικού λόγου*. Αθήνα: Καρδαμίτσα, 1993, σ. 220 και pass.
- 996) Puchner, Walter. «Το ελληνικό θέατρο σκιών και το παραδοσιακό του κοινό: Συμβολή στην έρευνα για το κοινό του θεάτρου», *Θέατρο σκιών: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμέλεια και εισαγωγή Στάθης Δαμιανάκος, μετάφραση Γιώργος Σπανός - Αννίτα Μιχαλή. Αθήνα: Πλέθρον, 1993, σσ. 149-172.

(Ελληνική απόδοση του αγγλικού άρθρου του 1986, αρ. 919).

- 997) Σιαφλέκης, Ζάχος. «Μεταβίβαση και μετασχηματισμός ενός πολιτισμικού συμβό-

λου στο ελληνικό θέατρο σκιών: Η περίπτωση του έργου *Ο Μεγαλέξαντρος και το καταραμένο φίδι*», *Θέατρο σκιών: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμέλεια και εισαγωγή Στάθης Δαμιανάκος, μετάφραση Γιώργος Σπανός - Αννίτα Μιχαλή. Αθήνα: Πλέθρον, 1993, σσ. 191-210.

(Ελληνική απόδοση του αγγλικού άρθρου του 1986, αρ. 921).

998) Stavrakopoulou, Anna. «Karaghiozis: Interviewing the artists», *Laografia*, τόμ.10, αρ.3, Μάιος-Ιούνιος 1993, σσ.7-12.

999) *Το θέατρο στην Ερμούπολη τον εικοστό αιώνα*. Τόμ. Α': 1901-1903. Επιμ. Μάνος Ελευθερίου. Ερμούπολης: Δήμος Ερμούπολης, 1993.

(Τόμ. Α': σσ. 167, 207 παραστάσεις Κ. 1902 και 1903)

1000) Αναγνωστόπουλος, Βασίλης Δ. «Ένας καραγκιοζοπαίχτης απ' τ' Άγραφα», *Θεσσαλιώτις* (Καρδίτσα), αρ.φ. 455, 25 Ιανουαρίου 1994.

1001) Αудίκος, Ευάγγελος. *Το λαϊκό παραμύθι: Θεωρητικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Οδυσσέας, 1994, σσ. 22, 35.

(Διένεξη με τον Μαρίνο 1992).

1002) Βογιατζής, Φώτης Νικ. «Δυτικοθεσσαλοί καλλιτέχνες του θεάτρου σκιών», *Μάχη* (Καρδίτσα), 3, 4, 5, 6, 8, 9,10 και 11 Μαρτίου 1994.

1003) Δαμιανάκος, Στάθης. «Ο λόγος, ο μύθος και ο ήρωας στον ελληνικό Καρραγκιόζη: Σημειολογικές εκδοχές μιας τριπλής παράβασης», *Εθνολογία*, 3 (1994), σσ. 137-161.

(Ελληνική εκδοχή της γαλλικής ανακοίνωσης αρ. 689, βλ. επίσης την ελληνική ανακοίνωση του 1996 αρ. 1035)

1004) Damianakos, Stathis. «Dissidence sociale et identités culturelles en Grèce au XIXe siècle», *VIIe Congrès International d'Études du Sud-Est Européen: Rapports*. Athènes: Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen, 1994, σσ. 273-300.

(Ανακοίνωση στο έβδομο Διεθνές Συνέδριο των Σπουδών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, που βασιζεται σ' ένα σεμινάριο με τον ίδιο τίτλο, που έγινε στην École des Hautes Études en Sciences Sociales στο Παρίσι το 1993/94, Conférences complémentaires: Sociologie de la Grèce)

1005) Καλοπίσης, Γιάννης Θ. *Δύο αλλιώτικοι Καρραγκιόζηδες*. Αθήνα: Δελφίνι, 1994. 67 σ.

1006) Κανατσούλη, Μένη. «Χιονομοριστικοί χαρακτήρες και τύποι των παιδικών αναγνωσμάτων», *Διαβάζω*, αρ. 336, Μάιος 1994, σσ. 51-56.

- 1007) «Karaghiozis», *Cyprus to-day*, no 32, Jan.-June 1994, σσ. 2-15.
- 1008) Kouris, I. *La représentation de chef de brigands dans le théâtre d'ombres grec*. Mémoire de D. E. A. Université de Paris I. Paris, 1994. 136 σ.
- 1009) Πούχγερ, Βάλτερ. «Ο Καραγκιόζης και η παιδευτική του διάσταση», *Πρακτικά Ογδόου Διήμερου Εκπαιδευτικού Προβληματισμού «Ο λαϊκός πολιτισμός και το σχολείο»: Εισηγήσεις και συζητήσεις*, Αθήνα, 22-23 Μαΐου 1993 (Απόψεις, παρ. 8), Αθήνα, 1994, σσ. 67-73.
- 1010) Stavrakopoulou, Anna. *Variations on the theme of marriage in the Karaghiozis recorded performances of the Whitman-Rinvolutri Collection*. Thesis, Harvard Univ. Cambridge/Mass. 1994, 232σ.
- 1011) Φάϊς, Μισέλ. *Τζούλιο Καΐμη: Ένας αποσιωπημένος. Μαρτυρίες και κρίσεις, το ζωγραφικό έργο, επιλογή από άρθρα του: 1928-1976*. Αθήνα: Γαβριηλίδης, 1994. 227 σ.
- (Περιέχει τα εξής άρθρα: σσ. 27-31: Αρετή Μόλλα-Γιοβάνου: «Αναμνήσεις από τον Τζ. Κ.», *Πόρφυρας*, 60, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1992, σσ. 31-35: Γιάννης Μόραλης: «Τριγυρίζουμε με μια τριμμένη καμπαρντίνα και μια τάλαιπωρημένη τσάντα (αστεία του Τσαρούχη για τον Κ. σχετικά με τον Καρ.)», σσ. 39-40: Γιάννης Τσαρούχης: «Ήταν υπεράνω του ψόγου και του επαίνου», *Καθημερινή*, 8 Μαρτίου 1982, του ίδιου, *Ο στοχαστής του Μαρουσιού. Συνεντεύξεις με τον Γιάννη Τσαρούχη*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1989, σσ. 40-43: Γιώργος Χαρίδημος: «Ήταν πολύ ταπεινός και λεπτός άνθρωπος» [γνωριμία το 1938 στο Πασαλιμάνι], σσ. 93-94: Αλέξανδρος Ξύδης: «Η προσφορά του Τζ. Κ. (Αθήνα 2 Αυγούστου 1993)» [για τα βιβλία του για τον Κ.], σσ. 95-101: Αθηνά Σχινά: «Οι θεωρητικές απόψεις του και τα τεχντροπικά χαρακτηριστικά του Τζ. Κ.» [απηχήσεις του Καρ.], σσ. 103-110: Γιάννης Κιουρτσάκης: «Ο αγνοημένος πρωτοπόρος και η αγέννητη παράδοση» [για τον Καρ.], σσ. 111-116: Τάσος Κόρφης: «Πνευματικές συναντήσεις Στρατή Δούκα και Τζ. Κ.». Ακολουθούν κείμενα του ίδιου του Τζ. Καΐμη: σσ. 189-192: «Ο Μόλλας», *Νέα Εστία*, τόμ. 45, αρ. 521, 15 Μαρτίου 1949, σσ. 377-381: «Η ζωγραφική του Κ.», *Νέα Εστία*, 527, 15 Ιουνίου 1949, σσ. 789-791, «Από τον Αριστοφάνη στον Κ. Το θέατρο σκιών σαν συνέχεια του ελληνικού πνεύματος», *Στοά*, 1971, σσ. 221-223: «Ο Κ. συνέχεια στην εθνική παράδοση του ελληνικού λαού», *Γράμματα*, 1976).
- 1012) Χατζηπανταζής, Θόδωρος. «Προσαρμογή λογίων κειμένων στο δραματολόγιο του Καραγκιόζη», *Όψεις της λαϊκής και της λόγιας νεοελληνικής λογοτεχνίας: 5^η Επιστημονική Συνάντηση αφιερωμένη στον Γιάννη Αποστολάκη*, Θεσσαλονίκη, 14-16 Μαΐου 1992. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, 1994, σσ. 111-127.
- 1013) Αγγέλου, Άλκης. «“Δονκιχωτισμοί” και “Καραγκιοζιλίκια”», *Ο Ερασιστής*, έτος ΛΒ-ΛΓ', τόμ. 20 (1995), σσ. 83-96.
- (Σε επιστολή του προς τον ανηψιό του Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, ο ηγεμόνας Ιωάννης Γεωργίου Καρατζάς αναφέρει το 1826 τους δύο απαξιωτικούς όρους).

- 1014) Αναγνωστόπουλος, Βασίλης Δ. «Το θέατρο σκιών και οι δημιουργοί του στην περιοχή της Καρδίτσας», *Γνώση και Γνώμη*, (Καρδίτσα), τόμ. ΙΑ', (1995), σσ. 36-42.
- 1015) Βλαχογιάννης, Γιάννης. *Διηγήματα: Της τέχνης τα φαρμάκια, κουφόβραση, η ψυχοπαίδα μας η Χιονάτη, ο πετεινός, ο γάμος της Λεμονιάς*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 1995. 219 σ.
- 1016) Βογιατζής, Φώτης Νικ. *Το θέατρο σκιών στη Θεσσαλία*. Πρόλογος Βάλτερ Πούχνερ. Καρδίτσα, 1995. 243σ. (4^η), εικ.
- (Σημαντική μονογραφία για το θέατρο σκιών σε όλο το θεσσαλικό χώρο 1881-1930, με συγκέντρωση πληροφοριών από τον τοπικό Τύπο, εργογραφίες, παραστασιογραφίες και πολύτιμο φωτογραφικό υλικό. Περιέχει: Μέρος πρώτο: Η πρώτη περίοδος της ανυποληψίας του θεάτρου σκιών ή της ανωνυμίας των Κ.παικτών στην Θεσσαλία, 1. Η περίοδος της ανυποληψίας – το θέατρο σκιών στην Θεσσαλία (1881-1900), 2. Το θεσσαλικό Θ. Σ. στις αρχές του 20^{ου} αιώνα – Οι απαρχές της χρυσής τριακονταετίας, Μέρος δεύτερο: Οι μεγάλοι εκπρόσωποι του θεσσαλικού Θ. Σ. στην χρυσή τριακονταετία (1900-1930), 3. Ο διάσημος αλλ' άγνωστος Μέμος (Χριστοδούλου) [σε Βόλο, Αλμυρό, Βελεστίνο, Λάρισα, Φάρσαλα, Τρίκαλα, Καρδίτσα, εκτός Θεσσαλίας, το ρεπερτόριο], 4. Ο αθάνατος Γιώργαρος (Κρανιώτης) [Τρίκαλα και Καλαμπάκα, Καρδίτσα, Σοφάδες, Μουζάκι, Λάρισα, Βόλο, εκτός Θεσσαλίας, το ρεπερτόριο], 5. Ο δαιμόνιος «Ιατρός του γέλωτος και της μελαγχολίας» Χρήστος Βενέκας-Πετροπόπουλος, 6. Ο Ανδρέας Αγιωμαυρίτης, 7. Ο εκ Τυρνάβου άξιος Αργύρης Παπαργύρης, 8. Άλλοι καλλιτέχνες του Θ. Σ. στην Θεσσαλία (1900-1930) [Βόλος, Λάρισα, Τρίκαλα, Καρδίτσα], 9. Η αρχόμενη παρακμή του Θ. Σ. – ένα συμβολικό παλιό θεσσαλικό χρονόγραφο, ενδεικτικό της προόδου παρακμής. Συνέχεια της μονογραφίας το 2006 στο δημ. αρ. 1183 Κρίση: W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, 56, 1997, σσ. 567-569).
- 1017) Ende, Michael. *Το θέατρο σκιών της δεσποινίδας Οφηλίας*. Μετάφραση Μαρία Κεροπούλου, εικονογράφηση Φρίντριχ Έχελμαν. Αθήνα: Λιβάνης – Μύθος, 1995. [26] σ., εικ.
- 1018) Καλλέργης, Ηρακλής Ε. *Προσεγγίσεις στην παιδική λογοτεχνία*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1995, σσ. 166, 271 (280 σ.).
- 1019) Κεχαγιόγλου, Γιώργος. «Νεοελληνικά λογοτεχνικά λαϊκά βιβλία και οι μεταμορφώσεις τους: Το *Μυθολογικόν Συντίπα* και *Ο Καραγκιόζης πλοίαρχος* του Μ. Ξάνθου», *Επιστημονική Επετηρίδα Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, περ. Β', τόμ. Ε' (1995), σσ. 153-163.
- 1020) Κιουρτσάκης, Γιάννης. «Ιθαγένεια και διεθνικότητα στον Καραγκιόζη», *Σύγχρονα Θέματα*, αρ. 54, (1995), σσ. 58-62.
- 1021) Κιουρτσάκης, Γιάννης. *Καρναβάλι και Καραγκιόζης: Οι ρίζες και οι μεταμορφώσεις του λαϊκού γέλιου*. 2^η εκδ. Αθήνα: Κέδρος, 1995. 573 σ., βιβλ.
- 1022) Κοκοβίκας, Κ. «Αφιέρωμα στο θέατρο σκιών», *Εθνικός Κήρυξ*, 3 Ιουλίου 1995.

- 1023) Μαγουλιώτης, Απόστολος Ν. *Κατασκευές για κολλάζ, αρχιτεκτονική, θέατρο: Δραματοποίηση, θέατρο αντικειμένων, θέατρο σκιών και κουνκλοθέατρο*. Αθήνα: Gutenberg, 1995. 119 σ., βιβλ. (Δημιουργική Αισθητική Αγωγή)
- 1024) Ο Καραγκιόζης. Επιμ. Γιώργος Ιωάννου. 2^η έκδ. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 1995. 245 σ., (Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη, 16).
- 1025) Omatos, Olga. «La tradición oral neohelénica: Cantos, cuentos y teatro popular», *Griego Lengua y Cultura, Cuadernos del tiempo libre*. Madrid, 1995, σσ. 207-216.
- 1026) Puchner, Walter. «Le théâtre d'ombres grec et son auditoire traditionnel», *Cahiers de Littérature Orale*, 38 (Paris 1995), σσ. 125-143.
- (Γαλλική απόδοση τους αγγλικού άρθρου του 1986, αρ. 919)
- 1027) Σκούρτης, Γιώργος. *Ο Καραγκιόζης παραλίγο βεζύρης*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1995. 136 σ. (Θέατρο)
- 1028) Σκούρτης, Γιώργος. *Ο Καραγκιόζης παραλίγο βεζύρης*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1995. 107 σ. (Θέατρο)
- 1029) *Το θέατρο στην Ερμούπολη τον εικοστό αιώνα*. Τόμ. Β': 1904-1906. Επιμ. Μάνος Ελευθερίου. Ερμούπολις: Δήμος Ερμούπολης, 1995.
- (Τόμ. Β': 142 παραστάσεις 1905)
- 1030) Χατζάκης, Μιχάλης. «Το παραμυθόδραμα στο θέατρο σκιών», *Λαϊκό παραμύθι και παραμυθάδες στην Ελλάδα*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος, Κ. Λιάπης. Αθήνα: Καστανιώτης, 1995, σσ. 169-176.
- 1031) Βουλτσιδής, Γιάννης. *Καραγκιόζης: Βιβλίο-εργαλείο για να στήσετε το δικό σας θέατρο σκιών*. Ξάνθη, 1996.
- 1032) Βουλτσιδής, Γιάννης. *Ο Καραγκιόζης απουσία Μεγάλου Αλεξάνδρου βγάζει μόνος του το φίδι από την τρύπα ή αλλιώς Ο θησαυρός της Κύπρου*. Ξάνθη: Τελεία και Παύλα, Θρακικό Θέατρο Σκιών, 1996.
- 1033) Βουλτσιδής, Γιάννης, Λιάπης, Αντώνης. *Ο Καραγκέζι, μπορεί = Ο Καραγκιόζης νύφη*. Κομοτηνή: Θρακική Εταιρεία, 1996. 49 σ.
- 1034) Γραμματάς, Θόδωρος. *Fantasyland: Θέατρο για παιδικό και νεανικό κοινό*. Αθήνα: Τυπωθήτω, 1996, σσ. 56, 293 (324σ.). (Θεατρική Παιδεία, 1).
- (Κρίση: Β. Πούχγερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 3, 2000, σσ. 354-365).

1035) Δαμιανάκος, Στάθης. «Ο λόγος, ο μύθος και ο ήρωας στον ελληνικό Καραγκιόζη: Σημειολογικές εκδοχές μιας τριπλής παράβασης» *Από τα παραμύθια στα κόμικς: Παράδοση και νεοτερικότητα*. Επιμ. Ευάγγελος Αυδίκος, εισαγωγή Μ. Γ. Μερακλής. Αθήνα: Οδυσσεάς, 1996, σσ. 605-633.

1036) Δεκούλου-Μελισσαροπούλου, Αικ. *Η θεατρική κίνηση στον Πύργο της Ηλείας (1860-1944): Με μια συμπληρωματική επισκόπηση της θεατρικής κίνησης στις περιφερειακές κωμοπόλεις της Ηλείας (1860-1941)*. Διδ. Διατριβή στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αθήνα, 1996. 623 σ.

(Σσ. 255-267: παραστάσεις στον Πύργο 1910-1940, σσ. 500-501 παραστάσεις στα χωριά 1914-1940).

1037) Hohmeister, Annika. *Die Figurenkonstellation des Karaghiosis als Spiegel der griechischen Gesellschaft zu Beginn des 20. Jahrhunderts*. Hildesheim: Hausarbeit zur Prüfung für das Lehramt an Grund- und Hauptschulen an der Universität Hildesheim, 1996. 46 σ., εικ.

(Ενδιαφέρουσα αδημοσίευτη εργασία, που προσφέρει και matrices σκηνικής παρουσίας των χαρακτήρων για το «Λίγο απ' όλα» του Μόλλα, «Τα επτά θηρία και ο Καραγκιόζης» του Ξάνθου και τον «Κατσαντώνη» του Μάνου).

1038) Καλλέργης, Ηρακλής. «Παραμύθι και θέατρο σκιών», *Από τα παραμύθια στα κόμικς: Παράδοση και νεοτερικότητα*. Επιμ. Ευάγγελος Αυδίκος. Αθήνα: Οδυσσεάς, 1996, σσ. 589-604.

1039) *Καραγκιόζης: Νέες χειροτεχνίες και κατασκευές*. Εικονογράφηση Βαγγέλης Ελευθερίου. 2^η έκδ. Αθήνα: Καμπανάς, 1996. εικ.

1040) Καραόγλου, Χ. Α. (εποπτεία), Ερευνητική ομάδα. *Περιοδικά λόγου και τέχνης: 1901-1940. Αναλυτική βιβλιογραφία και παρουσίαση*. Τόμ. Α': Αθηναϊκά περιοδικά (1901-1925). Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 1996. 542 σ.

Για Κ. αρ. 1917.4 (*Επιφυλλίδς της Φιλολογικής Κνψέλης*, αρ. 16), αρ. 1921.5 (*Παντογνώστης*, αρ. 60, Κ. Μαρκής για τον «Καραγκιόζη» του Θ. Ν. Συναδινού), αρ. 1922.1 (*Βωμός* [Παρίσι], Μ. Βάσας για το βιβλίο του L. Roussel), αρ. 1924.7 (*Τα Παρασκήνια*, Α/9 άρθρο για τον «Καραγκιόζη» του Συναδινού), αρ. 1925.7 (*Το Ελληνικό Θέατρο*, αρ. 15 εξ. ο Τούρκος συγγρ. Ιτζέτ Μελύχ γράφει για τον Κ.).

1041) Κλιάφα, Μαρούλα. *Τρίκαλα. Από τον Σεϊφουλλάχ ως τον Τσιτσάνη: Οι μεταμορφώσεις μιας κοινωνίας όπως αποτυπώθηκαν στον Τύπο της εποχής*. Τόμ. Α': 1881-1910. Αθήνα: Κέδρος, 1996. 371 σ.

(Αναφορές στο Κ. σσ. 89, 206, 267, 270, 330).

1042) Κιουρτσάκης, Γιάννης. *Προφορική παράδοση και ομαδική δημιουργία: Το παρά-*

δειγμα του Καραγκιόζη. 2^η εκδ. Αθήνα: Κέδρος, 1996. 319 σ., βιβλ.

- 1043) Κουρής, Γ. «Ρεμπέτες και ρεμπέτικο τραγούδι στο θέατρο σκιών», *Ρεμπέτες και ρεμπέτικο τραγούδι*. Επιμ. Ν. Κοταρίδης. Αθήνα: Πλέθρον, 1996, σσ. 197-223.
 - 1044) Λαδογιάννη, Γ. «Βασίλη Ρώτα: Θέατρο για παιδιά: Οι λαϊκές πηγές της τυπολογίας του κωμικού», *Από τα παραμύθια στα κόμικς: Παράδοση και νεωτερικότητα*. Επιμ. Ευάγγελος Αυδίκος. Αθήνα: Οδυσσεάς, 1996, σσ. 644-666.
 - 1045) Myrsiades, Kostas. «Remembering an oral performer, Yiorgos Haridimos, Karagiozis Player, 1924-1996», *Journal of the Hellenic Diaspora*, 22/2 (1996), σσ. 89-100.
 - 1046) *Ο Καραγκιόζης: Ο Κατσαντώνης, ο καπετάν Γκρης*. Μετάφραση Γιώργος Ιωάννου. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 1996. 335σ. (Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη, 16)
 - 1047) Οφλίδης, Σίμος. *Τα καραγκιόζικα της Θεσσαλονίκης*. Επιμ. Λένα Καλαϊτζή-Οφλίδη, πρόλογος Γιώργος Τσιάκαλος. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1996. 192 σ.
 - 1048) Πετρόπουλος, Ηλίας. *Υπόκοσμος και Καραγκιόζης*. Αθήνα: Νεφέλη, 1996. 258 σ., εικ.
- (Επανεκδόση της μονογραφίας του 1980. Κρίση: W. Puchner: *Österreichische Zeitschrift für Volkskunde*, LI/100, 1997, σσ. 273-274).
- 1049) Πούχγερ, Βάλτερ. «Το θέατρο στο σχολείο: Παιδαγωγικοί, ψυχολογικοί και θεατρολογικοί προβληματισμοί στη σύγχρονη ευρωπαϊκή εκπαίδευση. Από τις εθνικές γιορτές και τη μορφωτική πράξη στο δραματοποιημένο παιχνίδι και το ψυχόδραμα», *Πρακτικά Ημερίδας «Θεατρική τέχνη και παιδί - Προοπτικές της θεατρικής παιδείας στο σχολείο»*. Αθήνα: ΕΚΠΑ, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, 1996, σσ. [8-30].
- (Αναφέρεται και στη σημασία του Κ. για τις ελληνικές σχολικές παραστάσεις).
- 1050) Puchner, Walter. «Zu Erscheinungsformen und Funktionen von Tragik und Komik in der griechischen Volkskultur», *Österreichische Zeitschrift für Volkskunde*, L/99 (Wien, 1996), σσ. 205-216.
- (Αναφέρεται μεταξύ άλλων και στο θέατρο σκιών).
- 1051) Puchner, Walter. «Zu Erscheinungsformen und Funktionen von Tragik und Komik in der griechischen Volkskultur». *Laughter and Tears in the Balkan Cultures: International Ethnological Symposium*. E. Karpodini-Dimitriadi (ed.). Athens, 1996, σσ. 41-54.
- (Ταυτόσημα με αρ. 1050).
- 1052) Ρώτας, Βασίλης. *Τα Καραγκιόζικα*. 4 τόμ. Αθήνα: Επικαιρότητα, 1996. 112+137+101+130σ. (Θέατρο, 3, 4, 5, 6)

(Διευρυμένη έκδοση του 1956, αρ. 301. Κρίση: «Ο Καραγκιόζης με σάρκα», *Διαβάξω*, αρ. 380, Δεκέμβριος 1997, σσ. 137-138).

1053) Γεωργακάκη, Κωνσταντία. *Η θεατρική πολιτική κατά την Οθωνική εποχή*. Τόμ. Α΄. Διδ. Διατριβή στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αθήνα, 1997, σσ. 124-126.

1054) *Θέατρο Σκιών 1997*. [Αθήνα]: Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος, Τμήμα Εκδόσεων, [1997]. 95σ. (2^ο), πολλές εικ.

(Σ. 3 Πρόλογος Δημήτρης Κανελλόπουλος, σ. 5 «Εισαγωγικό σημείωμα» Μιχάλης Γ. Μερακλής, σσ. 5-20, 25-36 «Η ιστορία του ελληνικού θεάτρου σκιών» του Μιχάλη Χατζάκη, σσ. 45-62 Περίληψεις παραστάσεων, σσ. 57-61 βιογραφίες Κ/παικτών (Χρ. Χαρήδημος, Γ. Χαρίδημος, Σωτ. Χαρίτος)).

1055) Μαγουλιώτης, Απόστολος. *Ιστορία του νεοελληνικού κουκλοθεάτρου «Φασουλής»*. Διδ. Διατριβή στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών. Αθήνα, 1997. 2 τόμ. (σ.434 + 171).

(Σποραδικές αναφορές στις επιδράσεις του Κ. στον Φασουλή).

1056) Papademetriou, J.-Th. «IV. Echoes of the Aesop Romance in Greek Shadow Theatre», *Aesop as an archetypal hero*. (Athens, 1997), σσ. 73-84.

1057) Πούχνερ, Βάλτερ. «Το θέατρο στο σχολείο: Παιδαγωγικοί, ψυχολογικοί και θεατρολογικοί προβληματισμοί στη σύγχρονη ευρωπαϊκή εκπαίδευση: Από τις εθνικές γιορτές και τη μορφωτική πράξη στο δραματοποιημένο παιχνίδι και το ψυχόδραμα», *Κείμενα και αντικείμενα: Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1997, σσ. 17-76.

(Σσ. 54 εξ. υπογραμμίζεται η σημασία του θεάτρου σκιών για το μάθημα του θεάτρου στην ελληνική εκπαίδευση και προβάλλονται συγκεκριμένες προτάσεις).

1058) Σαρίκας, Ζήσης. *Καραγκιόζης, κωμωδίες του Μεσοπολέμου: Μόλλας, Ξάνθος, Μάνος, Γανιός*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Πολιτισμού Νομαρχίας Θεσσαλονίκης, 1997. 352 σ.

1059) Χατζάκης, Μιχάλης. *Θέατρο σκιών*. Αθήνα: Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος, 1997. 95σ., πίν.

1060) Βογιατζής, Φώτης Νικ. «Το κουκλοθέατρο και η παντομίμα στην Θεσσαλία: 1881-1930», *Γνώση και Γνώμη*, (Καρδίτσα), τόμ. ΙΔ΄, (1998), σσ. 113-143.

(Κρίση: Β. Πούχνερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 4, 2002, σσ. 457-462).

- 1061) Βρεττός, Σπύρος Α. «Εισαγωγή στην ιστορία του Καραγκιόζη στην Πάτρα», *Πάτρα γενέτειρα του Καραγκιόζη*. Πάτρα: Δήμος Πατρέων, 1998.
- 1062) Γιαγκουλλής, Κωνσταντίνος Γ. «Το θέατρο σκιών ως παιδαγωγικό μέσο έκφρασης των παιδιών», *Λαογραφική Κύπρος*, τόμ. ΚΗ', (1998), σσ. 203-210.
- 1063) *Θέατρο σκιών και κουκλοθέατρο στο σχολείο*. Μαθητές Δ' τάξης του 5^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αμαρουσίου. Επιμ. Χρίστος Γ. Πατσάλης. Αθήνα: Polyentypo, 1998. 160 σ., εικ., βιβλ.
- 1064) Ιερωνυμίδης, Μιχάλης. *Πίσω από το μπερντέ: Ηχητικά και οπτικά τεχνάσματα στο ελληνικό θέατρο σκιών*. Αθήνα: Άμμος, 1998. 189 + [3] σ., εικ.
- (Κρίση: Β. Πούχγερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 4, 2002, σσ. 315-322).
- 1065) Κλιάφα, Μαρούλα. *Τρίκαλα. Από τον Σεϊφουλλάχ ως τον Τσιτσάνη: Οι μεταμορφώσεις μιας κοινωνίας όπως αποτυπώθηκαν στον Τύπο της εποχής*. Τόμ. Β': 1911-1940. Αθήνα: Κέδρος, 1998. 429 σ.
- 1066) Κοκοβίκας, Κ. «Αφιέρωμα στο Θέατρο Σκιών», *Εθνικός Κήρυξ*, 24 Φεβρουαρίου 1998.
- 1067) Λαδογιάννη, Γεωργία. *Το παιδικό θέατρο στην Ελλάδα: Ιστορία και κείμενα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1998. 206 σ.
- (Κρίση: Β. Πούχγερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 4, 2002, σσ. 447-449).
- 1068) Mc Cormick, John, Pratasik, Bennie. *Popular puppet theatre in Europe: 1800-1914*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998, σσ. 102 εξ.
- (Κρίση: Β. Πούχγερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 4, 2002, σσ. 419-424).
- 1069) Μυστακίδου, Αικατερίνη. *Οι μεταμορφώσεις του Καραγκιόζη*. Αθήνα: Εξάντας, 1998. 651 σ., εικ.
- (Κρίση: Β. Πούχγερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 4, 2002, σσ. 315-322).
- 1070) Πούχγερ, Βάλτερ. «Το θέατρο με φιγούρες στην Ελλάδα», *Νήμα: Περιοδικό για το κουκλοθέατρο*, αρ. 23, (1998), σσ. 7-9.
- 1071) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Ο καραγκιόζης και το μαγεμένο τσίρκο: Θέατρο Σκιών*. Φωτογράφιση Νίκος Βερβερίδης. Αθήνα: Ακρίτας, 1998. 12 σ., κασέτα

- 1072) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Ο караγκιόζης πλοίαρχος*. Εικονογράφηση Ευγένιος Σπαθάρης. Αθήνα: Ακρίτας, 1998. 15 σ., εικ.
- 1073) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Ο караγκιόζης προφήτης*. Εικονογράφηση Ευγένιος Σπαθάρης. Αθήνα: Ακρίτας, 1998. 15σ., εικ.
- 1074) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Ο караγκιόζης ψαράς: Θέατρο Σκιών*. Φωτογράφιση Νίκος Βερβερίδης. Αθήνα: Ακρίτας, 1998. 15σ., εικ., κασέτα.
- 1075) *Το θέατρο στην Ερμούπολη τον εικοστό αιώνα*. Τόμ. Γ': 1907-1912. Επιμ. Μάνος Ελευθερίου. Ερμούπολις: Δήμος Ερμούπολης, 1998.
- (Τόμ. Γ': 193 και 223, 1911 και 1912).
- 1076) Χατζάκης, Μιχάλης. *Το έντεχνο θέατρο σκιών: Θεωρία και πράξη*. Επιμ. Άγγελος Σιδεράτος, εικονογράφηση Ανδρέας Ταξιαρχόπουλος, Μιχάλης Χατζάκης. Αθήνα: Προσκήνιο, 1998. 181 σ., εικ., βιβλ. (Πεζός Λόγος)
- 1077) Χατζηφώτης, Ι. «Στην Πάτρα διαμορφώθηκε ο Καραγκιόζης», *Πάτρα γενέτειρα του Καραγκιόζη*. Πάτρα: Δήμος Πατρέων, 1998.
- 1078) [Κοντογιάννη], Άλκηστις. *Κουκλο-θέατρο σκιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1999. 349 σ., βιβλ.
- 1079) Βουλτσίδης, Γιάννης, Πελασγός, Στέλιος. *Ορφείας: Από τη γη της Θράκης στη γη των ίσκιων*. Κομοτηνή: Κέντρο Λαϊκών Δρωμένων, Δήμος Κομοτηνής, 1999. 105 σ., εικ.
- (Νεωτερική παράσταση του Κ. με στοιχεία για τον θρακικό Κ.).
- 1080) Γιαγκουλλής, Κωνσταντίνος Γ. «Το “ημερολόγιο” του Καραγκιόζοπαίχτη Χριστοδούλου Αντωνιάδη Παφίου (1904-1987)», *Επετηρίδα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών* (Λευκωσία), τόμ. 25 (1999), σσ. 367-432.
- (Εργογραφία 138 παραστάσεων, και παραστασιολόγιο 1928-1966. Κρίση: Β. Πούχνερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 5, 2004, σσ. 490-493).
- 1081) Γιαλαμπρινού, Αργυρώ, Στεφανάκη, Ελισάβετ, Τριανταφυλλοπούλου, Αικατερινή. *Ο Καραγκιόζης και το Θέατρο Σκιών, από το 1975 ως σήμερα*. Πτυχιακή εργασία στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αθήνα, 1999. 254σ., πολλές εικ.

(Περιέχει: Εισαγωγή, βιβλιογραφία, γενικό κατάλογο 38 Κ. παιχτών, Αναλυτική παρουσίαση Κ. παιχτών (με βιογραφίες, εργογραφίες και παραστασιογραφίες των: Μάνθος Αθήναιος, Γιώργος Αλμπέρτης, Γιάνναρος [Γιάννης Μουρελάτος], Άθως Δανέλλης, Κυριάκος Δεσύλλας, Πάνος Καπεντανίδης, , Ηλίας Καρέλλας, Βάγγος Κορφιάτης, Τάσος Κώνστας, Ιά-

ων Μελισσινός, Γιάννης Νταγιάκος, Τάκης Παλαιοθόδωρος, Ευγένιος Σπαθάρης, Θανάσης Σπυρόπουλος, Γιώργος Χαριδής, Μιχάλης Χατζάκης), «Ο Κ. χθες και σήμερα», «Η απήχηση του Κ. ως μέσο ψυχαγωγίας στη σημερινή εποχή», «Συλλογικά όργανα... φορείς της "εξουσίας" και των αποφάσεων για το θέατρο σκιών». Στα αρχεία των Κ.παιχτών βρίσκονται και μια σειρά από άρθρα στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο, που δεν θεωρήθηκαν σκόπιμο να ενταχθούν στην παρούσα βιβλιογραφία).

1082) Δεμέστιχα, Αικ. «Σκιών, Θέατρο», *Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*. Τόμ. 28: Θέατρο, Κινηματογράφος, Μουσική, Χορός, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 1999, σσ. 376-377 (4^ο).

1083) «Καραγκιόζης: Η σκιά του καλύτερου εαυτού μας» (αφιέρωμα). Επιμ. Μιχάλης Ιερωνυμίδης. *Καθημερινή* «Επτά Ημέρες», 3 Ιανουαρίου 1999, σ. 32.

(Περιέχει τα εξής: 'Ο. Σέλλα: Η κοιτίδα του Κ. (σσ. 2 εξ.), Κ. Μυστακίδου: «Έλληνας ή Τούρκος, ξέρει να γελά...» (σσ. 4 εξ.), Μ. Χατζάκης: Κάθε βράδυ νέο έργο... (σσ. 6 εξ.), Μ. Ιερωνυμίδης: Πίσω από τον μπερντέ (σσ. 9 εξ.), Λ. Λιάβας: Η «Αγία Τριάς»: λόγος, μουσική, κίνηση (σσ. 13 εξ.), Μ. Ιερωνυμίδης: Διά χειρός φημισμένων ζωγράφων (σσ. 16 εξ.), Γ. Σηφάκης: Και τώρα μία θέση στο μουσείο; (σσ. 18 εξ.), Δ. Αντωνίου: «Καταφύγιο» σε πέντε μουσεία (σσ. 20 εξ.), Α. Σταυρακοπούλου: Μαγνητοφωνήσεις από μελετητές (σσ. 22 εξ.), Κ. Μυστακίδου: Η καλύβα και το Σαράι (σ. 25), Χρ. Μπουλώτης: «Έξελθε, κατηραμένε όφι, γιατί αλλιώς θα σε εξέλθω» (σσ. 26 εξ.), Γ. Ανδρεάδης: «Αναζητήσε τον στην ψυχή σου...» (σσ. 28 εξ.), Γ. Χατζής: Οι επιδράσεις στο ρεπερτόριο (σσ. 30 εξ.), επιλεκτική βιβλιογραφία σ. 32).

1084) Κουρής, Γ. «Ρεμπέτες και ρεμπέτικο τραγούδι». Επιμ. Νίκος Κοταρίδης. 2^η εκδ. Αθήνα: Πλέθρον, 1999. 327σ.

1085) Morfakidis, Moschos. *Karaguiosis: El teatro de sombras griego*. Granada: Athos-Pérgamos, 1999. 221σ., ειμ. (Serie neogriega: Estudios)

(Σοβαρή και συστηματική ισπανική μονογραφία για τον ελληνικό Κ. με πλούσια και εξαιρετική εικονογράφηση και εκτενή βιβλιογραφία. Περιέχει: 1. Antecedentes históricos del teatro de sombras griego, 2. El teatro de sombras en el mundo griego, 3. Técnica y función social del Karaguiosis, 4. La obra, 5. Los personajes, Epilogo, bibliografía, Apéndice «Λίγο απ' όλα» του Μόλλα σε ισπανική μετάφραση, ευρετήρια).

1086) Μπαχά, Γ. «Καραγκιόζοπαίχτες: Γιώργος Χαριδής», *Νέμεσις*, Δεκέμβριος 1999, σσ. 4-10.

1087) Πούχνερ, Βάλτερ. «Τραγικότητα και κωμικότητα στον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό: Σκέψεις για τη δραματοουργία και σκηνοθεσία της παραδοσιακής ανθρώπινης συμπεριφοράς», *Φαινόμενα και νοούμενα: Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1999, σσ. 15-30.

1088) Σταυρακοπούλου, Άννα. «Η συμβολή της συλλογής Whitman / Rinvolucrí στη μελέ-

- τη του Καραγκιόζη» *Καθημερινή*, Μαρτ. 1999.
- 1089) Τρουμπέτα, Σ. «Πρόσληψη και προσαρμογή του θεάτρου σκιών στον ελληνικό εθνικό πολιτισμό στα τέλη του 19^{ου} αιώνα», *Ο Ελληνικός Κόσμος ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση: Πρακτικά του Α΄ Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών*, Βερολίνο, 2-4 Οκτωβρίου 1998. Τόμ.Α΄. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1999, σσ. 383-393.
- 1090) Αγγελόπουλος, Κώστας. *Ο Καραγκιόζης και το πανί του ονείρου*. Αθήνα: 11^ο Γυμνάσιο Ιλίου, 1^ο Ενιαίο Λύκειο Ιλίου, 1^ο Ενιαίο Λύκειο Ηρακλείου Κρήτης, 2000. 209σ., εικ.
- 1091) Βαφειάδου, Κορίνα. *Η πρόσληψη του Καραγκιόζη στο έργο του Βασίλη Ρώτα: Καραγκιόζικα, κωμικές σκηνές – σάτιρα*. Μεταπτυχιακή εργασία στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αθήνα, 2000. 58σ., εικ.
- 1092) Βουλτοΐδης, Γιάννης. *Καραγκιόζης: Βιβλίο-εργαλείο για να στήσετε το δικό σας θέατρο σκιών (10 φργούρες για παίξιμο)*. Ξάνθη: Ίδρυμα Θρακικής Παράδοσης, 2000. 53σ., [16] φύλλα.
- (Περιεχόμενα: «Ο θησαυρός της Κύπρου», του Δον Σάντσο Βουλτοΐδη και «Ο Καραγκιόζης διερμηνέας» του Αβραάμ)
- 1093) Γεωργουσόπουλος, Κώστας. «Ο Καραγκιόζης ξει;», *Τα Νέα*, ένθετο «Πρόσωπα, 21^{ος} αιώνας» αρ. 53, 11 Μαρτίου 2000.
- 1094) Γεωργουσόπουλος, Κώστας. «Ο Χατζηαβάτης», *Τα Νέα*, ένθετο «Πρόσωπα, 21^{ος} αιώνας» αρ. 62, 13 Μαΐου 2000.
- 1095) Γούλα, Ελένη. *Το λαϊκό θέατρο στη νεότερη Ελλάδα: Μια βιοματική περιήγηση στο χώρο*. Αθήνα: 11^ο Γυμνάσιο Ιλίου, 1^ο Ενιαίο Λύκειο Ιλίου, 1^ο Ενιαίο Λύκειο Ηρακλείου Κρήτης, 2000. 245 σ., εικ., DVD.
- 1096) Κλιάφα, Μαρούλα. *Τρίκαλα. Από τον Σείφουλλάχ ως τον Τσιτσάνη: Οι μεταμορφώσεις μιας κοινωνίας όπως αποτυπώθηκαν στον Τύπο της εποχής*. Τόμ. Γ΄: 1941-1960. Αθήνα: Κέδρος, 2000. 397 σ.
- 1097) Κοντογώργη, Αναστασία. *Η σκηνογραφία του ελληνικού θεάτρου: 1930-1960*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2000, σσ. 46 εξ.
- (Κρίση: Β. Πούχνερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 5, 2004, σσ. 434-436).
- 1098) Κοτοπούλης, Γεώργιος Κ. *Ο Καραγκιόζης στην Πάτρα 1890-1906: Η περίπτωση του Μίμαρου*. Επιμέλεια-εισαγωγή Παναγιώτης Σ. Φωτίου. Πάτρα: Περί Τεχνών, 2000. 157σ., εικ., βιβλ.

(Ιστορική αναψηλάφηση της σταδιοδρομίας του Μίμαρου και άλλων Κ.παιχτών στην Πάτρα με πλούσια τεκμηρίωση και νέα στοιχεία από τον πατρινό Τύπο. Κεφάλαια: Εισαγωγή, Οι πρώτες εμφανίσεις στην Ελλάδα, Το ξεκίνημα στην Πάτρα, Η πρώτη «σκοτεινή» δεκαετία, Γενικά βιογραφικά του Μίμαρου, Η «τέχνη» του Μίμαρου, «Εύθυμες μνείες», Οι εμφανίσεις του Μίμαρου, Η θεματολογία των παραστάσεων του Μίμαρου, Οι άλλοι Κ.παίκτες –γενική αναφορά, Οι χώροι δράσης των Κ.παιχτών, Η θεματολογία των παραστάσεων, Βιογραφικά στοιχεία των άλλων Κ.παιχτών, Στην Αθήνα, Στην ευρύτερη περιοχή, Ώρα έναρξης, Εισιτήριο, Μουσική και ορχήστρα, Και... εφημερίδα «Καραγκιόζης» (:), Ανταγωνιστής ο ... Φασουλής, Οι λιλιπούτειοι Κ.παίκτες, Δύο «κλασικοί» τύποι: Ο Μπαρμπά-γιώργος και ο σιορ Διονύσιος, Απάνθισμα δημοσιευμάτων του «Νεολόγου», Και... Τουμπε-κί, Μανδολίνα... Μπουζούκια και...Φωνογράφος, Και αμυγής Τούρκικος Καραγκιόζης, Ο Παναγής Κουταλιανός).

1099) Κρεμμυδάς, Κώστας. «Σωτήρης Χαριδής: Ο Καραγκιόζης είναι παράδοση των Χαριδημέων», *Μανδραγόρας*, (Αμστερνταμ), 24 (2000), σσ. 74-81.

1100) Morley, J. «Fasulis - Traditional glove puppetry in Greece», *British UNIMA Bulletin*, no 104, July 2000, σσ. 5-10.

1101) Σακκά-Νικολακοπούλου, Ναννίνα. *Ο Καραγκιόζης στο σχολείο*. Αθήνα: Φυτράκης, 2000. 35 σ., εικ.

1102) *Το θέατρο στην Ερμούπολη τον εικοστό αιώνα*. Τόμ. Δ': 1913-1921. Επιμ. Μάνος Ελευθερίου. Ερμούπολις: Δήμος Ερμούπολης, 2000.

(Τόμ. Δ': σ. 28, 1913 Κ. «εξ Αθηνών”).

1103) Χριστόπουλος, Βασίλειος Ορέστης. *Ο πατρινός καραγκιοζοπαίκτης Ανέστης Βακάλογλου, Και δύο ανέκδοτα έργα: «Γιάννης Μπεκτιάρης», «Η καταστροφή των Καλαβρύτων»*. Πάτρα: Αχαϊκές Εκδόσεις, 2000. 206σ.

1104) Γιαγκουλής, Κωνσταντίνος Γ. «Τα απομνημονεύματα του καραγκιοζοπαίκτη Παναγιώτη Τσέλιγκα και το Γενέσιον του Γεωργίου Μ. Γαβριηλίδη», *Επετηρίδα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών* (Λευκωσία), τόμ. 27, (2001), σσ. 399-410.

(Κρίση: Β. Πούχνερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 5, 2004, σσ. 490-493).

1105) Ιερωνυμίδης, Μιχάλης. *Αγαπητέ Καραγκιόζη: Γράμματα και σχέδια παιδιών του δημοτικού σχολείου για τον Καραγκιόζη και άλλους ήρωες του θεάτρου σκιών*. Επιμ. σειράς Νίκος Καλέντης. Αθήνα: Καλέντης, 2001. 87 σ., εικ., βιβλ. (Αρχείο Ελληνικού Θεάτρου Σκιών).

1106) Μηλιώνης, Άρης. *Σκιές στο φως των κεριών*. Επιμ. Μίνα Νικολοπούλου. Πάτρα: Περί Τεχνών, 2001. 251σ., εικ., βιβλ.

(Περιέχει: Εισαγωγή, Η ιστορία της σκιάς, Οι πρωταγωνιστές του ελληνικού θεάτρου σκιών, Ο αφανής ήρωας ο Κ.παίχτης της επαρχίας, Βιογραφίες καλλιτεχνών του θεάτρου σκιών: Σωτήρης Ασπιώτης, Βασίλαρος (Βασίλης Ανδρικόπουλος), Γιάνναρος (Γιάννης Μουρελάτος), Θεοδωρόπουλος (Ντίνος Θεοδωρόπουλος ή Καλογεράς), Σοφία Καλογερά-Θεοδωροπούλου, Ανδρέας Κυριαζόπουλος, Κώσταρος (Κώστας Παλαιοθόδωρος), Μακρής (Κώστας Μακρής), Μίμαρος (Μίμης Ασπιώτης), Κώστας Μουρελάτος, Γιώργος Μπαλαμπάνης, Ορέστης (Ανέστης Βακάλογλου. Κρίση: Β. Πούχνερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 5, 2004, σσ. 490-493).

- 1107) Ντόκερας, Γιώργος Αν. «Το θέατρο σκιών (Καραγκιόζης) και η δράση του στο χωριό μας», *Ζωγλοπίτικα Χρονικά*, αρ. 37, Φεβρουάριος 2001, σσ. 1 και 3.

(Στη Ραχούλα Θεσσαλίας, από το 1930).

- 1108) Παπαλιού Ντορίνα. *Καραγκιόζης: Η μαγεία του θεάτρου σκιών*. Αθήνα: Καστανιώτης, 2001. CD Rom

- 1109) Πούχνερ, Βάλτερ. *Η γλωσσική σάτιρα στην ελληνική κωμωδία του 19ου αιώνα: Γλωσσοκεντρικές στρατηγικές του γέλιου από τα "Κορακιστικά" ως τον Καραγκιόζη*. Αθήνα: Πατάκης, 2001. 447 σ.

(Ειδικά για τον Κ. σσ. 186-202, 377-390).

- 1110) Πούχνερ, Βάλτερ. «Η δραματουργία των ηρωικών παραστάσεων του ελληνικού θεάτρου σκιών: Ο Κατοσαντώνης του Αντώνιου Μόλλα», *Ο μίτος της Αριάδνης: Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2001, σσ. 365-393.

- 1111) Puchner, Walter. «Das griechische Schattentheater», *1000 und 1 Buch. Das österreichische Magazin für Kinder - und Jugendliteratur*, no 3, Juli 2001, σσ. 16-17 (4°).

- 1112) Στιβανάκη, Ευανθία Ε. *Θεατρική ζωή, κίνηση και δραστηριότητα στην Πάτρα από το 1828 έως το 1900*. Πάτρα: Περί Τεχνών, 2001. 541 σ.

(Σσ. 206, 314 εξ., 360-366 [Μίμαρος] αναφορές στον πατρινό Κ. Κρίση: Β. Πούχνερ, *Παράβασις. Επιστημονικό Δελτίο Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών*, τόμ. 5, 2004, σσ. 518-524).

- 1113) Τσίτπρας, Κώστας Στέφανος. *Ο ήχος του Καραγκιόζη: Συμβολή στη μελέτη της δημιουργίας και της εξέλιξης του ελληνικού λαϊκού θεάτρου σκιών*. Αθήνα: Νέα Σύνορα, 2001. 357 σ., εικ., πίν. (Λαογραφία)

(Περιέχει: Κάτι σαν πρόλογος, 1. Η καταγωγή του ελληνικού λαϊκού θεάτρου σκιών, 2. Θέατρο ή θέατρα σκιών;, 3. Οθωμανικό ή τουρκικό Θ. Σ. Σύγκρισή του με το ελληνικό, 4. Η εμφάνιση του Θ. Σ. στον ελληνικό χώρο και οι οχτώ περίοδοι στις οποίες και αναπτύχθηκε μέχρι της μέρες μας, 5. Η δομική ανάλυση των παραστάσεων και το ρεπερτόριο του ελληνικού

Θ. Σ. (30 έργα), 6. Ο χώρος και τα πρόσωπα του ελληνικού λαϊκού Θ. Σ., 7. Τέχνη και τεχνική: Από την πλαστικότητα της ζωγραφικής στα σύνεργα και στην αρχιτεκτονική του Θ. Σ., 8. Οι Έλληνες Κ.παίχτες (30 βιογραφίες), Επίλογος. Κρίσεις: W. Puchner: *Südost-Forschungen*, München, 59/60, 2000/2001 [2002], σσ. 674-675, Μ. Καψαμπέλη: Τα νέα του Ε.Λ.Ι.Α., 59, 2001, σσ. 57-61.).

- 1114) Χριστόπουλος, Βασίλης. «Δημήτρης Σαρδούνης: Ο τραγικός Μίμαρος, ο αναμορφωτής του θεάτρου σκιών», *1ο Διεθνές Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών*. Πάτρα: Δήμος Πατρέων, ΔΕΠΑΠ, 2001, σσ. 26-57.
- 1115) Γιαγκουλλής, Κωνσταντίνος Γ. «Τα απομνημονεύματα του καραγκιοζοπαίκτη Αντώνη Π. Κοκωνά (1920-1983)», *Επετηρίδα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών* (Λευκωσία), τόμ. 28, (2002), σ. 328.
- 1116) Έλληνες καραγκιοζοπαίχτες πίσω από τα φώτα του μπερντέ. Φωτογράφιση Κώστας Στεφ. Τσίππρας. Αθήνα: Κοχλίας, 2002. 89σ., CD.
- 1117) Καψαμπέλη, Μαρίνα. «Οι γυναίκες του Καραγκιόζη», *Τα Νέα του Ε.Λ.Ι.Α.*, αρ. 60 (2002), σσ. 53-55.
- 1118) Καψαμπέλη, Μαρίνα. «Χειρόγραφη διήγηση του λαϊκού ζωγράφου Σταμάτη Λαζάρου για τα παιδικά του χρόνια και τον Καραγκιόζη του από το αρχείο του Δημήτρη Φλάμπουρα», *Τα Νέα του Ε.Λ.Ι.Α.*, αρ. 61, (2002), σσ. 36-39.
- 1119) Κοροβίνης, Θωμάς. *Ο Μάρκος στο χαρέμι, Ο Βαμβακάρης στο θέατρο σκιών: Κωμωδία σε τρεις πράξεις*. Σκόπελος: Νησίδες, 2002. 55 σ.
- 1120) Κотаριδης, Νίκος. *Μάνθος Αθήναιος: Φιγούρες και σκηνικά του θεάτρου σκιών / Manthos Athinaios: Figures and stage settings of shadow theatre*. Αθήνα: Βιβλιόραμα, 2002. 189σ., 521 εικ.
- 1121) Μόλλας, Δημήτρης. *Ο Καραγκιόζης μας: Ελληνικό θέατρο σκιών*. Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή, 2002. 393σ., εικ.

(Ι. «Το θέατρο σκιών και η καταγωγή του», Εισαγωγή, 1. Ελληνικό θέατρο, 2. «Θέατρο». Γέννηση – ανάπτυξη – διαφοροποίηση, 3. Δραματουργία, 4. Στοιχεία καταγωγής, 5. Ο Κ. μας και η δομή του, 6. Τα δομικά υλικά (τα μέσα), 7. Η φιγούρα σαν επίτευγμα, 8. Πρόσωπα του ελληνικού θεάτρου σκιών, 9. Τα βοηθητικά, 10. Οι τεχνίτες, 11. Α. Μόλλας, 12. Οι Κ.παίχτες, 13. Η μικρή συντροφιά, 14. Πατρινή σχολή – Καραγκιόζ-μπερντέ, ΙΙ. «Λόγος – το κυρίαρχο στοιχείο», Εισαγωγή, 1. Ρυθμός, 2. Μεγάλα και μικρά μυστικά της παράστασης, 3. Παραστάσεις-μήτρες, 4. Ο δείκτης ζωής. Παρελθόν – παρόν – μέλλον, 5. Περί τέχνης, ολίγα ή γενικά, ΙΙΙ. «Τοποθέτηση στο σήμερα», 1. Η εποχή μας – νέο οπτικό πεδίο, 2. Περί τέχνης ειδικά, 3. Μουσικό θέατρο, 4. Οι μουζικάντες, 5. Η λογοτεχνία, 6. Η ζωγραφική του, 7. Το παρόν, 8. Το δίλημμα, 9. Τα χυπήματα, παράρτημα 1: μεταγενέστερες σημειώσεις, Επίλογος: Κ. ένας διαχρονικός επαναστάτης, παράρτημα 2, παράρτημα 3: φιγούρες του Δ. Μόλλα).

- 1122) Πούχνερ, Βάλτερ. «Η μορφή του Ρουμελιώτη στην ελληνική κωμωδία του 19^{ου} αιώνα», *Καταπακτή και υποβολείο: Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Ergo, 2002, σσ. 191-201.

(Για την προϊστορία του Μπάριμπα-Γιώργου στο θέατρο).

- 1123) Πούχνερ, Βάλτερ. *Νεοελληνικό θέατρο (1600-1940) – Κινηματογράφος*. Τόμ. Α': Το νεότερο θέατρο μέχρι τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, Πρόγραμμα Σπουδών, 2002 [2003]. 417 σ. (4^ο), 5 εικ., ένας χάρτης.

(Σσ. 348-352 για τον Κ.).

- 1124) Σταυρακοπούλου, Άννα. «Παράδοση και ανανέωση: Ο καραγκιοζοπαίχτης Ντίνος Θεοδωρόπουλος στην Πάτρα της δεκαετίας του 1930», *Πρακτικά Α' Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου «Το ελληνικό θέατρο από τον 17^ο στον 20^ο αιώνα»*, 17-20 Δεκεμβρίου 1998. Επιμ. Ιωσήφ Βιβιλάκης. Αθήνα: Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Ergo, 2002, σσ. 263-269.

- 1125) Χατζής, Γιάννης. *Θέατρο σκιών και σχολείο, Σεμινάριο: Τεχνικές οδηγίες – φιγούρες – σχέδια για το στήσιμο παιδικών και σχολείων παραστάσεων Καραγκιόζη*. Αθήνα: Μάλλιαρης-Παιδεία, 2002. 32σ. (4^ο), εικ.

- 1126) Χοτζάκογλου, Ανθούλα Γ. «Το θεματολόγιο του κυπριακού θεάτρου σκιών και η παρουσία της Κύπρου στα έργα ελλαδικών καραγκιοζοπαίκτων: Μια πρώτη προσέγγιση», *Κυπριακά Σπονδαί*, τόμ. ΞΣΤ', (2002), σσ. 213-246, εικ.

- 1127) Αναγνωστόπουλος, Βασίλης Δ. «Η μαθητεία των παιδιών μπροστά στους ίσκιους», *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτης, 2003, σσ. 28-39. (Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση)

- 1128) Αντωνίου, Χριστόδουλος. «Χριστόδουλος Αντωνιάδης Πάφιος: Οδοιπορικό ενός καραγκιοζοπαίκτη με μεγάλη καρδιά», *Επί Σκηνής*, 2, αρ. 11, Σεπτέμβριος – Νοέμβριος 2003, σσ. 59-61.

- 1129) Βογιατζής, Φώτης Νικ. *Το θέατρο στην Καρδίτσα και στην περιοχή της: 1881-2002*. Καρδίτσα: Δήμος Καρδίτσας, 2003. 684σ., πολλές εικ. (Ιστορικά Καρδίτσης, τόμος Β').

- 1130) Γιαλλουρίδης, Σάββας. «Ο Καραγκιόζης στην Κύπρο», *Πολίτης – Χρονικό*, 2 Νοεμβρίου 2003, σ. 15.

- 1131) *Ελληνικό θέατρο σκιών: Φιγούρες του ελληνικού θεάτρου σκιών από τη συλλογή του Μιχάλη Χατζάκη: Έκθεση Θεσσαλονίκης, 23 Φεβρ. – 18 Μαΐου 2003*. Θεσσαλονίκη: Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών, 2003. 78 σ.

- 1132) *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Βασίλης Δ. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτης, 2003. 190 σ., εικ., βιβλ. (Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση)
- 1133) Καλλέργης, Ηρακλής Ε. «Καραγκιόζης και παιδική ψυχή», *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτης, 2003, σσ. 21-28, ιδίως σ. 28. (Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση)
- 1134) Καπλάνογλου, Μαριάνθη. «Ο Καραγκιόζης στο σχολείο: Ιστορικοί όροι της εισαγωγής του θεάτρου σκιών στην εκπαίδευση», *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτης, 2003, σσ. 147-154. (Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση)
- 1135) Καραλέξης, Σεραφείμ. *Καραγκιόζης: Ο Μπορόλας και ο Ξερόλας, Βιβλίο δραστηριοτήτων με παιχνίδια, λαβύρινθους και αυτοκόλλητα*. Εικονογράφηση Σ.Καραλέξης, V.A.Hiscox. Αθήνα: Σαββάλας, 2003. 56 σ., εικ.
- 1136) Καραλέξης, Σεραφείμ. *Καραγκιόζης: Χρωματίζω την αλφαβήτα*. Εικονογράφηση Σ.Καραλέξης, V.A.Hiscox. Αθήνα: Σαββάλας, 2003. 24 σ., εικ.
- 1137) Καραλέξης, Σεραφείμ. *Καραγκιόζης: Χρωματίζω με αυτοκόλλητα*. Εικονογράφηση Σ.Καραλέξης, V.A.Hiscox. Αθήνα: Σαββάλας, 2003. 24 σ., εικ.
- 1138) Καραλέξης, Σεραφείμ. *Μαθαίνω την αλφαβήτα με τον Καραγκιόζη*. Εικονογράφηση Σ. Καραλέξης, V.A. Hiscox. Αθήνα: Σαββάλας, 2003. 60 σ., εικ., (Καραγκιόζης).
- 1139) Κιουρτσάκης, Γιάννης. *Το πρόβλημα της παράδοσης*. 2^η εκδ. Αθήνα: Νεφέλη, 2003. 63σ.
- 1140) Κουφοπούλου, Μαρία Π. «Μαγεία των παιχνιδιών και του Καραγκιόζη», *Το άλλο Βήμα*, 23 Φεβρουαρίου 2003, σ. 4.
- 1141) Μαγουλιώτης, Απόστολος. «Καραγκιόζης, Φασουλής και κινηματογράφος κατά τα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα», *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτης, 2003, σσ. 81-106. (Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση)
- 1142) Μαλαφάντης, Κωνσταντίνος. «Μίκη-Μάους και Καραγκιόζης: Μια πρωτότυπη μυθοπλαστική προπολεμική συνάντηση», *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτης, 2003, σσ. 107-131. (Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση)
- 1143) Μερακλής, Μιχάλης Γ. «Η διδαχή του Καραγκιόζη», *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτης, 2003, σσ. 11-20. (Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση)
- 1144) Μήνη, Παναγιώτα. «Δραπέτες του μπερντέ και της οθόνης: Η αγωνία του δημιουργ-

γού στον *Δραπέτη* του Λευτέρη Ξανθόπουλου», *Πραγματικότητα και μύθος στο καλλιτεχνικό έργο του Λευτέρη Ξανθόπουλου*. Επιμ. Φωτεινή Τομαή – Κωνσταντούλου. Αθήνα: Παπαζήσης, 2003, σσ. 127-161, ιδίως σσ. 154 εξ.

1145) Πούχνερ, Βάλτερ. «Η δραματοουργία των ηρωικών παραστάσεων του ελληνικού θεάτρου σκιών: *Ο Κατσαντώνης του Αντώνιου Μόλλα*», *Θέατρο σκιών και εκπαίδευση*. Επιμ. Β. Δ. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτης, 2003, σσ. 41-68. (Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση).

1146) Πούχνερ, Βάλτερ. «Η μορφή του γιατρού στα ελληνικά δρώμενα και στο λαϊκό θέατρο», *Κλίμακες και διαβαθμίσεις: Δέκα θεατρολογικά μελετήματα*. Αθήνα: Ιωλκός, 2003, σσ. 49-67.

(Σσ. 66 εξ. ο Κ. φαρμακοποιός, ο Κ. γιατρός).

1147) Πούχνερ, Βάλτερ. «Ο δραπέτης του Λευτέρη Ξανθόπουλου: Καραγκιόζης και κινηματογράφος», *Πραγματικότητα και μύθος στο καλλιτεχνικό έργο του Λευτέρη Ξανθόπουλου*. Αθήνα: Παπαζήσης, 2003, σσ. 115-120.

1148) Πούχνερ, Βάλτερ. «Παρατηρήσεις και σκέψεις πάνω στο παιδικό θέατρο του Βασίλη Ρώτα», *Διαδρομές*, αρ. 9-10, άνοιξη – καλοκαίρι 2003, σσ. 69-85.

1149) Χατζάκης, Μιχάλης. *Το έντεχνο θέατρο σκιών: Θεωρία και πράξη*. Εικονογράφηση Ανδρέας Ταξιαρχόπουλος, Μιχάλης Χατζάκης, επιμ. Άγγελος Σιδεράτος. 2^η εκδ. Αθήνα: Προσκήνιο, 2003. 181 σ. (Πεζός Λόγος)

1150) Χατζηβασιλείου, Βασιλῆς. *Καραγκιόζης, σκυλίσια ζωή*. Εικονογράφηση Ν. Τσαρούχα. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 2003. 51 σ., εικ. (Καραγκιόζης, 1)

1151) Χατζηβασιλείου, Βασιλῆς. *Καραγκιόζης, ο λήσταρχος Αρπάχτρας*. Εικονογράφηση Ν. Τσαρούχα. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 2003. 51 σ., εικ. (Καραγκιόζης, 3)

1152) Χατζηβασιλείου, Βασιλῆς. *Καραγκιόζης, το μεγάλο φαγοπότι*. Εικονογράφηση Ν. Τσαρούχα. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 2003. 51 σ., εικ. (Καραγκιόζης, 2)

1153) Χριστοδούλου, Χρίστος. «Παναγιώτης Τσέλιγκας», *Επί Σκηνής*, 2, αρ. 10, καλοκαίρι 2003, σσ. 44-47.

1154) *Ελληνικό θέατρο σκιών: Φιγούρες από φως και ιστορία*. Επιμ. Αλεξάνδρα Χαριτάτου. Κείμενα Βάλτερ Πούχνερ, Σωτήρης Σόρογκας, Νίκος Πανδής. Αθήνα: ΕΛΙΑ, Πολιτιστική Ολυμπιάδα, 2004. 175 σ. (4^η), εικ.

(Το λεύκωμα της έκθεσης του Ε.Λ.Ι.Α. περιέχει τα εξής: χαιρετισμούς, άρθρα των Ν. Πανδή, Β. Πούχνερ και Σ. Σόρογκα, που αναγράφονται ξεχωριστά. Το εικονογραφικό μέρος περιλαμβάνει: σσ. 33 εξ. Ρεκλάμες και ποδιές, σσ. 65 εξ. Διαφημιστικά μονόφυλλα, σσ. 69 εξ. Σκηνικά, σσ. 83 εξ. Φιγούρες, σσ. 139 εξ. Λαϊκά φυλλάδια, σσ. 159 εξ. Χαρτοκοπτικές,

σσ. 163 Ο απόηχος του Καραγκιόζη, σ. 173 ευρετήριο, σσ. 174 εξ. βιβλιογραφία).

- 1155) Marti i Garbayo, Monica, Sanz Muelas, Isabel. *Θέατρο σκιών και μάσκες: Το θαλασσινό αλάτι, Ο παπουτσωμένος γάτος*. Μετ. Ηλίας Δεληδήμου, επιμ. Αντιγόνη Παρούση. Αθήνα: Ντουντούμης, 2004. 64 σ. (Στη Σκηνή).
 - 1156) Μερακλής, Μιχάλης Γ. *Ελληνική λαογραφία: Κοινωνική συγκρότηση, ήθη και έθιμα, λαϊκή τέχνη*. Αθήνα: Οδυσσέας, 2004. 632 σ.
 - 1157) Μουστάκας, Ιωάννης. *Ο Καραγκιόζης χαρτοπαίκτης: Παράστασις αυτοτελής, κωμωδία εις πράξεις τρεις*. Αθήνα: Άγκυρα, 2004, 32 σ. (Νέαι Παραστάσεις Καραγκιόζη, 1).
 - 1158) Μουστάκας, Ιωάννης. *Ο Καραγκιόζης κατάσκοπος*. Αθήνα: Άγκυρα, 2004. 32σ. (Νέαι Παραστάσεις Καραγκιόζη, 7).
 - 1159) Μουστάκας, Ιωάννης. *Ο Καραγκιόζης εργολάβος κηδειών*. Αθήνα: Άγκυρα, 2004. 32 σ. (Νέαι Παραστάσεις Κηδειών, 4).
 - 1160) Ντάβας, Μίμης. *Ο Καραγκιόζης δακτυλογράφος*. Αθήνα: Άγκυρα, 2004. 32 σ. (Νέαι Παραστάσεις Καραγκιόζη, 3).
 - 1161) Ντάβας, Μίμης. *Ο Καραγκιόζης φαντάρος*. Αθήνα: Άγκυρα, 2004. 32 σ. (Νέαι Παραστάσεις Καραγκιόζη, 5).
 - 1162) Νταγιάκος, Γιάννης. *Ο Καραγκιόζης του Γιάννη Νταγιάκου: Οκτώ εικονογραφημένες παραστάσεις Καραγκιόζη: Οδηγίες, πολύχρωμες φιγούρες, χαρτοκοπτική, για να παίξουν όλοι εύκολα Καραγκιόζη*. Αθήνα: Ωρών, 2004. 46 σ. (4^ο), εικ., CD, διπλωμένες φιγούρες.
 - 1163) *Ο Καραγκιόζης μπόνιας: Κωμωδία σε τρεις πράξεις*. Αθήνα: Άγκυρα, 2004, 32 σ. (Νέαι Παραστάσεις Καραγκιόζη, 16).
 - 1164) Πανδής, Νίκος. «Ελληνικό θέατρο σκιών: Μια γνήσια ελληνική λαϊκή τέχνη», *Ελληνικό θέατρο σκιών: Φιγούρες από φως και ιστορία*. Αθήνα: ΕΛΙΑ, 2004, σσ.13-14.
 - 1165) Pandis, Nikos. «Greek Shadow Theatre: A genuine Greek popular art», in Charitatu, Alexandra (ed.): *Greek shadow theatre: Light and history*. Athens: Hellenic Literary and Historical Archive, 2004, σσ. 13-14 (4^ο).
- (Αγγλική απόδοση του ελληνικού άρθρου αρ. 1164).
- 1166) Πεξοπούλου, Γιούλη. *Το θέατρο στην Κωνσταντινούπολη 1900-1922*. 3 τόμ. Διδ. Διατριβή στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αθήνα, 2004, τόμ. Α΄, σσ. 214-216.

- 1167) Περόπουλος, Γιάννης. *Ο Καραγκιόζης και η έξοδος του Μεσολογγίου: Ηρωική παράσταση εις πράξεις τρεις*. Αθήνα: Αγκυρα, 2004. 32 σ. (Νέαι Παραστάσεις Καραγκιόζη, 81).
- 1168) Περόπουλος, Γιάννης. *Ο Καραγκιόζης οδοντογιατρός: Ηρωική παράσταση εις πράξεις τρεις*. Αθήνα: Αγκυρα, 2004. 32 σ. (Νέαι Παραστάσεις Καραγκιόζη, 30).
- 1169) Πούχνερ, Βάλτερ. «Η μαγεία των σκιών: Μικρό εγχειρίδιο του Καραγκιόζη», *Ελληνικό θέατρο σκιών: Φιγούρες από φως και ιστορία*. Αθήνα: ΕΛΙΑ, 2004, σσ.17-27 (4^ο).
- 1170) Puchner, Walter. «The magic of shadows: Small guide to Karaghiozis», *Greek Shadow Theatre: Light and history*. Athens: Hellenic Literary and Historical Archive, 2004, σσ. 17-27 (4^ο).
- (Αγγλική απόδοση του ελληνικού άρθρου αρ. 1169).
- 1171) Σόρογκας, Σωτήρης. «Για τον Καραγκιόζη», *Ελληνικό θέατρο σκιών: Φιγούρες από φως και ιστορία*. Αθήνα: ΕΛΙΑ, 2004, σσ. 29-31 (4^ο).
- 1172) Sorongas, Sotiris. «On Karaghiozis», in Charitatu, Alexandra (ed.): *Greek shadow theatre. Light and history*. Athens: Hellenic Literary and Historical Archive, 2004, σσ. 29-31 (4^ο).
- (Αγγλική απόδοση του ελληνικού άρθρου αρ. 1171).
- 1173) Σταυρακοπούλου, Άννα. «Μολιέρος και Καραγκιόζης: Ο γιατρός με το στανιό και η τύχη του στο ελληνικό θέατρο σκιών» *Σχέσεις του νεοελληνικού θεάτρου με το ευρωπαϊκό: Πρακτικά Β΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου*, 17-20 Δεκεμβρίου 1998. Αθήνα: Ergo, 2004, σσ.281-285 (*Παράβασις: Μαλετήματα*, αρ.3)
- 1174) Βασιλόπουλος, Δημήτριος. *Καραγκιόζης ο πολυμήχανος...: Και τα επαγγέλματα επιβίωσής του*. Αθήνα: Σύλλογός, 2005. 49 σ.
- 1175) Βογιατζής, Φώτης Νικ. *Η ιστορία της μουσικής στην Καρδίτσα: 1881-1981, Το θέατρο στην Καρδίτσα και στην περιοχή της: 1881-2002 (Β΄ συνέχεια και τέλος)*. Καρδίτσα: Δήμος Καρδίτσας, 2005. 607 σ. (Ιστορικά Καρδίτσας, τόμος Γ΄)
- (Σποραδικές αναφορές στον Κ., π. χ. τόμ Γ΄ σσ. 88 εξ., σ. 199 και pass.).
- 1176) Καγιαβή, Μαρία. «Το μαγικό ταξίδι του Καραγκιόζη: Η προέλευση του θεάτρου σκιών», *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, 75 (2005), σσ. 95-97.
- 1177) Μαυρομούστακος, Πλάτων. *Το θέατρο στην Ελλάδα, 1940-2000: Μια επισκόπηση*. Αθήνα: Καστανιώτης, 2005. 364 σ., εικ.

(Σσ. 213 εξ. συρρίκνωση του Κ. μετά το 1960).

- 1178) Mollas, Antonis, Xanthos, Marcos. *Karaghiozis et le château des fantômes. Avec deux autres pièces du théâtre d'ombres. Le mariage de Barba Yorgos. Karaghiozis et les sept dragons*, Pièces originales transcrites par A. Mollas et M. Xanthos, Traduction du grec et adaptation de Marie Gaulis. Carouge-Genève: Zoé, 2005. (Les Classiques du Monde)
- 1179) Νταγιάκος, Γιάννης. *Ελάτε να παίξουμε Καραγκιόζη*. Αθήνα: Ωρίων, 2005. DVD, εικ., φηγούρες.
- 1180) Σειραγάκης, Μανώλης. *Το ελαφρό μουσικό θέατρο στη μεσοπολεμική Αθήνα: 1922-1940*. Διδ. Διατριβή στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αθήνα, 2005. 2 τόμ.
- (Ομοιότητες στην κωμική τυπολογία τόμ. Α' σσ. 22 εξ., 128 εξ., 276 εξ.).
- 1181) Stavrakopoulou, Anna. «Marriage: Recomposing a ritual in shadow theater performances» *Greek ritual poetics*. Ed. by P. Roilos and D. Yatromanolakis. Washington: Center of Hellenic Studies, 2005, σσ. 297-307.
- 1182) Χατζάκης, Μιχάλης. *Ο Φασουλής και η μάγισσα Μπαχλεβίτσα, Ο Ρεβυθούλης και ο γίγαντας: Δύο παραμυθοδράματα για τον έντεχνο θέατρο σκιών, Φιγούρες και σκηνικά*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2005. 149 σ., εικ.
- 1183) Βογιατζής, Φώτης Νικ. «Το θέατρο σκιών στην Θεσσαλία (Μέρος δεύτερο – συνέχεια από τον πρώτο τόμο – 1995)», *Γνώση και Γνώμη*, (Καρδίτσα), ΙΘ' (2006), σσ. 173-260, εικ.
- (Συνέχιση της σημαντικής μονογραφίας του 1995, αρ. 1016, και πάλι με σπουδαίο φωτογραφικό υλικό και πολύτιμες πληροφορίες σε τοπικό επίπεδο. Περιέχει τα εξής: Μέρος τρίτο: Νεότερα στοιχεία για το θέατρο σκιών στην Θεσσαλία, κεφ. 10, Πρόσθετα ανέκδοτα στοιχεία για τους μεγάλους εκπροσώπους του Θεσσαλικού Θ. Σ. στα χρόνια 1900-1940, 11. Κάποιες προσθήκες για μεταπολεμικές παραστάσεις του Θ. Σ. (από μη Θεσσαλούς καλλιτέχνες) στην Θεσσαλία, 12. Μεταπολεμικοί Θεσσαλοί (κυρίως Καρδιτσιώτες) Κ.παίκτες, 13. Ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις Θ. Σ. στην Θεσσαλία (1980-2006)).
- 1184) Μητροπούλου, Αγλαΐα. «Η επίδραση του Καραγκιόζη: 1906-1925», *Ελληνικός κινηματογράφος*. 2η έκδ. αναθεωρημένη και συμπληρωμένη με φιλμογραφία και CD. Αθήνα: Παπαζήσης, 2006. σσ. 67-71.
- 1185) Πούχνης, Βάλτερ. «Κεφάλαιο Ε': Ο Καραγκιόζης», *Ανθολογία νεοελληνικής δραματολογίας*. Τόμ. Β': *Από την Επανάσταση του 1821 ως τη Μικρασιατική Καταστροφή*. Αθήνα: ΜΙΕΤ, 2006, σσ. 396-414.

(Με το κείμενο δύο σκηνών από «Το χάνι του Μπαρμπαγιώργου» και τον «Κατσαντώνη» του Μόλλα).

- 1186) Σπαθάρης, Ευγένιος. *Εεε, Κολλητήρια! Παίζουμε*; Επιμ. Εύη Τσιτιρίδου-Χριστοφορίδου. Εικονογράφηση Σπύρος Κόντης. Αθήνα: Ακρόιτας, 2006. 84 σ., εικ., φιγούρες, CD.
- 1187) Αναγνωστόπουλος, Βασίλης Δ. «Το θέατρο σκιών στην περιοχή της Καρδίτσας: Η περίπτωση του αγραφιωτή καραγκιοζοπαίχτη Γιώργου Μελίγγη (1904-1994)», *Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*. Αθήνα: Ergo, 2007, σσ. 105-118.
- 1188) Ανανίδης, Ανδρέας. *Από τον Καραγκιόζη στον Βέγγο: Μελέτη της επιρροής του θεάτρου σκιών στην ελληνική κινηματογραφική κωμωδία κατά την περίοδο 1950-1969*. Αθήνα: Αιγόκερως, 2007. 127 σ., εικ.
- 1189) Arnoux-Farnoux, Lucile. «Écrivains et artistes grecs devant le Karaghiozis: Le cas de Tsarouchis», *Pitres et pantines. Transformations du masque comique de l'antiquité au théâtre d'ombres*. Basch, Sophie, Chuvin, Pierre (eds.). Paris: Presses de l'Université Paris-Sorbonne, 2007, σσ. 353-370.
- 1190) Dieterlé, Nathalie. *Στα ίχνη της προγκήπισσας...: Θέατρο σκιών της Ναταλί Ντιετερλέ*. Μετάφραση Μελίνα Καρακώστα. Αθήνα: Πατάκης, 2007. 14 σ. (Βιβλία με Κινοούμενα Μέρη).
- 1191) Κουτράκης, Σταύρος. *Παρακαλώ μη θίγετε το φασισμό μου: Δώδεκα ψευδο-ιστορήματα κι ένας Καραγκιόζης*. Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή, 2007. 133σ.
- 1192) Μαγουλιώτης, Απόστολος – Όλγα Παναγιώτου – Κατερίνα Ζησάκη. «Παρατήρηση και αξιολόγηση παραστάσεων ενός έργου θεάτρου σκιών», *Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*. Αθήνα: Ergo, 2007, σσ. 105-118.
- 1193) *Όψεις του λαϊκού πολιτισμού: Μνήμη Στάθη Δαμιανάκου*. Επιμ.. Χρήστος Α. Δερμεντζόπουλος, Βασίλης Νιτσιάκος. Αθήνα: Πλέθρον, 2007. 174 σ. (Κοινωνικές Επιστήμες)
- 1194) Πούχνερ, Βάλτερ. «Καραγκιόζης», *Λεξικό νεοελληνικής λογοτεχνίας*. Αθήνα: Πατάκης, 2007, σσ. 1023-1024.
- 1195) Σειραγάκης, Μανώλης. «Σχέσεις του θεάτρου σκιών με τα υπόλοιπα είδη θεάτρου: Η περίοδος του Μεσοπολέμου», *Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*. Αθήνα: Ergo, 2007, σσ. 1079-1088.
- 1196) Σταυρακοπούλου, Άννα. «Κατσαντώνης και Καραγκιόζης: Από το λόγιο μυθιστόρημα στον μπερντέ», *Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχνερ*. Αθήνα: Ergo, 2007, σσ. 1173-1182.
- 1197) Τσεσορνούκοβα, Ιρίνα. «“Ντόπιος από τον καιρό του Αισώπου”: Χαρακτηριστικά στοιχεία της γλώσσας του Αριστοφάνη στις κωμωδίες του Καραγκιόζη», *Ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα: Πρακτικά*

του Γ' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (ΕΕΝΣ), Βουκουρέστι, 2-4 Ιουνίου 2006. Επιμ. Κ. Α. Δημάδης. Τόμ. Γ'. Αθήνα, 2007, σσ. 187-194.

- 1198) Χατζηπανταζής, Θόδωρος. «Αναζητώντας τον Γιάννη Μπράχαλη: Οι όροι και τα όρια της προφορικής ιστορίας στην περίπτωση του ελληνικού Θεάτρου Σκιών», Στέφανος: Τιμητική προσφορά στον Βάλτερ Πούχγκερ. Αθήνα: Ergo, 2007, σσ. 1337-1346.

(Τεκμήρια από εφημερίδες το 19^ο αιώνα για την κάπως αδιευκρίνιστη ύπαρξη του Μπαρ-μπαγιάννη Μπράχαλη· μεταξύ άλλων αναφέρεται άρθρο «Θέατρο του Καραγκιόζου» της εφημερίδας «Ο Πρωινός Κήρυξ», 30 Σεπτεμβρίου 1845, που περιγράφει τον αισχρό τύπο της οθωμανικής παράστασης σε λαϊκό καπηλειό της Πλάκας. Επίσης παρατίθεται απόσπασμα άρθρου του Γ. Δροσίνη, «Ρούμελη· εν τη θαλάσση», *Εστία* αρ. 401 (4 Σεπτεμβρίου 1883), σσ. 564-566, ο οποίος περιγράφει παράσταση το 1883 στο Ναύπλιο, όπου ο δράκος καταπίνει τους επίδοξους εραστές της Βασιλοπούλας).